

MAGAZIN BIBLIOLOGIC nr. 1-2, 2020

Revistă științifică și bibliopraxiologică

Editori:

Consiliul Biblioteconomic Național
Biblioteca Națională a Republicii Moldova
Societatea Științifică de Bibliofilie și Ex-libris „Paul Mihail” din Moldova

Directorul publicației:

Elena Pintilei

Colegiul de redacție:

dr. hab. Gheorghe Postică, Chișinău
acad. Andrei Eșanu, Chișinău
acad. Mihai Cimpoi, Chișinău
acad. Valeriu Matei, Chișinău
Iurie Colesnic, scriitor, cercetător, Chișinău
Vera Osoianu, dir. adjunct BNRM, Chișinău
dr. hab. Roman Motulski, Minsk
dr. Hermina Anghelescu, profesor la Facultatea de Biblioteconomie și Știința Informării,
Wayne State University, SUA
dr. Adolf Knoll, secretar pentru știință, cercetare și relații internaționale, Biblioteca Națională a
Republicii Cehe, Praga
Sorina Stanca, manager, Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj-Napoca, președintele Asociației
Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România
dr. hab. Nelly Țurcan, USM, Chișinău
dr. Mariana Harjevschi, BM „B.P. Hasdeu”, Chișinău

Redactor-șef:

Ludmila Corghenci

Secretar de redacție:

Tatiana Bahmuteanu

Redactori:

Raisa Plăieșu, Jana Badan
Tatiana Luchian

Redactor artistic:

Cristina Ceoinac

Procesare computerizată:

Diana Odobescu

Clasificare / Indexare:

Aliona Muntean

Traducere în engleză:

Elina Bolgarina

Revista este recomandată spre editare de către Consiliul redacțional al
BNRM (proces-verbal nr. 2 din 5 martie 2020)

Răspunderea asupra conținutului materialelor le revine în întregime autorilor

Revista este indexată în Registrul național al revistelor științifice
„Instrumentul Bibliometric Național”

Com. nr. 4.

Tiparul executat la Tipografia „Primex-Com”

SUMAR

4 - 6	SUB CUPOLA BIBLIOTECII NAȚIONALE
7 - 14	Biblioteca Națională: între axiome și realizări (Dialog cu Elena Pintilei, director general al BNRM) Ludmila CORGHENCI. Investiții profesionale pentru dezvoltarea personalului de specialitate – aspect al performanței instituționale
15 - 17	Lilia POVESTCA. Gala Formatorilor BNRM – 2019
18 - 28	Lilia CARA. Impactul personalului de specialitate în activitatea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova
CONSOLIDAREA SISTEMULUI NAȚIONAL DE BIBLIOTECI	
29 - 33	Elena BELSCHI. Bibliotecile publice teritoriale din raionul Florești în anul 2019: priorități, realizări, orientări
34 - 37	Nina NAVROȚCHI, Ludmila CORGHENCI. Biblioteca Publică Raională Briceni: o bibliotecă de succes și de valoare
ANUL PROFESIONAL 2020 – ANUL LECTURII	
38 - 42	Directorii și inițiative pentru Anul Lecturii – 2020
43 - 47	Ecaterina DMITRIC. Analfabetismul funcțional prin prisma abordării filosofice
48 - 51	Victoria VASILICA. Promovarea cărții și a lecturii: experiențe inteligente
MOȘTENIRE CULTURALĂ. VALORI BIBLIOFILE	
52 - 53	Iurie COLESNIC. Un pedagog în arena literaturii
54 - 55	Iuliu-Laurian POPOVICI. Cărți din Republica Moldova la Biblioteca Județeană „Mihai Eminescu” din Botoșani
STUDII ȘI CERCETĂRI	
56 - 60	Vera OSOIANU. Sursele de informare ca temelie de rezistență a bibliotecii
61 - 67	Aliona TOSTOGAN. Schimbări în relațiile cu utilizatorii și partenerii
68 - 75	Hermina ANGHELESCU. Libraries and Librarians in a Changing World: Threats and Opportunities (Biblioteci și bibliotecari în lumea care se schimbă: amenințări și oportunități)
76 - 79	Angela OLĂRESCU. Poetul de origine bulgară Teodor Nencev pe paginile revistei „Viața Basarabiei”
OAMENI ÎN PROFESIE. PROFESIE PRIN OAMENI. INTERVIURI	
80 - 83	Cartea creștină în Anul Lecturii 2020 (interviu cu Protoiereul Mitrofor Octavian Moșin)
ISTORII DE SUCCES. EXPERIENȚE. EVENIMENTE	
84 - 88	Diana SILIVESTRU, Natalia GULCO. Europeana devine prietenul cultural al elevilor și profesorilor din Republica Moldova
89 - 90	Veronica COSOVAN. Școala altfel – serviciu de dezvoltare a competențelor utilizatorilor Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova
91 - 97	Elena ZOSIM. Promovări și contribuții pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030 – prioritate a Centrului de Informare ONU din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova
98 - 101	Raisa PLĂIEȘU. O lecție de poezie cu poeta și interpreta Camelia Florescu din România la Biblioteca Națională a Republicii Moldova
RECENZII. INFORAFT	
102 - 104	Romana-Anca RĂDULESCU. „Centrul Biblioteconomic Național: conținut de calitate și schimbări de perspectivă”
105 - 108	Elina BOLGARINA. Фундаментальное исследование истории поляков Бессарабии
109 - 110	AUTORII ARTICOLELOR
111 - 112	GHID PENTRU AUTORI

SUMMARY

	UNDER THE CUPOLA OF THE NATIONAL LIBRARY
4 - 6	National Library: between axioms and realizations (Dialog with Elena Pintilei, general director of the BNRM)
7 - 14	Ludmila CORGHENCI. Investments for library staff professional development as an element of institutional activity
15 - 17	Lilia POVESTCA. NLRM Trainers Gala - 2019
18 - 28	Lilia CARA. The impact of library staff in activity of the National Library of the Republic of Moldova
	CONSOLIDATION OF THE NATIONAL LIBRARIANSHIP SYSTEM
29 - 33	Elena BELSCHI. Territorial public libraries of the Floreni Region in 2019: priorities, achievements and directions
34 - 37	Nina NAVROȚCHI, Ludmila CORGHENCI. Briceni regional public library: a successful and valuable library
	PROFESSIONAL YEAR 2020 – YEAR OF READING
38 - 42	Directories and initiatives for the Year of Reading 2020
43 - 47	Ecaterina DMITRIC. Functional illiteracy: a philosophical approach
48 - 51	Victoria VASILICA. Promotion of book and reading: significant experiences
	CULTURAL HERITAGE. BIBLIOGRAPHICAL VALUES
52 - 53	Iurie COLESNIC. A teacher in the field of literature
54 - 55	Iuliu-Laurian POPOVICI. Books from the Republic of Moldova in the „Mihai Eminescu” Botoșani Region Library
	STUDIES AND RESEARCH
56 - 60	Vera OSOIANU. Sources of information as a ground of protection for the library
61 - 67	Aliona TOSTOGAN. Changes in relations with users and partners
68 - 75	Hermina ANGHELESCU. Libraries and Librarians in a Changing World: Threats and Opportunities
76 - 79	Angela OLĂRESCU. Poet of Bulgarian ancestry Teodor Nencev on the pages of the „Life of Bessarabia” magazine
	PEOPLE IN PROFESSION. PROFESSION BY WAY OF PEOPLE. INTERVIEWS
80 - 83	A Christian book in the Year of Reading 2020 (an interview with parish priest Octavian Moșin)
	STORIES OF SUCCESS. EXPERIENCES. EVENTS
84 - 88	Diana SILIVESTRU, Natalia GULCO. Europeana transforms the world with culture and becomes a friend of teachers and pupils in the Republic of Moldova
89 - 90	Veronica COSOVAN. „School Otherwise” – a service for development of competences of users in the National Library of the Republic of Moldova
91 - 97	Elena ZOSIM. Promotion and contribution in achieving Sustainable Development Goals 2030 – the priority of the UN Information Center of the National Library of the Republic of Moldova
98 - 101	Raisa PLĂIEȘU. A lecture of poetry with the Romanian poet and singer Camelia Florescu in the National Library of the Republic of Moldova
	REVIEWS. INFORMATION BOARD
102 - 104	Romana-Anca RĂDULESCU. „National Librarianship Centre: substance of quality and changes in perspective”
105 - 108	Eliana BOLGARINA. A fundamental study on history of Polish people in Bessarabia
109 - 110	JOURNAL AUTHORS
111 - 112	GUIDE FOR THE AUTHORS

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ: ÎNTRE AXIOME ȘI REALIZĂRI

(Dialog cu Elena Pintilei, director general
al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova)

Iulian Filip: La început de fiecare an nou, sunt firești evaluările împlinirilor din anul trecut și fixarea obiectivelor pentru cele douăsprezece luni nou-nouțe. Vă propun să anticipăm cu o întrebare, care ne-ar configura cu aproximație parametrii aflării noastre în timp și spațiu. Care-s bibliotecile apărute în ultimul timp, despre care vorbește toată lumea cărturară, iar pe directorul Elena Pintilei o determină să-și împropăteze visele legate de viitorul apropiat al celei mai importante biblioteci din Republica Moldova?

Elena Pintilei: Când Guvernul Finlandei și Primăria orașului Helsinki au dăruit finlandezilor o bibliotecă ultramodernă acum doi ani, cu ocazia centenarului independenței, toată tagma bibliotecarilor se întreba: care țară îi va face replică? De menționat faptul că Biblioteca Centrală din Helsinki deja a fost declarată cea mai bună bibliotecă publică nouă din lume. În doar două săptămâni de la inaugurare, rafturile bibliotecii au rămas goale. Din cele peste 100 de mii de cărți nou-nouțe din dotarea bibliotecii, utilizatorii au împrumutat 66 de mii, făcând praf mitul despre criza lecturii.

Și China a uluit lumea cu o bibliotecă pe măsura patriei lui Confucius. Întreaga construcție este alcătuită din... rafturi imense, pe care cititorii se pot plimba, citi, odihni, participa la discuții despre cărți. Un alt exemplu este noua Bibliotecă Națională a Luxemburgului, din Kirchberg, care, doar în primele trei luni ale anului 2019, a înregistrat circa 75 de mii de vizitatori – un succes răsunător. Aceasta demonstrează că în lume, în plină eră digitală, renovarea, modernizarea, deschiderea de noi biblioteci e mai mult decât necesară.

Iulian Filip: Să precizăm o înțelegere axiomatică, pe care o aplică și o valorifică Finlanda și alte țări cărturară: fără omul de ca-

litate, nu poți lansa proiecte de prosperitate, iar omul de calitate devine doar prin carte. Care-i rolul Bibliotecii Naționale în această strategie națională?

Elena Pintilei: Instituția noastră constituie elementul nuclear din rețeaua de „adrese deștepte” (ca să apelez la etichetarea sugestivă ce vă aparține) a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, nouă revenindu-ne rolul declanșator de proiecte inovatoare în relația cu cartea ale unor cercuri tot mai largi, dar și mai diverse, care comportă diferite tehnologii și motivații. Între acestea, câteva proiecte constante rămân de reper în fiecă an, iar axa structurală a programului e un generic focalizator, care ajustează suplimentar activitățile preconizate. Elaborarea acestui plan este un proces continuu de căutări, completări, modernizări. Limbajele digitale determină accelerarea ritmului cu impact major pentru activitățile noastre. Biblioteca Națională este lider la capitolul digitizarea colecțiilor de patrimoniu și dezvoltarea Bibliotecii Naționale Digitale Moldavica. Acest proiect comportă o colaborare firească, permanentă cu muzeele, cu arhiva națională și cu alte instituții generatoare de informații și... provocări, solicitate de cei care trec și vor trece pragul bibliotecii în viitorul apropiat.

Iulian Filip: Care-s cele câteva proiecte de reper, care, mi se pare, mențin și firul incandescent al continuității?

Elena Pintilei: În anul 2018, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a inițiat Programul Național *Lectura Centrală*, care se desfășoară anual pe parcursul lunii septembrie. Bibliotecile-centre biblioteconomice, în special cele teritoriale, sunt cointerestate de a adera la acest program prin implicarea tuturor bibliotecilor din rețea, contribuind la promovarea lecturii și stimularea cognitivă prin diverse mijloace. Un alt proiect de an-

vergură este Clubul Literar-Artistic „Homo Aestheticus”, întemeiat de Biblioteca Națională în colaborare cu Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău și Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei. E o reanimare a Clubului „Miorița”, care era celebru jumătate de secol în urmă și al cărui moderator era Mihai Cimpoi. Domnul academician a acceptat să relege, peste ani, mesajele estetice ale „Mioriței” cu „Homo Aestheticus” și să modereze în continuare ședințele clubului. Simpozionul Științific Anul Bibliologic și Forumul Managerilor din Sistemul Național de Bibliotecă sunt cele două proiecte naționale, alias două platforme profesionale, care oferă bibliotecarilor din țară posibilitatea să cunoască mai bine prevederile Legii cu privire la bibliotecă, instrumentele necesare pentru implementarea Legii, strategiile naționale și instituționale din domeniu, metode și practici de diversificare a resurselor, produselor și serviciilor de interes pentru utilizatori; promovarea permanentă și implicarea în realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030 și dezvoltarea competențelor bibliotecarilor și utilizatorilor, în special în domeniul Tehnologii Informaționale (TI).

Iulian Filip: Care e genericul focalizator de anul acesta?

Elena Pintilei: Forumul Managerilor din cadrul Sistemului Național de Bibliotecă, care și-a desfășurat lucrările la 30 octombrie 2019, a declarat anul 2020 **Anul Lecturii**. Pe tot parcursul anului 2019, toate activitățile noastre au pregătit temelia pentru lansarea unei noi etape a eforturilor de promovare mai eficientă a lecturii. Este vorba de Conferința Internațională „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”, pregătirea culegerii de articole *Lectura și scările*, ediția a II-a a Programului Național *LecturaCentral*, pagina de Facebook *LecturaCentral*, ședințele din cadrul Clubului Literar „Homo Aestheticus” etc. Toate aceste activități, într-o formulă sau alta, vor continua pe tot parcursul anului 2020, antrenând toți actorii implicați în promovarea lecturii și dând tonul activităților organizate de toate instituțiile care vor adera la această mișcare. Noi salutăm și susținem, cu toate instrumentele disponibile, orice inițiativă originală, cu priză la public, inclusiv prin pagina de

Facebook *LecturaCentral*.

Iulian Filip: Care este rolul parteneriatelor în buna activitate a Bibliotecii Naționale?

Elena Pintilei: În sensul clasic al cuvântului, parteneriatele în sine au scopul de a sprijini dezvoltarea, transferul bunelor practici, precum și punerea în aplicare a inițiativelor comune de promovare și participare la evenimente/activități educaționale, cultural-științifice etc. Aceasta ne-o dorim în conclucrarea cu Academia de Științe, cu Asociația Uniunilor de Creație, cu Uniunea Scriitorilor, cu instituții de învățământ, care se produce, firesc, în diferite formule de activitate, în diferite proiecte.

Iulian Filip: Mie personal mi-a plăcut inițiativa de a intermedia întâlnirile, în două valuri, ale elevilor de la Liceul „Leonardo da Vinci” cu mine la Biblioteca Națională. La câte le are un director de Bibliotecă Națională... care-s considerentele unor asemenea acțiuni de impresariat?

Elena Pintilei: Să nu uităm că am botezat șirul de asemenea întâlniri „Miercurea pe sub amiază, când e toată lumea trează”, un fel de „Homo Aestheticus Junior”... Pe parcursul lunii octombrie 2019, la Biblioteca Națională a Republicii Moldova am realizat două ședințe ale nou întemeiatului... club. La prima ședință, patru clase de a II-a ale Liceului „Leonardo da Vinci”, apoi în săptămâna următoare trei clase de a III-a de la același liceu au invadat spațiile Bibliotecii Naționale, generând o atmosferă plină de voie bună și întrebări din cele mai năstrușnice. Elevii, însoțiți de învățători, au cucerit imediat sufletul poetului, au intrat în dialog, au recitat poezii și s-au ales cu autografe pe cartea preferată, anterior procurată de la librărie. *Triunghiul Școală-Librărie-Bibliotecă* este o platformă sigură, care vine să susțină procesul educațional al tinerei generații.

Iulian Filip: Mi-ați propus să mă includ în echipa de realizare a proiectului „Arhiva de voci”, proiect deja longeviv. Pe când ar fi pregătită Elena Pintilei să dialogăm pentru acest proiect, care e orientat la tagma ducătorilor de cruce?

Elena Pintilei: Maestre, eu Vă mulțumesc pentru că ați acceptat să activați în acest proiect de anvergură pentru BNRM cum este „Arhiva de voci”, care tinde să facă parte din proiectele culturale de salvagardare a patri-

moniului imaterial. Referitor la un răspuns pentru a 2-a parte a întrebării, cred că în viitorul apropiat o să-l precizăm.

Iulian Filip: Despre biblioteca erei digitale se spune că este într-o continuă căutare a identității, dar și a oportunităților de extrafinanțare. O informație recentă din SUA relevă faptul că una din cele mai mari autorități ale statului, Congresul SUA, a blocat, pentru al treilea an consecutiv, inițiativa președintelui de a „economisi” pe seama bibliotecilor. Dar dragostea americanilor pentru biblioteci e bine cunoscută. Cum se simte, în acest context, BNRM și cât de protejată de inițiative „economicoase”? Care sunt cele mai relevante proiecte realizate în anul 2019?

Elena Pintilei: În lumea bibliotecară este cunoscut faptul că nicio bibliotecă din lume nu poate afirma că are toate resursele necesare sau resursele care se crede că sunt necesare. Nu constituie o excepție nici Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Pentru acoperirea insuficienței financiare în ultimii ani au fost inițiate mai multe proiecte de dezvoltare, bazate pe parteneriate. Grație guvernului japonez, în anul 2019, BNRM a inițiat proiectul „Îmbunătățirea echipamentului de digitizare în Biblioteca Națională”. Realizarea acestui proiect pe parcursul anilor 2020-2021 va duce la salvagardarea patrimoniului național scris și imprimat, păstrat în Biblioteca Națională, prin trecerea lui pe suport electronic, reducerea accesului fizic la colecțiile de carte; oferirea accesului liber pentru toți doritorii la moștenirea națională scrisă, utilizarea ei în activitatea de culturalizare, educație, cercetare. E, de asemenea, important să menționăm realizarea proiectului moldo-american „Salvagardarea hrisoavelor basarabene din perioada țaristă (1812-1917)”. În cadrul proiectului au fost restaurate peste 200 de documente patrimoniale din colecția de hrisoave basarabene a BNRM, au fost modernizate procesele de conservare, restaurare și expunere a documentelor de patrimoniu în cadrul bibliotecii, au fost oferite echipamente speciale de curățare, dezinfectare, creare a microclimatului, mobilier specializat pentru expunerea

documentelor de patrimoniu, au fost organizate traininguri internaționale cu implicarea specialiștilor americani în domeniul conservării și restaurării documentelor. Ultimul și cel mai valoros proiect inițiat și realizat în anul 2019, grație suportului oferit de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, a fost procurarea microbuzului Ford Transit Custom Kombi, în valoare de 515 mii de lei pentru asigurarea ajutorului pe care, potrivit responsabilităților legale, BNRM trebuie să-l ofere bibliotecilor de pe întreg teritoriul țării.

La capitolul realizări putem menționa și organizarea a 276 activități cultural-științifice, dintre care 5 activități științifice cu participare internațională și 6 activități la nivel național/zonal; editarea a 41 titluri de publicații; extinderea și eficientizarea colaborării cu instituțiile de învățământ și alte organizații prin semnarea a 17 acorduri de colaborare naționale și internaționale, extinderea activității în spațiul virtual.

Potrivit statutului, Biblioteca Națională are ca țintă atât utilizatorii finali, cercurile largi de populație, cât și bibliotecarii din Sistemul Național de Biblioteci. Pentru bibliotecari, spectrul realizărilor include: formarea profesională continuă, organizarea activităților naționale, sistematizarea datelor statistice, elaborarea publicațiilor de specialitate, asistența de specialitate, colaborarea în proiecte etc. Aceste activități vor constitui și axa priorităților bibliotecii în anul 2020.

Iulian Filip: Când rostim, citim, auzim sintagma *Biblioteca Națională*, la ce ar trebui să ne gândim?

Elena Pintilei: Memorie. Indiferent cum este formulată misiunea bibliotecii naționale în documentele constitutive, biblioteca națională înseamnă, în primul rând și mai întâi de toate, memorie colectivă. Cred că cel mai exact au formulat esența bibliotecii naționale colegii bibliotecari de la Biblioteca Națională a Norvegiei. Pentru ei biblioteca națională este „memoria națiunii și centrul multimedia pentru cunoaștere și cultură”, iar sarcina principală a bibliotecarilor este „păstrarea trecutului pentru viitor”.

INVESTIȚII PROFESIONALE PENTRU DEZVOLTAREA PERSONALULUI DE SPECIALITATE – ASPECT AL PERFORMANȚEI INSTITUȚIONALE

Ludmila CORGHENCI,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

„Scopul educației ar trebui să fie pregătirea unor oameni care să acționeze și să gândească independent și care, în același timp, să vadă în slujirea comunității realizarea supremă a vieții lor.” (Albert Einstein)

Rezumat: Articolul reflectă orientările principale ale anului 2019 din activitatea Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în sprijinul dezvoltării competențelor profesionale. Indicatorii statistici și de performanță relevă caracterul interdisciplinar, multidimensional al ofertelor educaționale, dar în egală măsură orientate spre satisfacerea nevoilor de dezvoltare a personalului de specialitate din biblioteci și comunităților pentru care este format.

Cuvinte-cheie: Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, formare profesională continuă, personal de specialitate.

Abstract: The article reflects guidelines of the year 2019 in activity of the Center for Continuing Professional Training in Librarianship and Information Sciences within the National Library of the Republic of Moldova that contributed to development of professional competence of library staff. The statistical and performance indicators reveal the interdisciplinary and multidimensional nature of the educational offers of the Center. They also were oriented to meet the development needs of libraries and communities' personnel in various localities.

Keywords: Center for Continuing Professional Training in Librarianship and Information Sciences within the National Library of the Republic of Moldova, continuing professional development, library specialists.

Formarea profesională continuă a fost o prioritate permanentă a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, determinată atât de cadrul legal național, cât și de statutul funcțional al instituției (1-4, 6; 5, art. 8).

Centrul (Secția) de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării (CFPC) din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova are **misunea** de a organiza activitatea educațională continuă pentru personalul de specialitate

din biblioteci în context non-formal, a coordona și a sprijini metodologic activitățile de formare continuă la nivelul structurilor similare din țară în conformitate cu cerințele legale în vigoare, precum și cele de dezvoltare a bibliotecii moderne. CFPC are ca *obiectiv general* transferul de cunoștințe prin programele de formare profesională continuă, orientate spre inovații și dezvoltări biblioteconomice. Ca *obiectiv specific*, CFPC organizează programe de formare, ca urmare a studierii necesităților profesionale ale personalului de specialitate (6).

Viziunea CFPC: Structură vizibilă în instituție și comunitate, lider în domeniul formării profesionale continue a personalului de specialitate din biblioteci, prestator de servicii/produse educaționale de calitate compatibil cu nevoile de educație permanentă, realizată prin oferte, programe, activități educaționale concrete.

Valori ale CFPC: integritate, management participativ, transparență, competență profesională, respect față de formatori și formabili, satisfacția necesităților formabililor.

Anul 2019 este relevant prin implicarea profesională multidimensională a CFPC, orientată spre dezvoltarea capacităților personalului de specialitate din biblioteci (6):

- *participare la elaborarea/promovarea cadrului legislativ, strategic și de reglementare național/instituțional* (care are drept impact cunoașterea, învățarea și înțelegerea prevederilor cadrului de reglementare; dezvoltarea capacității de adaptare la noile prevederi; orientare spre analiza situației și identificarea pozițiilor de centrare a eforturilor (de ex., în procesul de pregătire către evaluarea bibliotecii); activități de transfer tehnologic: în sprijinul pregătirii către evaluarea activității au fost elaborate și diseminate către centrele biblioteconomice 3 documente/recomandări metodologice privind politicile de bibliotecă; completat/modificat algoritmul de elaborare a raportului analitic al centrului biblioteconomic; au fost elaborate 2 proiecte de politici ale BNRM; CFPC a fost antrenat în asigurarea conexiunii între componenta documentară instituțională și prevederile documentelor cadru (de ex., consultarea proiectelor ROF), elaborarea portofoliilor profesio-

nale (de ex., ale serviciilor de dezvoltare a competențelor utilizatorilor etc.);

- *implementarea/monitorizarea realizării Strategiei naționale de consolidare și modernizare a rețelei BPT 2017-2020* (stabilirea nivelului de realizare a obiectivelor Strategiei; identificarea pozițiilor de centrare a eforturilor, prevederi pentru anul 2020; aprecierea eficienței și eficacității implementării Strategiei; identificarea impedimentelor în implementarea Strategiei și a cauzelor apariției acestora; ca impact al dimensiunii educaționale putem specifica: îmbunătățirea comunicării în rețea prin eforturile centrelor biblioteconomice teritoriale, poziționarea strategică a acestora în comunitate, reflectarea aspectelor ce țin de implementarea Strategiei în programele și rapoartele de activitate a CFPC și altele);

- *identificarea și promovarea modalităților de integrare a bibliotecilor în realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030* (transmiterea către bibliotecile publice teritoriale a unei scheme de prezentare a serviciului în sprijinul promovării ODD; colectarea, redactarea și pregătirea a 9 materiale, semnate de bibliotecarii din teritoriu, și publicarea acestora în nr. 1/2 și 3/4 ale revistei „Magazin bibliologic”; drept urmare – creșterea vizibilității implicațiilor bibliotecilor publice în realizarea ODD);

- *dimensiunea educațională în contextul activității metodologice, colaborări profesionale* (9 deplasări în teritoriu în scopul acordării asistenței/consultărilor privind cunoașterea/învățarea prevederilor Legii cu privire la biblioteci, a cadrului de reglementare, strategic, a standardelor naționale; modificarea algoritmului raportului textual anual al centrelor biblioteconomice în conformitate cu prevederile proiectului Regulamentului privind evaluarea bibliotecii publice; centrarea pe sprijinirea bibliotecilor în elaborarea documentelor instituționale, menționate la Domeniul A al proiectului Regulamentului privind evaluarea bibliotecii publice; lansarea proiectului „Mă informez. Particip în proiecte” și diseminarea către biblioteci a 13 numere de buletine informaționale; analiza rapoartelor textuale ale centrelor biblioteconomice teritoriale din punctul de vedere al prezenței

indicatorilor statistici, de performanță și a datelor de impact etc.).

Dimensiunea prioritară a anului 2019 ține evident de elaborarea și oferirea programelor educaționale pentru personalul de specialitate din cadrul Sistemului Național de Biblioteci, responsabilii pentru activitatea acestora din cadrul administrației publice locale:

- fundamentarea activității educaționale pe analiza necesităților de dezvoltare a competențelor profesionale ale personalului de specialitate (realizate 2 studii);

- elaborarea a 4 oferte educaționale ale BNRM (trimestriale: (pagina Facebook a CFPC <https://www.facebook.com/cfc.bnm/>, <http://www.bnm.md/files/accesDedicat/Oferta%20%20educat.%20integrata%20trim.%201%202020.pdf>);

- diseminarea a 4 oferte educaționale integrate a centrelor de formare naționale și regionale (trimestrial <http://www.bnm.md/files/accesDedicat/Oferta%20%20educat.%20integrata%20trim.%201%202020.pdf>;

- ținerea la zi a componentei documentare a funcționării CFPC ca o cerință a managementului de calitate (Registru de evidență a activităților educaționale, portofolii ale activităților educaționale, Registru de evidență a certificatelor formabililor, Registru de evidență a certificatelor eliberate formatorilor, oferte educaționale ale

CFPC);

- activități de formare furnizate (traininguri, mese rotunde, cursuri etc.) – 41 în spațiul CFPC și 16 în teritoriu;

- ținerea la zi a bazei de date a formabililor CFPC și cumularea datelor statistice semestriale și trimestriale;

- elaborarea/colectarea/aranjarea suportului documentar-educațional pentru 57 de activități de formare continuă (texte prezentări, exerciții individuale și lucru în grup, planul angajamentelor etc.).

Oferta educațională a CFPC al BNRM: context comprehensiv (anul 2019)

Oferta educațională este fundamentată pe necesitățile de dezvoltare a competențelor personalului de specialitate din cadrul SNB, fiind realizat anual studiul acestora. În elaborarea ofertei se ține cont și de prevederile documentelor de reglementare internaționale, precum și de orientările de perspectivă ale domeniului. Astfel, în anul 2019, CFPC al BNRM a desfășurat următoarele programe educaționale de formare continuă a specialiștilor din biblioteci, cu prioritate pentru dezvoltarea competențelor-cheie (digitale, antreprenoriale, lingvistice, interculturale și alte competențe noi, solicitate de piața muncii); de utilizare a competențelor transversale; de dezvoltare a competențelor comune mai multor profesii:

Program educațional. Număr ore academice	Competențe dezvoltate
Cum creezi conținut pentru un sondaj de opinie Curs practic. 12 ore academice	Competențe profesionale interdisciplinare
Crearea istoriilor digitale. Training. 8 ore academice	Competențe digitale
Cadru de reglementare și standardizare a activității de bibliotecă Curs modular. Modul 2: „Gestiunea resurselor documentare ale bibliotecii”. 12 ore academice	Competențe profesionale comune mai multor procese
Bibliotecile și protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe. Seminar. 4 ore academice	Competențe comune mai multor profesii
Cum să implementăm modelul de mentorat în bibliotecă Atelier profesional. 8 ore academice	Competențe de cultură managerială
Pași planificați și corecți pentru obținerea categoriei de calificare de către personalul de specialitate din bibliotecă. 2 module. 8 ore	Competențe de dezvoltare profesională

Evaluarea impactului bibliotecii asupra persoanei, bibliotecii ca instituție și asupra comunității Atelier profesional. 12 ore academice	Competențe profesionale comune mai multor procese
CV Europass: ce conține și cum se completează Atelier. 4 ore	Competențe de dezvoltare personală
Lectura Central: Biblioteca – factor-cheie în dezvoltarea lecturii și culturii acesteia Training organizat la BNRM și la Hâncești	Competențe interdisciplinare. Competențe profesionale comune mai multor procese
Serviciul Educația Mediatică Training. 8 ore academice. Organizat trimestrial	Competențe de cultură mediatică
Descrierea bibliografică analitică în regim automatizat Training și sesiune impact. 16 ore academice	Competențe profesionale
BiblioTur: Excursie la Biblioteca Națională Training. 12 ore academice	Competențe interdisciplinare. Competențe profesionale comune mai multor procese
e-Guvernare: servicii pe care le poate promova biblioteca Training. 8 ore academice	Competențe de dezvoltare personală. Competențe digitale
Cum se implementează un serviciu nou de bibliotecă. Portofoliul serviciului Training. 24 ore academice	Competențe interdisciplinare. Competențe profesionale comune mai multor procese
Utilizarea aplicațiilor Google în activitatea de bibliotecă Curs aplicativ modular. 8 ore academice	Competențe digitale
Algoritmii elaborării strategiei de dezvoltare a bibliotecii publice Training. 12 ore academice	Competențe interdisciplinare. Competențe profesionale comune mai multor procese
Utilizarea Google Drive în organizarea și desfășurarea activității profesionale Curs aplicativ	Competențe digitale
Tehnici de dezvoltare a competențelor de cultura lecturii. Tehnici de lectură SINEGL și ReQuest Training. 12 ore academice	Competențe interdisciplinare. Competențe profesionale comune mai multor procese
Știința Deschisă în Republica Moldova. Masă rotundă. Accesul Deschis: oportunități pentru bibliotecile publice Ateliere profesionale organizate la CFPC, Taraclia, Strășeni etc. (a câte 6 ore academice fiecare)	Competențe interdisciplinare. Competențe profesionale comune mai multor procese
Serviciul Cultura Media: pagini sonore Training. 8 ore academice	Educație mediatică. Cultura media

Evaluarea activității bibliotecii publice: prevederi reglementare. Traininguri (a câte 6 ore academice fiecare) organizat la CFPC, Hâncești, Ceadâr-Lunga, Cantemir, Rezina, Șoldănești etc.	Competențe profesionale. Competențe manageriale. Competențe de management al calității
Sistem de ateliere profesionale destinate managerilor funcționali din structurile centrelor biblioteconomice naționale și departamentale 3 ateliere. 8 ore academice fiecare	Competențe manageriale. Competențe profesionale (în funcție de profilul structurii bibliotecii)
Pecha Kucha – mod de prezentare în cadrul conferințelor Atelier profesional. 8 ore academice	Competențe digitale
Leadership: acționăm împreună cu competență și dedicare. Coechipieri Curs aplicativ. 8 ore academice	Competențe manageriale. Competențe de dezvoltare personală
Statistică și evaluare a activității de bibliotecă Sesiuni Skype, a câte 4 ore academice	Competențe profesionale în funcție de profil. Competențe de cercetare statistică
Integrarea centrelor biblioteconomice departamentale în sistemul de raportare 6c online Training profesional. 12 ore academice	Competențe digitale. Competențe de cercetare statistică

Informația din tabelul de mai sus ne permite să conchidem că programele educaționale, oferite de CFPC din cadrul BNRM în anul 2019, sunt orientate spre dezvoltarea competențelor digitale ale personalului de specialitate din biblioteci, competențelor profesionale în funcție de profil, de cultura lecturii, cultura media, cercetare statistică, cultură managerială. Fiecare program educațional a inclus și metode de îmbogățire/dezvoltare a vocabularului profesional, competențelor lingvistice ale formabililor. În mare parte programele educaționale au un conținut interdisciplinar, incluzând și intercunoașterea, și comunicarea, diseminarea de bune practici, schimbări la nivel comportamental. Dezvoltarea profesională a fost promovată/realizată la CFPC ca o dimensiune interactivă, stimulând o astfel de atitudine și în practica profesională.

Activități inovatoare la CFPC în anul de referință:

- elaborarea conceptului, inițierea Sistemului de Ateliere Profesionale în scopul augmentării relațiilor/comunicării profesionale în cadrul Sistemului Național de Biblioteci, la nivel de centre biblioteconomice naționale și departamentale, biblioteci academice, universitare);
- elaborarea conceptului și organizarea ediției 1-a a Galei Formatorilor BNRM (impact – stimularea, încurajarea, creșterea vizibilității formatorilor din cadrul BNRM);
- conceptualizarea și organizarea Zilei Promovării Inspirației la BNRM (în cadrul Zilelor Științei la BNRM);
- elaborarea și diseminarea către SNB a infobuletinului „Mă informez. Particip la proiecte” (scop: informarea, economisirea timpului profesional al personalului de specialitate din biblioteci);
- centrarea pe impactul activităților educaționale (recomandări diseminate în instituție, planul angajamentelor formabililor etc.).

Tabelul nr. 1. Indicatori statistici ai funcționării CFPC în anul 2019

Indicatori statistici	Pentru anul 2019
Studii privind nevoile de formare profesională continuă la nivel național și instituțional	2
Oferte educaționale	8
Activități de formare furnizate (cursuri, ateliere, sesiuni de întrebări și răspunsuri):	
▪ în spațiul C(S)FPC	41
▪ în teritoriu (în colaborare cu centrele de excelență, biblioteci)	16
Total	57
Număr ore academice	470
Număr formabili total:	
▪ din cadrul BNRM	417
▪ din cadrul SNB	1 204
Total	1 621
Număr formatori:	
▪ formatori BNRM	17
▪ formatori invitați	4
Total	21
Nr. e-portofolii create și diseminate	57

Promovarea/asigurarea vizualizării activităților CFPC:

- administrarea paginii CFPC pe Facebook <https://www.facebook.com/cfc.bnrm/>;
- plasarea informațiilor și a conținuturilor educaționale pe blogul bibliotecilor publice din Republica Moldova <https://bibliotecipublicerm.wordpress.com/category/dezvoltare-personala/> transmiterea informației pentru plasare pe pagina web a BNRM <http://www.bnrm.md/index.php/acces-dedicat/bibliotecarilor/formarea-profesionala-con->

tinua;

- acces la informație prin pagina web a BNRM [http://www.bnrm.md/index.php/acces-dedicat/bibliotecarilor/formarea-profesionala-continua](http://www.bnrm.md/index.php/acces-dedicat/bibliotecarilor/formarea-profesionala-continua;);
- e-mail marketing (utilizarea e-mailurilor oficiale și personalizate pentru diseminarea ofertelor, e-Portofoliilor educaționale, mesajelor informaționale);
- ținerea în vizor, analiza datelor statistice privind funcționalitatea paginii de Facebook a CFPC (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2. Analiza datelor statistice privind funcționalitatea paginii de Facebook a CFPC

Pagina Facebook a CFPC https://www.facebook.com/cfc.bnrm/				
Perioada	Indicatori statistici			
	Vizualizări ale paginii	Impactul postărilor	Interacțiuni cu postările	Vizionări de videoclipuri
Ianuarie	250	3 368	1 877	

Februarie	120	3 875	3 474	
Martie	190	3 696	3 218	71
<i>Total trim. 1</i>	<i>560</i>	<i>10 939</i>	<i>8 569</i>	<i>71</i>
Aprilie	270	4 693	1 460	
Mai	158	1 973	472	
Iunie	68	2 487	879	54
<i>Total trim. 2</i>	<i>496</i>	<i>9 154</i>	<i>2 811</i>	<i>54</i>
Iulie	315	2 002	973	
August	97	1 618	832	
Septembrie	99	1 730	689	7
<i>Total trim. 3</i>	<i>511</i>	<i>5 350</i>	<i>2 494</i>	<i>7</i>
Octombrie	141	2 761	1 788	35
Noiembrie	169	2 775	1 875	28
Decembrie	155	2 046	1 487	15
<i>Total trim. 4</i>	<i>465</i>	<i>7 582</i>	<i>5 150</i>	<i>78</i>
<i>Total 12 luni</i>	<i>2 032</i>	<i>33 025</i>	<i>19 024</i>	<i>210</i>

Indicatori de performanță și de impact ai funcționării CFPC în anul 2019:

- creșterea indicatorilor statistici ai funcționării CFPC în anul de referință în comparație cu anul 2018 (a se vedea tabelul nr. 1);

- prezența formabililor CFPC în funcție de tipul bibliotecilor: naționale – 26% din numărul total de formabili); publice teritoriale – 56%; din învățământ – 16% (inclusiv: biblioteci universitare – 6%, din colegii – 2%, din școli, licee – 8%); specializate – 1,7%; alte instituții – 0,3%; Analiza efectuată scoate în evidență necesitatea de a furniza programe educaționale pentru personalul de specialitate din bibliotecile școlare și de licee, din colegii, școli profesionale, orientându-ne în acest sens spre colaborări profesionale cu centrele biblioteconomice departamentale;

- diversificarea activităților educaționale (conferințe Skype, master-class, mese rotunde etc.);

- per formabil în cadrul CFPC au fost oferite 0,3 ore academice;

- în medie, la fiecare activitate educațională din cadrul CFPC au participat 28 de persoane;

- formabilii din cadrul BNRM constituie 26% din numărul total de formabili,

iar numărul de participanți din rândurile personalului de specialitate al BNRM la cel puțin o activitate educațională în anul 2019 – 89, sau 46% din numărul total al personalului de specialitate al BNRM;

- inițierea Sistemului de Ateliere Profesionale (SAP) orientate pentru îmbunătățirea comunicării profesionale și activităților participative în cadrul SNB, în deosebi la nivel de biblioteci naționale, universitare, academice, specializate (de ex., crearea Grupului Bibliobarter, care facilitează schimbul interbibliotecar de publicații, prezintă liste de cărți pasibile pentru donații, ajută la redistribuirea fondurilor de cărți; este dedicat specialiștilor în domeniul dezvoltării colecțiilor din Sistemul Național de Biblioteci <https://www.facebook.com/groups/478423189431767/> – grup creat în urma atelierului profesional din 15 octombrie 2019);

- implicarea potențialului intelectual al formabililor pentru îmbunătățiri ale cadrului de reglementare național (transmiterea către Consiliul Biblioteconomic Național a propunerilor pe marginea proiectelor regulamentelor de evaluare a bibliotecilor, de gestiune a resurselor informaționale, discutate și evaluate în cadrul activităților

educaționale);

- promovarea către factorii responsabili din cadrul BNRM a sugestiilor, propunerilor (formulate explicit) pentru ameliorarea domeniilor concrete de activitate, soluții creative și inovative (de ex., Recomandări pentru îmbunătățirea conținutului, amplificarea potențialului informațional/documentar al publicațiilor bibliografice – drept urmare a trainingului din 11 decembrie 2019; atribuirea publicațiilor științifice ale BNRM a codului de identificare DOI – ca rezultat al trainingului din 3 decembrie 2019 și altele);

- predominarea calificativului „foarte bine” la aprecierea utilității activității educaționale, importanței competențelor acumulate, prestanței formatorului, aplicabilității, conținutului portofoliului educațional, aspectelor organizaționale (de ex.: analiza chestionarului de evaluare finală a trainingului „Dezvoltarea competenței

de cultura lecturii: rolul și locul bibliotecii”, 2 apr. 2019; a trainingului „Utilizarea aplicațiilor Google în activitatea de bibliotecă”, 14 aug. 2019; a atelierului „Acces Deschis: oportunități pentru bibliotecile publice”, 4 sept. 2019 etc.);

- dovezi solicitate și observate pe marginea activității CFPC (6).

Formarea profesională continuă este mai mult decât o paradigmă sau normă profesională. Ea presupune funcționarea unui sistem eficient de furnizori de programe educaționale, care oferă posibilități de educație formală, non-formală și informală. CFPC din cadrul BNRM este o componentă majoră a sistemului, care are drept sarcină identificarea mai multor mecanisme prin care sunt amplificate competențele personalului de specialitate, iar prin acestea bibliotecile contribuie la dezvoltarea comunității și creșterea eficienței activității proprii.

Referințe bibliografice:

1. CORGHENCI, Ludmila. Dezvoltarea capacităților personalului de specialitate din bibliotecii: învățare orientată, dezvoltare profesională, oportunități pentru rețele. In: Magazin bibliologic. 2019, nr. 3/4, p. 41-44. ISSN 1857-1476. [citată 27 ianuarie 2020]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/MB%203-4%202019%20%284%29.pdf.
2. CORGHENCI, Ludmila. Formarea profesională continuă – a ajuta oamenii să devină câștigători. In: Centrul Biblioteconomic Național: conținut de calitate și schimbări de perspectivă. Chișinău, 2019, pp. 50-56. ISBN 978-9975-3361-7-8. [citată 27 ianuarie 2020]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/publicatii/CENTRUL-BIBLIOTECONOMIC-NATIONAL-CONTINUT-DE-CALITATE-SI-SCHIMBARI-DE-PERSPECTIVA-Monografie-aniversara.pdf>.
3. CORGHENCI, Ludmila. Personalul de bibliotecă – avantajul competitiv al acesteia. In: Sistemul Național de Bibliotecii din Republica Moldova. Studiu statistic 2017-2018. Chișinău, 2019, pp. 43-48. ISBN 978-9975-3361-6-1. [citată 27 ianuarie 2020]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/publicatii/situatii%20statistice.pdf>.
4. CORGHENCI, Ludmila, POPA, Victoria. Sistemul Național de Bibliotecii prin prisma indicatorilor statistici ai anului 2018. In: Magazin bibliologic. 2019, nr. 1/2, pp. 29-35. ISSN 1857-1476. [citată 27 ianuarie 2020]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/publicatii/Magazin-bibliologic2019-1-2.pdf> (Accesat 25 oct. 2019).
5. LEGE cu privire la bibliotecii: nr. 160 din 20.07.2017. [citată 27 ianuarie 2020]. Disponibil: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=371219>.
6. Raport privind activitatea în anul 2019. Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. Chișinău, 2020. Manuscris.

**Lilia POVESTCA,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

Rezumat: Articolul reflectă nominalizarea formatorilor din domeniul biblioteconomiei în cadrul evenimentului „Gala Formatorilor BNRM – 2019”, ediția a 2-a, organizat la 20 februarie 2020 cu genericul „Creăm conexiuni și dezvoltăm competențe profesionale”.

Cuvinte-cheie: Gala Formatorilor, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, formator.

Abstract: The article reflects the nomination of trainers in the field of library science, at 2nd edition of "NLRM Trainers Gala - 2019", organized on February 20, 2020, under the title "We create connections and develop professional skills".

Key words: Trainers Gala, National Library of the Republic of Moldova, trainer, teacher.

La 20 februarie 2020, Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (BNRM) a organizat un eveniment impecabil – Gala Formatorilor BNRM 2019. Cea de-a 2-a ediție a avut genericul „Creăm conexiuni și dezvoltăm competențe profesionale”. Prin conexiuni profesionale contribuim la formarea profesională continuă a personalului de specialitate din biblioteci în dezvoltarea competențelor noi conform cerințelor societății cunoașterii.

Gala Formatorilor BNRM face parte din cultura organizațională a instituției, care contribuie la implementarea unui sistem eficient de comunicare și ridicarea calității programelor educaționale oferite bibliotecarilor de către formatorii BNRM.

Acest eveniment s-a centrat pe necesitatea formării profesionale continue și pe promovarea rolului formatorilor de la Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din

cadru BNRM (în continuare Centrul de Formare) care urmăresc ca instruirea continuă a formabililor din Sistemul Național de Biblioteci, proces complex și structurat, să fie cât mai eficientă, iar participanții, la rândul său:

- să acumuleze, înțeleagă și să redea cunoștințe;
- să însușească și să demonstreze abilități/atitudini;
- să folosească veridic și convingător comportamente.

În mod deosebit, s-a accentuat unul din obiectivele de bază ale formatorilor – de a învăța formabilii cum să învețe, în special învățând din experiențele directe, personale; de a stimula formarea profesională continuă prin diferite metode și materiale educaționale; de a forma un mediu ambiant pentru desfășurarea activităților educaționale.

La eveniment au participat formatorii BNRM și externi ai anului 2019 la Centrul de Formare, managerii superiori,

managerii funcționali, membrii echipei de formatori ai BNRM – audienți ai cursului modular „Formarea Formatorilor” din anii 2017-2018. Printre oaspeții Galei au fost reprezentanții Camerei Naționale a Cărții, Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, Bibliotecii Republicane Tehnico-Științifice, Bibliotecii Centrului de Excelență în Construcții etc.

Gala Formatorilor BNRM a fost inaugurată de directorul general BNRM, Elena Pintilei, care a precizat că „activitatea se centrează pe resursele umane, stimulând și promovând deschiderea pentru învățarea profesională continuă, îmbunătățirea potențialului metodologic, promovarea formatorilor de succes din cadrul BNRM”. Cu toate că este la a 2-a ediție Gala Formatorilor BNRM, deja putem vorbi despre o tradiție. Cu mesaj de referință despre calitățile și munca pe care trebuie să o depună un formator dedicat s-a expus desemnata Diana Silivestru – Formatorul Anului 2018.

Pe parcursul anului 2019 Centrul de Formare s-a evidențiat prin rezultate remarcabile. Șefa Centrului de Formare, Ludmila Corghenci, afirmând că „bibliotecarul este reprezentantul acelei profesii, care poate cel mai mult trebuie să învețe, și să învețe nu atât pentru sine, cât pentru utilizatorii bibliotecilor”. La fel, a subliniat că „suntem la al treilea an de funcționare al Centrului de Formare Continuă a bibliotecarilor. Cei 17 formatori, pregătiți inițial, își diversifică ofertele și implicațiile în dezvoltarea competențelor personalului de specialitate din bibliotecă. Am finalizat anul 2019 cu indicatori de performanță deosebiți. Este vorba de un număr mai mare de activități educaționale, de atragere a unui număr mai mare de personal de specialitate din toate bibliotecile sistemului național. Este un efort deosebit, manifestat de formatorii Bibliotecii Naționale”.

În cadrul Galei Formatorilor BNRM – 2019 au fost decernate patru nominalizări:

1. „Evoluția Anului 2019” – Aliona Muntean, director adjunct BNRM;

2. „Cel mai consistent Portofoliu Educațional 2019” – Elena Pintilei, director

general BNRM;

3. „Debutul Anului 2019” – Lilia Roșioru, șef secție, Dezvoltarea resurselor informaționale, BNRM;

4. „Partenerul Anului 2019” – doctor Igor Cojocaru, directorul Institutului de Dezvoltarea a Societății Informaționale.

Pe parcursul anului 2019, la Centrul de Formare BNRM au susținut programe educaționale 21 formatori. Formatori care au proiectat și condus procese eficiente și interactive de învățare, au utilizat tehnici și metode de formare și, nu în ultimul rând, au comunicat eficient cu formabilii: Tatiana Ambroci, bibliotecar principal, Biblioteca Centrului de Excelență în Construcții; Margareta Cebotari, specialist principal, secția Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării; Lilia Cara, șefa Resurse umane; Cristina Caterev, specialist principal, Dezvoltarea resurselor informaționale; Ludmila Corghenci, șefa Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării; Natalia Creșciuc, șefa secției Catalogare și indexare; Ecaterina Dmitric, șefa secției Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării; Angela Drăgănel, specialist principal, secția Studii și cercetări; Natalia Ghimpu, specialist principal, secția Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării; Eugeniu Munteanu, specialist principal, Centrul de Statistică; Vera Osoianu, director adjunct, Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării; Valentina Păpușoi, șefa secției Asistență informațională; Victoria Popa, șefa Centrului de statistică; Lilia Povestca, specialist principal, Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării; Diana Silivestru, șefa secției Colecții digitale; Mihaela Staver, specialist principal, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo”, Bălți; Zinaida Stratan, director, Biblioteca Tehnico-Științifică a Universității Tehnice a Moldovei; Aliona Tostogan, prim-director adjunct; Nelly Țurcan, doctor habilitat, profesor universitar; Victoria Vasilița, șefa secției Studii și cercetări.

Formatorul învață pe parcursul carierei profesionale și învață învățând pe alții. Gala Formatorilor BNRM – 2019 a îndemnat

comunitatea profesională să creeze conexiuni și să dezvolte competențe noi. Centrul de Formare pentru anul 2020 a stabilit priorități clare cu un grad de formare înalt.

* * *

Sincere mulțumiri echipei din Direcția

Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării și secția Marketing și Comunicare socioculturală pentru organizarea și desfășurarea evenimentului. S-a demonstrat că există o echipă puternică, deschisă și eficientă!

Formatorii BNRM - 2019

IMPACTUL PERSONALULUI DE SPECIALITATE ÎN ACTIVITATEA BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

Lilia CARA,
Biblioteca Națională
a Republicii Moldova

Rezumat: Rolul resurselor umane este fundamental pentru funcționarea eficientă a oricărei instituții. Alături de celelalte categorii de resurse necesare pentru implementarea oricărui proiect sau desfășurarea oricăror activități, Biblioteca Națională a Republicii Moldova are nevoie, în primul rând, de resurse umane calificate, competente și competitive, pentru eficientizarea activității bibliotecii și atingerea obiectivelor finale.

Cuvinte-cheie: resurse umane, impact, realizări, bibliotecă, factori, activitate.

Abstract: The role of human resources is fundamental for efficient operation of any organization. Along with the other necessary resources for implementation of projects and conducting activities, the National Library needs competent and competitive, well-qualified human resources, to streamline library activity and touch final objectives.

Keywords: human resources, impact, achievements, library, factors, activity.

„Oamenii trebuie tratați ca resurse... trebuie să întrebi nu cât costă, ci care e randamentul lor, cât de multe pot face ei.”

(Peter Drucker)

Buna funcționare a tuturor proceselor într-o instituție depinde în cea mai mare măsură de factorul uman. Resursele umane sunt prima resursă strategică pentru orice instituție, iar gradul de motivare și modalitatea de coordonare a personalului sunt elemente cheie care asigură eficiența tuturor activităților, sunt singurele capabile să producă și să reproducă toate celelalte resurse aflate în dispoziția

unei instituții. Oamenii sunt resursele active ale instituției, deoarece potențialul lor contribuie activ la creșterea eficienței și eficacității organizaționale.

Pentru a-și putea realiza obiectivele, orice instituție, indiferent de natura și importanța ei, a fost și este obligată, tot mai mult, să facă față unor provocări ce îi pune în valoare capacitatea de a-și asigura și menține succesul competițional. În condițiile unei societăți în permanentă schimbare, în condițiile actuale în care tehnologiile se modifică extraordinar de repede, lipsa de investiții în resurse umane duce mai devreme sau mai târziu la dispariția acestei

instituții. De aceea, o problemă a cărei rezolvare condiționează în mare măsură dezvoltarea și utilizarea rațională a resurselor umane constă în introducerea în cadrul instituțiilor a unor componente manageriale orientate sistematic spre obiective pe termen lung. În aceste condiții, un rol deosebit de important în activitatea managementului resurselor umane îl au strategiile și politicile de personal, care nu reprezintă un scop în sine, ci se impun, tot mai mult, drept componente esențiale ale managementului resurselor umane și modalități manageriale majore de profesionalizare a acestuia. (2)

Scopul general al managementului resurselor umane este de a garanta că instituția poate să se bucure de succes prin intermediul oamenilor. David Ulrich (profesor la Școala de Afaceri Ross, Universitatea din Michigan, autorul programului „Managementul resurselor umane”, instructor și consultant de management) și Dale G. Lake (profesor universitar) în lucrarea „Organizational Capability: Competing from the Inside Out” (1990) menționează că „sistemele managementului resurselor umane pot fi sursa capacităților organizaționale care permit organizațiilor să învețe și să exploateze oportunități și posibilități noi”. (18)

Activitatea cu succes a bibliotecii accentuează necesitatea dezvoltării continue a managementului resurselor umane, utilizarea rațională a cadrelor existente, formarea adecvată și diversificată de cadre performante prin intermediul următoarelor măsuri:

- a) evaluarea necesităților, planificarea și asigurarea acoperirii cu cadre a instituției;
- b) motivarea și stimularea personalului;
- c) îmbunătățirea politicii de formare a cadrelor, „deoarece oamenii reprezintă o resursă comună și totodată, o resursă cheie, o resursă vitală, de azi și de mâine, a tuturor organizațiilor, care asigură supraviețuirea, dezvoltarea și succesul competițional al acestora. Succesul organizației, gradul ei de competitivitate depind în mare măsură de calitatea și de motivarea angajaților săi”. (8)

În prezent se atestă o schimbare continuă a profesiilor și a cerințelor unui loc de muncă. Întrucât se înregistrează o creștere vădită a insecurității muncii datorată modifică-

rilor de pe piața muncii (cum ar fi apariția unor noi profesii, creșterea ratei șomajului, pierderea locului de muncă etc.), oamenii se îndreaptă spre joburi mai în vogă, cu o motivare materială mai sporită. Deficitul de personal de specialitate în domeniul biblioteconomic și lipsa interesului tinerilor pentru acest domeniu se manifestă atât în țară, cât și peste hotarele ei. Pornind de la dificultățile întâmpinate în asigurarea personalului de specialitate pentru realizarea obiectivelor și abordarea altor noi, care să conducă la dezvoltarea instituției, conducerea BNRM a constatat necesitatea unei tratări mai prudente a locului de muncă și a aspirațiilor personalului de specialitate. Existența unui nivel ridicat al satisfacției personalului de specialitate la locul de muncă are două consecințe esențiale: determină creșterea nivelului de performanță al cadrelor și reducerea intenției schimbării locului de muncă. De aceea, primordial pentru managerii Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova trebuie să fie satisfacția personalului de specialitate și atractivitatea locului de muncă.

La Biblioteca Națională, ca și în instituțiile din întreaga țară, problemele în privința personalului de specialitate sunt determinate de migrația cadrelor, motivarea scăzută, nivelul scăzut de viață în țară, disbalanța deprinderilor practice, condițiile de muncă inadecvate etc. La moment, domeniul biblioteconomic nu dispune de principii și criterii clare de stabilire a normelor de asigurare cu personal de specialitate, punct vulnerabil în definirea necesității reale de personal. Dar, managementul resurselor umane al Bibliotecii Naționale este orientat spre asigurarea instituției cu personal de specialitate înalt calificat, care să asigure performanța, creșterea productivității și accesibilitatea serviciilor prestate utilizatorilor. Realizarea acestor obiective permite planificarea generării personalului de specialitate în funcție de necesitățile reale ale instituției, utilizarea rațională a cadrelor, formarea adecvată și diversificată de cadre performante capabile să ofere servicii de calitate utilizatorilor, conform standardelor internaționale.

În acest context, Secția de resurse

umane a Bibliotecii Naționale analizează experiența altor țări în acest domeniu și recomandările organismelor internaționale în domeniu.

Cercetând piața muncii în Republica Moldova și în urma discuțiilor cu persoane ce sunt în căutarea unui loc de muncă, discuțiilor cu generația tânără, am constatat că factorii care reduc atractivitatea profesiei de bibliotecar sunt:

- oferta neatrăgătoare pentru plasarea în câmpul muncii;
- necesitatea unor investiții financiare considerabile pe parcursul studiilor;
- efortul psiho-emoțional sporit pe parcursul activității, ce se reflectă negativ asupra sănătății bibliotecarului;
- remunerarea neproportională efortului depus de bibliotecari în cadrul activității;
- condițiile nocive;
- lipsa unor condiții privilegiate de pensionare pentru unele categorii de bibliotecari, activitatea cărora necesită implicări psiho-emoționale sporite etc.

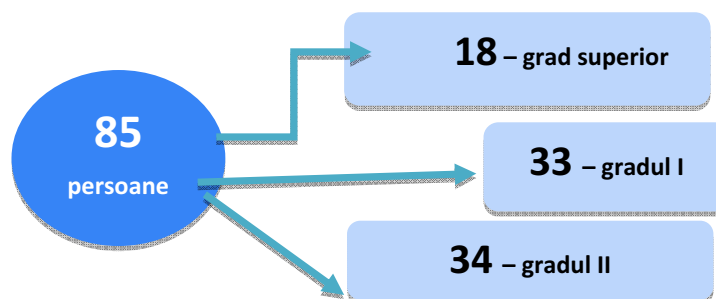
Dar, în pofida factorilor care reduc atractivitatea profesiei de bibliotecar, Biblioteca Națională a Republicii Moldova deține un colectiv de profesioniști cu un potențial competitiv, care gestionează un valoros fond de documente volumul căruia constituie 2,5 milioane de unități în 30 de limbi, care în anul 2017 a fost îmbogățit încă cu 19 180 u.m. (număr record în ultimii 5 ani) și care dispune de toate condițiile necesare pentru realizarea obiectivelor instituției. Acest fapt se datorează conștiinței profesionale a personalului de specialitate, unui climat favorabil de colaborare, ajutor reciproc, de formare continuă a personalului de specialitate, schimb de experiențe cu colegi din alte țări etc.

Activitatea instituției este orientată spre creșterea cantității și calității informaționale, îmbunătățirea și diversificarea serviciilor, extinderea bazelor de date proprii și crearea unor noi instrumente de acces la informație pentru comunitate. Valorile esențiale ale BNRM sunt: profesionalismul, parteneriatul, responsabilitatea și inovațiile.

Personalul de specialitate din Biblioteca Națională este constituit din diferite categorii de lucrători care au studii, vârste, calificări, specializări, poziții ierarhice diferite, trăsături de caracter și personalitate diferite, aspirații și experiențe diverse. Însă toți aspiră spre dobândirea noilor cunoștințe științifice de bază, tehnice, de specialitate și a deprinderilor necesare pentru exercitarea unei profesii în anumite condiții, pentru a-și atinge scopurile profesionale și obiectivele instituției. Competența personalului instituției dă posibilitatea de a realiza, în mod corespunzător și cu eficiență maximă, sarcinile care îi revin și care sunt stipulate în fișa postului și generează performanța, respectiv productivitatea și eficacitatea, și are un impact pozitiv asupra organizării și activității instituției.

Structura personalului după nivelul de calificare profesională arată că BNRM dispune de un potențial semnificativ de dezvoltare. Astfel, la etapa actuală, din cei 248 de angajați ai bibliotecii 197 au studii superioare (dintre ei 80 – studii superioare profesionale, 12 angajați au studii postuniversitare, 4 persoane dețin titlul științific de doctor, 11 sunt masteranzi) și 51 de angajați cu studii medii și medii de specialitate.

Din numărul total al personalului de specialitate 85 au grad de calificare.

Orice activitate poate fi desfășurată cu o eficacitate maximă numai cu condiția că unitatea respectivă este asigurată la timp cu personal de specialitate din punct de vedere cantitativ, structural și calitativ.

În activitatea mea în această instituție, am dedus unele particularități ale personalului de specialitate specifice Bibliotecii Naționale, și anume: sunt unici în ceea ce privește potențialul lor de creștere și dezvoltare, precum și capacitatea lor de a-și cunoaște propriile limite; sunt puternic marcați de factorul timp necesar schimbării mentalității, comportamentului; reprezintă una dintre cele mai importante investiții ale instituției, ale cărei rezultate devin tot mai evidente în timp; constituie un potențial uman deosebit, care trebuie înțeles, motivat și antrenat; dispun de o relativă inerție la schimbare, compensată însă de o mare adaptabilitate la diverse situații.

În acest context, pe parcursul anilor, activitatea Bibliotecii Naționale a Republicii

Moldova s-a remarcat prin realizări de valoare și de amploare în dezvoltarea, prelucrarea și protecția resurselor infodocumentare (colecțiile BNRM reprezintă patrimoniul documentar al țării și oferă posibilități de informare, studiu și cercetare în toate domeniile cunoașterii (15)); îmbunătățirea și diversificarea serviciilor; promovarea cărții și lecturii; activitatea de cercetare; dezvoltarea în biblioteconomie și științe ale informării; asistență informațională; asistență bibliografică și documentară; expertizarea publicațiilor, organizarea unui șir de activități culturale, educative și științifice; editarea unui șir de publicații biblioteconomice, culturale, informaționale etc. Aceste succese se datorează profesionalismului și competitivității personalului de specialitate, ceea ce contribuie la crearea unei imagini avantajoase a bibliotecii în societate.

Unele din realizările personalului de specialitate al BNRM în perioada 2014-2018 sunt expuse în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 1

Nr. d/o		2014	2015	2016	2017	2018	Total
1.	Activități cultural-științifice	127	342	236	220	225	1 150
2.	Activitatea editorială (pub.)	28	22	26	31	28	135
3.	Deservirea utilizatorilor	7 404	6 856	6 993	5 501	6 033	32 787
4.	Servicii informaționale	31 396	32 719	50 594	35 393	34 195	184 297
5.	Organizarea sistemului de regăsire a informației	608 992	600 298	458 603	616 036	32 269	231 6198
6.	Documente prelucrate						
	a) catalogare	9 235	9 261	8 474	10 337	8 900	46 207
	b) indexare	10 120	9 911	9 192	10 581	10 144	49 948
6.	Împrumutul interbibliotecar (extern) u.m.	85	49	10	55	48	247
7.	Schimb internațional de publicații (u.m.)						
	a) expediții	504	461	680	470	123	2 238
	b) recepționări	1 439	1 629	1 202	590	370	5 230

Manifestându-se în permanență într-un mediu concurențial, care se accentuează pe zi ce trece, Biblioteca Națională a Republicii Moldova este preocupată de utilizarea cantitativă și calitativă a personalului de speci-

alitate la maximum. Fiind una din pârghiile culturale ale țării, BNRM are misiunea de a contribui la valorificarea patrimoniului cultural național prin promovarea unor politici culturale de anvergură. Anual,

instituția organizează o serie de evenimente și manifestări, lansează servicii noi:

- simpozioane științifice (de exemplu, Simpozionul Științific Internațional „Valori Bibliofile”);

- conferințe științifice naționale și internaționale;

- Centrul de Statistică (2015), care are ca scop facilitarea trecerii la formatul electronic a rapoartelor statistice privind activitatea bibliotecilor publice și instruirea bibliotecarilor, precum și utilizarea datelor statistice în evaluarea activității bibliotecare, demersul managerial, dezvoltarea și promovarea bibliotecii;

- Muzeul Cărții (2018), care este unic în țară prin conținutul documentar-istoric și artistic al cărților expuse către publicul larg;

- Centrul de Informare și Documentare ONU în colaborare cu Misiunea Organizației Națiunilor Unite în Moldova (2016), care desfășoară conferințe, ateliere, cursuri multidisciplinare, organizează expoziții de carte;

- Centrul de resurse de limba engleză în colaborare cu Asociația Obștească META (2018);

- sala pentru cercetători;

- Forumul Managerilor din Sistemul Național de Biblioteci;

- Forumul Cercetătorilor din Sistemul Național de Biblioteci;

- Festivalul Național al Cărții și Lectu-

rii, care are ca scop trecerea în revistă și stimularea activităților de promovare a cărții, lecturii, bibliotecii, bibliofiliei, desfășurate în biblioteci, școli, în familii, în comunitate; consolidarea rolului cărții și lecturii în dezvoltarea culturii și civilizației în comunitate, a valorilor naționale și locale; impulsivarea elaborării și realizării unor politici comunitare de succes în domeniul cărții, lecturii, informației (5);

- cicluri de reuniuni profesionale; mese rotunde;

- acțiuni de promovare și informare;

- expoziții de carte, de tablouri și fotografii organizate în colaborare cu autorii, ambasade, organisme naționale și internaționale;

- saloane muzicale, cenacluri, campanii de informare, flashmoburi;

- Gala Laureatilor Premiilor Naționale GALEX, organizată împreună cu Liga Bibliotecarilor;

- Salonul Internațional de Carte – Bookfest Chișinău etc.

În scopul îmbunătățirii conservării și protejării patrimoniului cultural, păstrat în Biblioteca Națională, au fost realizate acțiuni de organizare a atelierelor profesionale; digitalizarea tezelor de doctorat; pașaportizarea colecțiilor de patrimoniu; restaurarea documentelor, crearea Rezervei Naționale de Publicații. În acest context, precizez unele din aceste acțiuni în următorul tabel.

Tabelul nr. 2

Nr. d/o	Acțiunea	2014	2015	2016	2017	2018	Total
1.	Restaurarea documentelor (vol.)	3 800	4 000	4 000	3 972	3 970	19 742
2.	Digitalizarea documentelor (pag.)	75 000	90 000	85 000	80 000	80 000	410 000
3.	Pașaportizarea documentelor	109	128	130	133	193	693
4.	Curățarea manuală	2 243 ex.	2 042 ex.	2 100 ex.	2 024 ex.	2 222 ex.	10 631
		45 856 p.	54 900 p.	47 500 p.	48 600 p.	60 000 p.	256 856
6.	Dezinsecție, dezinsecție (vol. de cărți)	1 647	1 163	1 180	1 333	1 289	6 612
5.	Scanare (pagini)	3 500	3 427	3 376	4 967	5 066	20 336
6.	Multiplicare (pagini)	5 164	5 036	5 157	5 980	5 330	26 667
7.	Copertare (documente)	-	-	-	4 453	4 270	8 723

Un aspect important în realizarea obiectivelor Bibliotecii Naționale prezintă proiectele/granturile obținute și elaborate în colaborare cu ambasade acreditate în Republica Moldova, organisme internaționale, ONG-uri și organizații de stat. Instituția a acționat în calitate de solicitant și implementator de proiecte, dar și ca participant la proiecte inițiate de alte instituții (organizații, asociații etc.) în calitate de beneficiar. Unele din acestea sunt:

1. Proiectul Europeana

Fiind parte componentă a Bibliotecii Digitale Europene, în anul 2010, BNRM a lansat Biblioteca Națională Digitală „Moldavica”, care oferă acces integrat la moștenirea culturală scrisă, inclusiv cărți, manuscrise, tipărituri vechi și rare, alte documente patrimoniale;

2. Programul Novateca/AO IREX Moldova

Programul NOVATECA, implementat de IREX Moldova cu suportul Fundației Bill și Melinda Gates și Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), având ca scop consolidarea capacităților instituționale ale bibliotecilor din Republica Moldova, inclusiv prin modernizarea tehnologiilor utilizate și diversificarea serviciilor acordate;

3. Catalogul colectiv al bibliotecilor publice – SIBIMOL – care a integrat bibliotecile din Republica Moldova într-o rețea națională prin intermediul internetului și în care sunt reflectate colecțiile și bazele de date ale tuturor bibliotecilor din țară. Are funcția de centralizare, acumulare și transportare a datelor către instituțiile participante la catalogarea colectivă. SIBIMOL reprezintă o sursă informațională națională, care conține 617,1 mii de înregistrări bibliografice, intrate din colecțiile celor 32 de biblioteci publice participante și 504,7 mii din colecțiile BNRM; (15)

4. Proiectul „Colecțiile de sud-est ale Europei în Europeana” (CSEEE), având ca scop disponibilitatea mai multor elemente digitale prin intermediul TEL-ului în Europeana din partea bibliotecilor membre ale CENL, dar care sunt în afara UE; (13)

5. Programul Național „Memoria Moldovei”

Încadrat în programul UNESCO Memory of the World (Memoria Lumii) și are drept scop principal salvagardarea, conservarea și comunicarea către generațiile viitoare a moștenirii culturale scrise. Registrul programului cuprinde edițiile vechi și rare, manuscrisele, actele și documentele de arhivă, artefactele, obiectele muzeale care constituie nucleul patrimoniului național scris;

6. Salvagardarea hrisoavelor basarabene din perioada țaristă (1812-1917), din cadrul programului Guvernului SUA, Fondul Ambasadorilor pentru Conservare Culturală, având ca scop conservarea culturală, salvagardarea patrimoniului cultural;

7. Conferința Internațională „Dezvoltarea colaborării bibliotecilor europene în spațiul virtual”;

8. Conferința Științifică Internațională „2018 – Anul european al patrimoniului cultural: Multiculturalismul și tradiția Austriei”;

9. Inițiativa „1+1”;

10. Programul Național *LecturaCentral*, având ca misiune atât promovarea cărții și lecturii, cât și promovarea informației;

11. Arhiva de voci ale personalităților din domeniul culturii naționale, orientată spre identificarea și evidențierea (prin înregistrări documentare pe CD-ROM și DVD-ROM) personalităților notorii din domeniul culturii naționale, a informatorilor de folclor din Republica Moldova și conservarea informației, în scopul promovării/transmiterii patrimoniului cultural generațiilor viitoare;

12. Muzeul virtual „Maria Cebotari”;

13. Educația mediatică – prioritate a secolului XXI;

14. Nocturna Bibliotecilor;

15. Programul European al Bibliotecarilor Inovatori;

16. Școala de vară cu pictorița Cezara Kolesnik: „Claude Monet – sursele picturii moderne” etc.

De asemenea, au fost semnate un șir de acorduri de colaborare cu organisme din țară și din afara ei, cu biblioteci naționale, având ca scop dezvoltarea activităților de cercetare, formare profesională și derularea, în comun cu instituțiile partenere, a

unor proiecte, evenimente sau acțiuni importante (Biblioteca Europeană, Biblioteca Congresului SUA, bibliotecile județene din Cluj și din Iași, bibliotecile naționale din România, Letonia, Lituania, Kazahstan, Ucraina, Belarus, Rusia, Franța, Turcia, Polonia, Azerbaidjan și Cehia; Centrul Cultural Italian din Moldova, Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare, Consiliul Britanic Ucraina și Asociația Obștească META, Ambasada Turciei, Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM, Centrul de Excelență în Industria Ușoară din Chișinău, Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, Colegiul de Ecologie din Chișinău, Școala Profesională nr. 5 și nr. 7 din Chișinău etc.).

Semnarea Memorandumului de înțelegere între Programul Novateca/AO IREX Moldova și Biblioteca Națională a Republicii Moldova a creat premise pentru dezvoltare continuă a activității de colectare și utilizare a datelor în scopul eficientizării serviciilor, atragerii de fonduri și sporirii vizibilității bibliotecilor publice.

Integrarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în sistemul informațional internațional se realizează prin relațiile de colaborare cu organizații internaționale cum ar fi: IFLA (Federația Internațională a Asociațiilor de Biblioteci); UNESCO (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură); CENL (Conferința Europeană a Bibliotecilor Naționale); Biblioteca Digitală Mondială (World Digital Library); BAE (Asociația Bibliotecară Euroasiatică); Biblioteca Europeană (TEL).

Efectele pozitive în realizarea obiectivelor instituției se datorează schimbului de experiență și cunoștințelor acumulate în urma diverselor vizite în țări străine, participării la reuniuni și evenimente internaționale a personalului de specialitate al BNRM, organizării unor activități comune cu instituțiile bibliotecare și culturale din țară și de peste hotare: *România* – Simpozionul Național „Mijloace moderne de atragere a publicului în biblioteci”, ediția a VI-a, Brăila; Conferința Națională a Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România, ediția

a XXVII-a, Iași; training privind promovarea literaturii; *Republica Azerbaidjan* – Târgul Internațional de Carte, ediția a V-a, și Conferința Internațională Științifico-Practică a Lucrătorilor din Bibliotecile de Stat și Naționale ale Țărilor CSI „Rolul cărții în conservarea și valorificarea patrimoniului național”; *Turcia* – întâlnirea bibliotecarilor din bibliotecile țărilor balcanice; *Austria* – Conferința CENL; *Republica Cehă* – deplasare pentru studiu; *Slovenia* – workshop în cadrul proiectului „Colecțiile de sud-est ale Europei în Europeană”; *Republica Polonă* – Conferința Internațională Științifică „Patrimoniul național polonez scris și polonistica în colecții străine”; *Federația Rusă* – ședință de lucru cu ordinea de zi: „Înființarea bibliotecii electronice BAE” și conferința cu tema „Межкультурный и профессиональный диалог молодых специалистов библиотек стран СНГ”; *Republica Belarus* – Congresul Internațional „500 лет Белорусского книгопечатания”; *Republica Kazahstan* – Congresul Internațional al Bibliotecarilor și Adunarea generală a membrilor BAE; Conferința Internațională „Spații de biblioteci”; Conferința Internațională „Cartea și lectura în era digitală”; *Republica Armenia* – a VII-a Conferință Internațională Științifico-Practică „Noile tehnologii în păstrarea și restaurarea patrimoniului național al țării”; Seminarul Internațional „Лики Памяти. Новейшие технологии сохранения и восстановления рукописного и печатного наследия”, ediția a IX-a; *Islanda* – Reuniunea anuală 2018. Conferința Directorilor Bibliotecilor Naționale Europene; *Norvegia* – Reuniunea anuală 2019. Conferința Directorilor Bibliotecilor Naționale Europene etc.

Personalul de specialitate al Bibliotecii Naționale a participat la evenimentele menționate cu comunicări, ceea ce dă dovadă, odată în plus, de profesionalismul, capacitățile și aptitudinile lor în domeniu.

Variatatea activităților desfășurate în instituție determină o abordare diversificată a pregătirii personalului de specialitate. Un rol important în formarea continuă a personalului de specialitate, care are un impact pozitiv asupra activității instituției, îi

revine Centrului de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării, înființat în anul 2017. Centrul are menirea de organizare a activității educaționale continue pentru personalul instituțiilor bibliotecare, în contexte formale și non-formale, coordonarea și sprijinirea metodologică a activităților de formare continuă la nivelul structurilor similare din țară și a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, în conformitate cu cerințele legale în vigoare, precum și cele de dezvoltare a bibliotecii moderne. *Obiectivul general* al Centrului de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării este transferul de cunoștințe prin programele de formare profesională continuă, orientate spre inovații și dezvoltări biblioteconomice. *Obiectivul specific* este organizarea programelor de formare potrivit cu necesitățile profesionale ale bibliotecarilor din bibliotecile publice teri-

toriale, din BNRM și din întregul Sistem Național de Biblioteci.

Formarea profesională în cadrul Centrului de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării se realizează prin: cursuri tematice specializate și multidisciplinare de scurtă durată, seminare, activități de formatori, ateliere, conferințe ale experților, master-classuri, laboratoare și altele. Comunitatea profesională este informată despre programele de dezvoltare profesională prin intermediul planurilor calendaristice trimestriale, disponibile pe site-ul BNRM și pe pagina de Facebook a blogulul de biblioteconomie și știința informării.

Pe parcursul activității Centrului de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării s-au obținut următoarele rezultate:

Tabelul nr. 3
Indicatori statistici ai funcționării CFPC în anul 2018 și 2019

Indicatori statistici	Pentru anul 2019	Pentru anul 2018	Impact (diferența)
Studii privind nevoile de formare profesională continuă la nivel național și instituțional	2	2	0
Oferte educaționale	8	8	0
Activități de formare furnizate (cursuri, ateliere, sesiuni de întrebări și răspunsuri):			
▪ în spațiul C(S)FPC	41	41	0
▪ în teritoriu (în colaborare cu centrele de excelență, biblioteci)	16	3	+13
Total	57	44	+13
Număr ore academice	470	389	+ 81
Număr formabili:			
▪ din cadrul BNRM	417		
▪ din cadrul SNB	1 204		
Total	1 621	648	+ 973
Număr formatori:			
▪ formatori BNRM	17	16	+1
▪ formatori invitați	4	6	- 2
Total	21	22	
Nr. e-portofolii create și diseminate	57	44	+ 13

Analizând performanțele angajaților Bibliotecii Naționale, s-a constatat că formarea profesională continuă reprezintă o prioritate strategică a instituției, cuprinde o permanentă ajustare și înnoire a cunoștințelor și abilităților. Anume performanța individuală se reflectă pozitiv asupra organizării și activității instituției. Încurajarea și sprijinirea angajaților la utilizarea oportunităților de instruire și educație asigură calificarea cerută la promovare sau la dezvoltarea carierei în cadrul bibliotecii și determină o creștere a eficienței acestora în procesul de activitate. De aceea, conducerea instituției, paralel cu dezvoltarea individuală, promovează și este preocupată și pentru dezvoltarea altor aptitudini decât cele de bază, inițiind diferite cursuri și proiecte: curs de limba engleză, educația mediatică, Clubul Național al Coregrafilor din Moldova, Proiectul „Crearea Cluburilor pentru Cetățenie Activă”, excursii etc. Dezvoltarea performanței personalului de specialitate contribuie la oferirea utilizatorilor celor mai bune servicii.

Politica și strategia corectă în domeniul dezvoltării personalului de specialitate al instituției (formarea profesională continuă, instruirea, perfecționarea și evaluarea personalului de specialitate) a favorizat apariția și implementarea unor idei inovatoare, practici de succes etc. Activitatea inovatoare constituie una dintre direcțiile strategice de dezvoltare a Bibliotecii Naționale și este menită să amelioreze activitatea instituției prin schimbări care ar permite atingerea unor standarde de performanță. Acestea ar contribui la crearea de servicii noi care ar influența dezvoltarea generală a bibliotecii și atingerea obiectivelor dorite. Rezultatele obținute de către angajații bibliotecii în activitatea de inovație au fost apreciate de către organele ierarhic superioare, care le-au acordat diplome de onoare, decorații de stat și titluri onorifice.

Personalul de specialitate al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova a fost și este implicat în activitatea structurilor profesionale, cum ar fi: Consiliul Biblioteconomic Național; Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău”; Asociația

Bibliotecarilor din Republica Moldova; Societatea Științifică de Bibliofilie și Ex-libris „Paul Mihail” din Moldova; Comitetul tehnic nr. 1 pentru standardizare în biblioteconomie, informare și documentare; Comisia Republicană de Atestare a Personalului de Specialitate din Biblioteci.

În această conjunctură, personalul de specialitate al BNRM are un impact pozitiv nu numai asupra activității instituției, ci și a întregului Sistem Biblioteconomic Național. Este vorba despre statutul de centru biblioteconomic național, atribuit Bibliotecii Naționale conform prevederilor cadrului legal și de reglementare. Astfel, personalul de specialitate din cadrul Bibliotecii Naționale a participat în ultimii ani la elaborarea documentelor cadru:

- Legea cu privire la biblioteci nr. 160 din 20.07.2017;
- Codul deontologic al bibliotecarului din Republica Moldova;
- Regulamentul cu privire la formarea profesională continuă a personalului bibliotecilor publice din Republica Moldova;
- Regulamentul cu privire la înregistrarea bibliotecilor;
- Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice teritoriale;
- Regulamentul cu privire la organizarea concursului de selectare a personalului de conducere al bibliotecii;
- Regulamentul cu privire la prestarea serviciilor cu plată în biblioteci; Lista serviciilor de bază prestate de biblioteci;
- Regulamentul-cadru de ordine interioară a bibliotecii;
- Regulamentul cu privire la expertizarea documentelor pasibile de export și import;
- Regulament de gestionare a colecțiilor de bibliotecă; (11)
- setul de documente privind monitorizarea și evaluarea implementării „Strategiei de modernizare a rețelei bibliotecilor publice teritoriale 2017-2020”.

Impactul personalului de specialitate al BNRM este cardinal în organizarea și funcționarea instituției, în realizarea strategiei și politicii propuse, a obiectivelor, în asigurarea identificării, dezvoltării, organi-

zării, conservării, salvărdării și valorificării documentelor de bibliotecă publicate în țară și peste hotarele ei, în exercitarea funcției de coordonare și corelare în domeniul cercetării și dezvoltării bibliologiei, biblioteconomiei și științelor informării, în colectarea, sintetizarea și valorificarea datelor statistice prezentate de centrele biblioteconomice.

Personalul de specialitate al Bibliotecii Naționale va avea și pe viitor un rol deosebit de important în activitatea de zi cu zi a instituției și va trebui să facă față unor noi concepte de muncă, diferite de cele clasice. În aceste circumstanțe, managerii instituției se orientează spre investiții în resursele umane în scopul diminuării rezistenței la schimbare, utilizarea eficientă a resurselor umane și realizarea pregătirii profesionale a personalului de specialitate.

Făcând referire la faptul că orice aspect din activitatea instituției este determinat de asigurarea competenței, motivației și eficienței în activitatea personalului, Rensis Likert subliniază că dintre toate sarcinile managementului, **conducerea componentei umane** este cea mai importantă, deoarece de ea depinde cât de bine este realizat totul într-o organizație. (16)

În primul rând, resursa umană este singura care produce, creează și deschide perspectiva inovării continue.

În al doilea rând, resursele umane au posibilitatea de a valorifica superior toate celelalte resurse. Apoi, resursele de muncă sunt extrem de neomogene, atât din perspectiva aspectului lor fizic, cât și din perspectiva nivelului de inteligență, de educație și creație. Resursele umane se diferențiază de la o persoană la alta din foarte multe puncte de vedere, nu numai fizic și intelectual, dar și din perspectiva moral-volitivă, sentimentală etc. Pornind de la toate aceste particularități ale indivizilor, managementul poate croi și obține comportamentele de care instituția are nevoie.

Referințe bibliografice:

1. BEATY, Jack. Lumea în viziunea lui Peter Drucker. București: Teora, 1998. 150 p. ISBN 9736019241.
2. CĂRĂUȘU, Petronela. Managementul resurselor umane. Curs ID. Suceava, 2008, 161 p.
3. CORGHENCI, Ludmila. Parteneriat ce deschide perspective în evoluția bibliotecii: viziune comună și încredere. In: Magazin bibliologic. 2018, nr. 3/4, pp.15-18. ISSN 1857-1476.

În al treilea rând, dar nu cel din urmă, indiferent de potențialul oamenilor, trebuie să li se acorde un tratament diferențiat, echitabil, aceasta fiind condiția mobilizării sau a delăsării, toți având nevoie să trăiască respectabil, refuzând fiecare dintre ei frustrarea sau umilința.

Funcția managerială se definește ca proces de influențare a oamenilor, astfel încât de bună voie să se străduiască pentru a realiza obiectivele organizației. (16)

S-a ajuns la concluzia că într-o instituție, îndeplinirea obiectivelor propuse este poate cel mai important lucru, dar acesta nu trebuie realizat fără să se țină cont de anumite aspecte, cum ar fi demnitatea umană. Nu se ajunge la maximum de succes într-o instituție prin distrugerea valorilor, ignorarea nevoilor umane și modelarea personalităților, ci prin stabilirea regulii că fiecare individ este unic în felul său. Acesta trebuie tratat așa cum se cuvine, nefăcând diferențiere între faptul că este conducător sau simplu angajat și luându-i în considerare trăsăturile de caracter, aspirațiile, abilitățile, cunoștințele.

În concluzie, fără personal bine pregătit, care va fi tratat la justa valoare, nu se poate vorbi despre o activitate de performanță într-o instituție și nici despre eficiență. Investiția în personalul de specialitate este, pentru fiecare unitate, într-adevăr o investiție de capital, pentru că omul este cel mai prețios capital. De aceea, este foarte important să valorificăm acest domeniu, deoarece el constituie elementul vital, **inima** oricărei instituții și cel ce influențează mediul și rezultatele ei.

Grație profesionalismului și competențelor personalului de specialitate, Biblioteca Națională a Republicii Moldova se poziționează la nivel de lider în domeniu, fapt care îi permite să ofere altor biblioteci bunele practici și modelul unei experiențe pozitive.

4. CORGHENCI, Ludmila. Centrul de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării sau Pentru a dubla eficiența și competitivitatea – dublează, susține ritmul de învățare. In: Biblioteca Națională a Republicii Moldova – Meridianul zero al sistemului național de biblioteci (1991-2016). Chișinău, 2016. pp. 112-113. ISBN 978-9975-110-86-0.
5. Lectura Central. În ajutorul activității de promovare a cărții și lecturii ca bază pentru cunoaștere, știință și cultură. Alcătuitor Vera Osoianu. Chișinău, 2017. 132 p. ISBN 978-9975-3096-6-0.
6. LIKERT, Rensis. Managementul resurselor umane. București: Editura ASE, 2003. 359 p.
7. LEGEA cu privire la biblioteci nr. 160 din data de 20.07.2017. Monitorul Oficial nr. 301-315 din data de 18.08.2017.
8. MANOLESCU, Aurel. Managementul resurselor umane. București: Editura Economică, 2008. 664 p. ISBN 9789737092908.
9. PINTILEI, Elena, OSOIANU, Vera. Anul bibliologic 2017: interferențe internaționale, naționale și locale. In: Magazin bibliologic. 2018, nr. 1/2, pp.4-11. ISSN 1857-1476.
10. PRODAN, Adriana. Managementul resurselor umane. Ghid de practică. București, 2011. 156 p.
11. PROGRAMUL de activitate al Consiliului Biblioteconomic Național pentru anul 2018. Manuscris.
12. RAPORT anual BNRM 2015. Secția Dezvoltare instituțională. Chișinău, 2016. 81 p. ISSN 1857-1573.
13. RAPORT anual de activitate BNRM 2016. Secția Dezvoltare instituțională. Chișinău, 2017. 128 p. ISSN 1857-1573.
14. RAPORT anual de activitate BNRM 2017. Secția Dezvoltare instituțională. Chișinău, 2018. 128 p. ISSN 1857-1573.
15. RAPORT anual BNRM 2018. Secția Dezvoltare instituțională. Chișinău, 2019. 138 p. ISSN 1857-1573.
16. Resursele umane și importanța lor într-o organizație [on-line]. [citat 16 mai 2019]. Disponibil: <https://biblioteca.regielive.ro/referate/management/resursele-umane-si-importanta-lor-intr-o-organizatie-265264.html>.
17. Rolul și importanța managementului resurselor umane [on-line]. [citat 18 mai 2019]. Disponibil: <http://www.stiucum.com/management/managementul-resurselor-umane/Rolul-si-importanta-management12931.php>.

BIBLIOTECILE PUBLICE TERITORIALE DIN RAIONUL FLOREȘTI ÎN ANUL 2019: PRIORITĂȚI, REALIZĂRI, ORIENTĂRI

Elena BELSCHI,
Biblioteca Publică Orășenească
„Ion Creangă”, Florești

Rezumat: Articolul are un caracter de sinteză, axându-se pe trei aspecte principale ale activității rețelei bibliotecilor publice teritoriale din raionul Florești în anul 2019: servicii de dezvoltare a competențelor utilizatorilor și membrilor comunităților; promovarea imaginii bibliotecii și formarea profesională continuă a personalului de bibliotecă.

Cuvinte-cheie: biblioteca publică teritorială, servicii de bibliotecă, formarea profesională continuă.

Abstract: The article has a synthesis character, focusing on three main aspects of activity of the network of territorial public libraries in the Floresti region in 2019: services for developing necessary competences of users and community members, promoting positive image of the library, continuing professional development of library staff.

Keywords: territorial public library, library services, continuing professional development.

Agenda profesională a bibliotecilor publice teritoriale (BPT) din rețeaua Florești în anul 2019 a reflectat preocuparea pentru susținerea, promovarea și valorificarea patrimoniului național scris, deschiderea spre interferențe culturale, spre exprimarea mesajului cultural în forme diferite de prezentare documentară și artistică. Bibliotecile s-au implicat în construirea unei societăți moderne, dinamice și bine informate, deschizând calea către cunoaștere. În continuare ne vom axa pe trei aspecte principale ale activității rețelei bibliotecilor publice teritoriale din raionul Florești în anul 2019: servicii de dezvoltare a competențelor utilizatorilor și membrilor comunităților, promovarea imaginii bibli-

otecii și formarea profesională continuă a personalului de bibliotecă. Alte aspecte importante, care au fost prezente în activitatea bibliotecilor publice teritoriale din raionul Florești în anul de referință, vor constitui conținutul altor articole și prezentări în cadrul reuniunilor profesionale.

Rețeaua de biblioteci din raionul Florești include 56 de biblioteci: 5 biblioteci orășenești, 50 de biblioteci sătești și 1 pentru copii. Funcția de Centru Biblioteconomic pentru rețea este deținută de Biblioteca Publică Orășenească (BPO) „Ion Creangă” din orașul Florești.

Dintre obiectivele prioritare ale BPT pentru anul de referință specificăm: implementarea noului cadru legislativ „Legea cu

privire la bibliotecii; promovarea imaginii bibliotecii în comunitatea floreșteană; 2019 - Anul Familiei; promovarea lecturii ca bază pentru cunoaștere și dezvoltare;

dezvoltarea unor servicii noi pentru utilizatorii bibliotecii, extinderea accesului beneficiarilor la resursele și serviciile bibliotecii prin intermediul rețelei de socializare FB; stabilirea unor noi parteneriate cu instituții locale, din țară și de peste hotare, cu scopul desfășurării unor programe de promovare a lecturii, de socializare și integrare în societate (4).

Obiectivele enumerate mai sus s-au reflectat în organizarea și desfășurarea mai multor evenimente de anvergură:

- Concursul Literar Republican „La izvoarele înțelepciunii”, dedicată scriitorului Camil Petrescu. La etapa raională au ieșit învingători trei participanți: Ana Tamazlicaru, LT „Ion Creangă”; Cătălina Țara, LT „Mihai Eminescu”, Florești și Dumitrița Procopii, gimnaziul Cașunca, care au fost promovați la etapa republicană. La etapa republicană Dumitrița Procopii a ocupat locul II;

- Campania Națională „Să citim împreună”, în cadrul căreia s-au organizat la BPO „Ion Creangă”, la 14 decembrie 2019, lansarea cărților „Poeme pe trepte încinse” de Ianoș Țurcanu și „Rebela” de Claudia Partole. Tot la BPO „Ion Creangă” au avut loc întâlniri de suflet cu scriitorii Titus Știrbu și Vitalie Ciobanu.

- În cadrul Programului Național LecturaCentral, ediția a 2-a, bibliotecile publice teritoriale au organizat o suită de activități culturale, de exemplu: serata tematica „Tainele cărții” (BP Lunga, BP Japca, BP Izvoare), ora de lectură cu copiii alolingvi „Мама меня любит” (BP Cunicea, BP Maiscoe, BP Iliciovca), Săptămâna Cărții și a Lecturii pentru Copii și Tineret (Biblioteca pentru Copii or. Florești), călătorie literară „Ziua cititului împreună” (BP Văscăuți), prezentare de carte „Sărbătoare a cărților, sărbătoare a spiritului” (BPO „Ion Creangă”, BP Sănătăuca), Anul 2019 – anul promovării imaginii bibliotecii în comunitate (BPO „Ion Creangă”, Biblioteca pentru Copii, or. Florești, BP Prajila).

Ca urmare a participării la Programul

Național LecturaCentral, BPO i-au fost decernate 2 diplome și un testimoniu: „Cel mai bun eseu despre cartea lui Iulian Filip „Nici o șansă cu extraterestrii”; pentru Concursul „Cel mai original proiect de promovare a cărții și lecturii, inclusiv cu ajutorul tehnologiilor”; pentru Concursul „Cel mai original proiect de promovare a cărților” din Topul celor mai citite 10 cărți ale anului 2017.

Specificăm și participarea la Concursul „Călătorie prin Toamnă în 91 de zile”, gestionat de către Asociația Cultural-Științifică „Pleiadis”, România. Au participat 172 de elevi de la LT „Miron Costin”, LT „Ion Creangă”, LT „Mihai Eminescu”, Școala de Arte Plastice, Casa de Creație a Copiilor, or. Florești, la secțiunile Creații literare și Creații artistice. Elevilor li s-au înmănat diplome de participare.

În Proiectul Educațional Internațional „TEAM BUILDING – Lectura fără hotare” au fost implicați elevi de la liceele orășenești, fiind coordonați de bibliotecarii locali. Ca urmare, aceștia au fost desemnați cu 28 de diplome de mențiune.

Soluțiile cele mai eficiente în atragerea beneficiarilor noi sunt relațiile permanente de colaborare cu instituțiile școlare și extrașcolare, organizarea excursiilor, organizarea unor cicluri de activități, îndeosebi a Zilelor Bibliotecii. În anul 2019 s-au înregistrat **185354** de intrări ale utilizatorilor, din care 102697 revin copiilor până la 16 ani (55,4%). Numărul împrumutului de documente este de 354699 de exemplare (6). În anul 2019 administrațiile publice locale din raionul Florești au alocat pentru achiziție de carte 98100 mii lei pentru procurarea a 1179 de exemplare, ceea ce constituie cu 20648 lei mai mult în comparație cu anul 2018 (5, 6). Menționăm și donațiile de la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - bibliotecile s-au completat cu 753 de exemplare, în sumă de 45573 de lei.

Bibliotecile publice din raion, în calitatea lor de instituții de profil cu funcții de informare, educație și cultură, de constituire și teaurizare a colecțiilor de bază, asigură următoarele servicii de bază pentru public (3): împrumutul de documente la domiciliu sau pentru consultare/utilizare prin Secția

de împrumut și Sală de lectură; rezervarea titlurilor care nu sunt disponibile în momentul solicitării (la cererea utilizatorilor); asistența de specialitate pentru cercetare și consultarea cataloagelor alfabetice și sistematice; informare și documentare bibliografică; organizare de programe culturale, evenimente, expoziții, activități educative etc., printr-un program prestabilit la începutul anului calendaristic.

Bibliotecile publice teritoriale din raionul Florești se orientează permanent pentru diversificarea, dar și personalizarea, serviciilor de dezvoltare a competențelor utilizatorilor, membrilor comunității. În acest sens menționăm campania „**Hour of Code**” (Ora de codare), încadrată în Săptămâna Educației în Știința Computerelor (la atelierele de programare au participat 102 utilizatori). „**Tablețul Istetel**” - este un proiect de susținere a educației timpurii a copiilor de vârstă preșcolară, promovând învățarea prin intermediul aplicațiilor pe tablete, precum și conștientizarea de către părinți a avantajelor utilizării aplicațiilor educaționale în activități de învățare și recreere cu copiii, dezvoltarea creativității, imaginației și abilității de exprimare la copiii de 4-7 ani. „Fantezia” - practic în fiecare bibliotecă din rețea activează cluburile „Fantezia”. Participanții acestora sunt persoane de diverse categorii de vârstă. Activitatea cluburilor se axează pe creativitatea beneficiarilor, urmărind realizarea unor compoziții decorative, majoritatea confecționate din materiale reciclabile: mărgelușe, boabe de cafea, panglică, recipiente etc. Astfel de cluburi activează în BPO „Ion Creangă”, BPO Mărculești, BP Gura-Căinarului, BP Lunga, BP Putinești.

Deoarece în raionul Florești 2528 de utilizatori ai bibliotecilor sunt persoane de vârstă a treia, personalul de specialitate a implementat în bibliotecii servicii anume pentru această categorie. Astfel de servicii sunt prestate de bibliotecile din satele Cunicea și Gura-Camencii. BPO „Ion Creangă” a organizat *Clubul „Inimilor tinere”* pentru persoanele la vârsta de argint. În cadrul Clubului se organizează activități culturale pe diferite teme legate de viață, literatură, tratamentul cu remedii naturiste, familie,

master-class-uri etc.

Voluntariatul este o dimensiune prioritară pentru dezvoltarea unei biblioteci prospere, care oferă spații adecvate și condiții relevante pentru implicarea cetățenilor. Pe parcursul anului 2019 voluntarii au fost încadrați în diverse activități, servicii și programe: campanii de promovare a lecturii; organizarea lecturii în perioada estivală; servicii și oferte informaționale; ateliere de creație (modelare etc.); activități extracurriculare, cum ar fi desfășurarea temelor școlare pentru acasă; servicii de sănătate; colectare de fonduri; educarea tehnologică a utilizatorilor; elaborarea de materiale pentru promovare (afișe, fluturași, buletine informative etc.).

Difuzarea permanentă a informației privind activitatea bibliotecilor în mass-media asigură acel impact pe care îl numim imaginea pozitivă a instituției în comunitate. Este o constantă a activității bibliotecii, care informează comunitatea despre tot ce se petrece în spațiul instituției. Contribuții importante la promovarea imaginii instituției bibliotecii le-a avut presa locală - ziarele „Actualități floreștene” (de nivel local), iar la nivel regional - „Ziarul nostru”. Astfel, în paginile ziarelor menționate au fost publicate circa 14 articole, semnate de către personalul de specialitate din bibliotecii, fiind reflectate/abordate subiecte printre care: „Promovarea imaginii bibliotecilor din raionul Florești” (Mariana Antoci); „Biblioteca între tradițional și modern” (Elena Belschi); Concursul de lectură „La izvoarele înțelepciunii” (Ludmila Borș); „Dumitru Matcovschi - lacrima de dor a Basarabiei” (Silvia Gadibadi); „Mihai Eminescu...din valurile vremii (169 de ani de la naștere)” (Liuba Pohilă); „Firul de busuioc, din zestrea neamului” (Larisa Suvac) și altele.

Nu putem trece cu vederea în acest articol de sinteză situația privind personalul de specialitate din cadrul rețelei de biblioteci - cel mai important factor care poate îmbunătăți performanța bibliotecii. Personalul bibliotecii determină atractivitatea și disponibilitatea instituției de a asigura satisfacerea celor mai variate nevoi de informare, lectură, studii, recreere (3). Astfel, în

anul de referință în biblioteci sunt angajați 93 de persoane, dintre acestea: personal de specialitate – 69, inclusiv 15 cu studii superioare (doar 8 dintre aceștia – cu studii superioare de profil), 54 – cu studii medii de specialitate. Pe parcursul anului s-a manifestat fluctuația de personal – de ex., în anul 2019 au fost angajați 7 lucrători noi, care necesită o atenție deosebită și cu care formatorii lucrează individual, acordându-le ajutor metodic.

Antrenarea personalului de bibliotecă în formarea profesională continuă a fost în centrul atenției centrului biblioteconomic teritorial, dar și o obligație a fiecărui angajat din rețea:

- *educație formală* (implicați 21 de bibliotecari; curs „Bazele Biblioteconomiei și Științelor Informării” – organizat în spațiul BPO „Ion Creangă” – și cursul „Tendințe actuale în activitatea bibliotecilor din Republica Moldova” care s-a desfășurat la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecă Russo” din Bălți (a câte 75 de ore fiecare);

- *educație non-formală* (20 de persoane din teritoriu au participat la cursurile de formare continuă la Centrele de Excelență profesională pentru bibliotecari din Chișinău, Bălți, Telenești);

- *educație in-formală* (sunt create condiții favorabile pentru personalul de specialitate privind accesul la informația de profil, la portofoliile educaționale, pentru educație la locul de muncă).

Bibliotecile au nevoie de personal competent, capabil de a aplica cunoștințe de specialitate, de a folosi deprinderi specifice, de a analiza și de a lua decizii, a fi creativi, a lucra ca membri ai unei echipe. Un rol deosebit în dezvoltarea competențelor profesionale a personalului de specialitate din biblioteci revine Centrului de Formare din cadrul BPO „Ion Creangă”. În baza analizei nevoilor de formare profesională, de dezvoltare a competențelor membrilor comunității, Centrul de Formare din cadrul BPO „Ion Creangă” a prestat training-uri la teme: „Provocări și soluții în lucrul bibliotecarului nou angajat” (12 februarie 2019); „Legea cu privire la Bibliotecă (implementarea noului cadru de

reglementare)” (12 februarie, 27 februarie 2019, 2 ateliere); „Sistemul de Raportare lunar on-line ORT” (pentru bibliotecarii noi angajați) (13 februarie 2019); „Crearea conturilor pe rețeaua de socializare Facebook (21 februarie, 14 martie, 4 septembrie 2019 – 3 traininguri); „Crearea prezentărilor în programul „Power Point” (22 februarie, 15 martie, 5 septembrie 2019 – 3 traininguri); „Microsoft Word” pentru bibliotecari (12 martie, 19 februarie, 3 septembrie, 18 septembrie 2019 – 4 traininguri); „Crearea posterelor în programul „Canva” (17 mai, 6 septembrie 2019 – 2 traininguri); „Biblioteca modernă” (19 – 20 iunie 2019) - 2 traininguri); „Promovarea imaginii bibliotecii în comunitate” (10 iulie 2019); „Siguranța on-line” (4 iulie 2019); „Aplicația „Powtoon” (3 octombrie 2019); „Crearea contului și administrarea lui în gmail.com” (25 octombrie 2019) și altele. În total au fost oferite 24 de traininguri, la care au participat 85% din bibliotecarii locali și cei din rețea, adică 296 de participanți, fiind oferite 195 de ore academice (6).

Incursiunea efectuată ne permite să conchidem asupra următoarelor aspecte forte ale activității bibliotecilor din Florești în anul de referință: ghidarea metodologică a rețelei de către Biblioteca Publică Orașenească „Ion Creangă”; rețeaua raională de biblioteci publice pune la dispoziția utilizatorilor 78 de calculatoare conectate la Internet pentru informare, documentare și recreere; bibliotecile sunt concepute ca principal furnizor și integrator de educație non-formală în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor pentru mediul rural; funcționalitatea parteneriatelor cu instituțiile de învățământ și cele social-culturale din comunități; crearea de medii creative pentru grupurile de utilizatori ce au ales biblioteca publică ca loc de întâlnire, de socializare, precum și creșterea disponibilității bibliotecilor publice pentru extinderea prin intermediul de servicii ori activități specifice, asigurarea de spații de întâlnire și socializare în limitele cadrului legal.

Nu putem trece cu vederea și unele probleme cu care s-au confruntat bibliotecile publice teritoriale în anul de referință:

spații insuficiente pentru a putea adăposti atât colecțiile, cât și activitățile cu utilizatorii; percepția bibliotecii de către administrația publică ca o instituție „demodată” și o povară asupra bugetului local; colecțiile de documente din multe biblioteci sunt învechite, mai ales se resimte lipsa literaturii pentru copii; asigurarea achiziției de documente este insuficientă și discontinuă; în unele cazuri personalului din bibliotecile publice din mediul rural îi sunt atribuite unele sarcini nespecifice postului

și care îl pun în imposibilitatea desfășurării activităților specifice unui bibliotecar etc.

Bibliotecile publice teritoriale din raionul Florești își propun în continuare să devină mai atractive pentru comunitate, adoptând o atitudine dinamică și receptivă, contribuind la dezvoltarea competențelor membrilor acesteia și la dezvoltarea unei comunități armonioase. Resursele informaționale, cartea, lectura – sunt lianți oferți de bibliotecă, care creează, menține și dezvoltă comunitatea democratică și fiecare membru al acesteia.

Referințe bibliografice:

1. Indicatori de performanță (relaționali pentru biblioteci). Ghid. Chișinău, 2017. 33 p. (citată 6.01.2020). Disponibil: http://www.bnrm.md/files/publicatii/Ghid_Indicatori_de_performanta_SM_ISO_11620_2016.pdf.
2. Legea cu privire la biblioteci: nr. 160 din 20.07.2017. (citată 17.01.2019). Disponibil: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=371219>
3. Manifestul IFLA pentru statistica de bibliotecă (online). (citată 16.01.2020). Disponibil: http://www.bnrm.md/files/accesDedicat/Manifestul_IFLA_Statistica_de_biblioteca.pdf.
4. Raport analitic anual. Bibliotecile publice teritoriale din raionul Florești în anul 2019. Manuscris.
5. Raport statistic anual privind activitatea bibliotecilor publice din raionul Florești în anul 2018. Manuscris.
6. Raport statistic anual privind activitatea bibliotecilor publice din raionul Florești în anul 2019. Manuscris.

BIBLIOTECA PUBLICĂ RAIONALĂ BRICENI: O BIBLIOTECĂ DE SUCCES ȘI DE VALOARE

Nina NAVROȚCHI,
Biblioteca Publică Raională
Briceni
Ludmila CORGHENCI,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Rezumat: Autorii insistă asupra importanței strategiei de dezvoltare a bibliotecii ca parte integrantă a contextului organizațional al acesteia. Este descris conținutul Strategiei de dezvoltare a Bibliotecii Publice Raionale Briceni pentru anii 2020-2024, considerând utilă experiența acesteia. Strategia este prezentată ca un instrument (modalitate) managerială majoră de profesionalizare a instituției, contribuind la menținerea/dezvoltarea competitivității bibliotecii și recunoașterea indispensabilității acesteia în comunitate.

Cuvinte-cheie: strategia de dezvoltare a bibliotecii, Biblioteca Publică Raională Briceni, componenta documentară.

Abstract: The authors insist on importance of the library development strategy as an integral part of its organizational context, and describe the content of the Development Strategy of the Briceni Regional Public Library for the years 2020-2024, which grew from previous experience of this library. The strategy is presented as a major managerial tool (method) for professionalizing the institution, contribution to maintaining / developing the competitiveness of the library and recognizing its essential role in the community.

Keywords: library development strategy, Briceni Regional Public Library, the documentary component.

O instituție de succes și de valoare are viziuni clar definite, știe foarte bine unde vrea să ajungă cunoscând posibilitățile și oportunitățile și fiind sigură în acțiuni. Personalul unei instituții de succes și de valoare cunoaște strategiile de acțiune, are în vizor anumite obiective și tactici potrivite.

De ce este importantă pentru bibliotecă publică o strategie? Strategia definește poziționarea strategică a bibliotecii în comunitate, fiind focalizată pe utilizator și non-utilizator, urmărește atingerea obiectivelor influențând și ordonând activitățile zilnice, oferind instrumente de evaluare și diseminând concret responsabilitățile.

Preocuparea bibliotecii publice pentru

componenta documentară a contextului organizațional este determinată de statutul bibliotecii publice ca serviciu public „de asigurare a accesului la lectură și de dezvoltare a interesului pentru informare, învățare, educație și cercetare, activități culturale, precum și prin sporirea capacităților de implicare a bibliotecii în transferul de cunoștințe și în formarea liberă a opiniilor”, fapt ce solicită capabilitatea acesteia de a oferi servicii/produse relevante necesităților utilizatorilor (2). De aici - tendința bibliotecii de a spori impactul activității, serviciilor/produselor oferite asupra persoanei, comunității și instituției, și cel social, necesitatea conformării activității acesteia prevederilor și cerințelor managementului de

calitate (2, 6).

Elaborarea și implementarea strategiei se înscrie în prevederile SM SR EN ISO 9001:2015 „Sisteme de management al calității. Cerințe”. Conform acestora, bibliotecă, care se dorește o instituție cu un management de calitate, este orientată pentru înțelegerea și acceptarea planificării de perspectivă atât a schimbărilor funcționale, cât și a acțiunilor de tratare a riscurilor și oportunităților (6, p. 13-15).

Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice, aprobat în anul 2019, condiționează funcționarea acestora de strategia de dezvoltare și a planului/planurilor de acțiuni cu privire la implementarea strategiei, cât și a planurilor operaționale (4, art. 40-41).

Cele menționate mai sus și-au găsit reflectare în „Regulamentul privind evaluarea bibliotecilor publice” (proiect), elaborat sub egida Consiliului Biblioteconomic Național (1). Astfel, componenta documentară a bibliotecii este integrată în primele criterii ale „Domeniului A. Context organizațional”, acesta recomandând deținerea de către bibliotecă a următoarelor documente:

- Strategia bibliotecii publice;
- Regulamentul de organizare și funcționare a bibliotecii;
- Regulamentul intern al bibliotecii;
- Organigrama;
- Fișe ale posturilor;
- Politica de dezvoltare a resurselor informaționale;
- Regulamentul de gestiune a colecțiilor bibliotecii;
- Politici de cercetare în bibliotecă;
- Politici privind formarea profesională continuă a bibliotecarilor (5).

În contextul celor menționate prezintă interes experiența Bibliotecii Publice Raionale Briceni, care a elaborat „Strategia de dezvoltare a Bibliotecii Publice Raionale Briceni, 2020-2024” (în continuare - Strategia BPR Briceni). Este un document bine gândit și structurat, compact, formulat explicit, care, la părerea noastră, prezintă interes pentru bibliotecile publice teritoriale în contextul eforturilor de elaborare a componentei documentare.

Structura documentului include 4 com-

partimente, după cum urmează: *Introducere; Descrierea situației actuale; Conținutul strategic 2020-2024; Implementarea strategiei 2020-2024.*

Introducerea reflectă scopul Strategiei BPR Briceni 2020-2024, care rezidă în evaluarea continuă a mediului de funcționare a bibliotecilor publice, punându-se accentul pe calitate și inovarea serviciilor informaționale și folosirea eficientă a resurselor. Este argumentată fundamentarea strategiei pe cadrul legislativ, strategic și de reglementare în vigoare, precum și pe specificul raionului. La fel, este confirmată importanța/necesitatea practică a documentului: va fundamenta întocmirea planurilor anuale de activitate ale Bibliotecii Publice Raionale Briceni în următorii 5 ani. Strategia BPR Briceni 2020-2024 este rezultatul activității în echipă: Nina Navroțchi, Natalia Navroțchi, Nelly Corobcă, Ala Gancicovscaia, Ludmila Tatarciuc.

Compartimentul „*Descrierea situației actuale*” se axează pe următoarele conținuturi:

- misiunea, valorile BPR Briceni (de ex., iată cum este formulată misiunea BPR: „Biblioteca Publică Raională Briceni are misiunea de a contribui la dezvoltarea comunității prin satisfacerea deplină a necesităților informaționale complexe ale cetățenilor”; Dintre valorile instituției sunt stipulate și argumentate: orientare către utilizator, accesibilitate, inovare, profesionalism);
- prezentarea bibliotecii (reflectă structura organizatorică, componența statistică și funcțională a utilizatorilor și non-utilizatorilor, proiecte de anvergură desfășurate și gestionate, elementele constitutive ale rețelei de biblioteci publice în contextul statutului de centru biblioteconomic teritorial, servicii prestate de către bibliotecile din rețea, analiza SWOT);

Conținutul strategic 2020-2024 oglindește scopul și obiectivele Strategiei BPR Briceni, de ex.: „Scopul Strategiei de dezvoltare a Bibliotecii Publice Raionale Briceni, 2020-2024 constă în evaluarea continuă a satisfacției utilizatorilor de informații din comunitate, punându-se accentul pe calitate și inovarea serviciilor informaționale și folosirea eficientă a resurse-

lor”; viziuni pentru perspectivă, de ex.: Biblioteca Publică Raională Briceni 2020 – 2024 va fi un partener activ de dezvoltare, un centru metodologic pentru bibliotecile publice din zonă. Biblioteca va reprezenta o instituție bazată pe orientare socială și culturală și va promova activ, „Obiectivele Dezvoltării Durabile”; orientări pentru realizare în anul 2024; parteneriate eficiente și dezvoltate, infrastructură modernă, sistem informațional accesibil, management performant, resurse suficiente, echipament și tehnologii moderne, utilizatori instruiți și motivați.

În mod deosebit menționăm direcțiile strategice și obiectivele din cadrul acestora:

Prioritatea I. Biblioteca publică – sursă de informare și incluziune pentru comunitate:

Obiectiv 1. Asigurarea serviciilor de calitate conform necesităților utilizatorilor;

Obiectiv 2. Servirea informațională a tuturor categoriilor de utilizatori;

Obiectiv 3. Creșterea indicatorului de vizite cu 10% până în 2024.

Prioritatea II. Promovarea imaginii și a serviciilor bibliotecilor publice din raionul Briceni:

Obiectiv 1. Realizarea unui program anual de promovare a imaginii bibliotecilor publice;

Obiectiv 2. Organizarea unei campanii noi anuale de advocacy pentru comunitate;

Obiectiv 3. Consolidarea imaginii bibliotecii prin promovarea parteneriatelor.

Prioritatea III. Asigurarea unui management de calitate:

Obiectiv 1. Implementarea cadrului de reglementare a bibliotecii publice conform noilor acte legislative și normative în domeniu;

Obiectiv 2. Creșterea bugetului cu 15% anual pentru dezvoltarea colecției de publicații și resurse informaționale;

Obiectiv 3. Implementarea proiectelor locale, naționale și internaționale.

Prioritatea IV. Crearea unui mediu atractiv pentru comunitate:

Obiectiv 1. Crearea condițiilor de con-

fort ridicat și agrement pentru utilizatori până în anul 2024;

Obiectiv 2. Asigurarea spațiilor funcționale cu minimum 20% mobilier confortabil;

Obiectiv 3. Dotarea cu echipament modern cu 15% anual până în anul 2024;

Obiectiv 4. Dezvoltarea unor servicii racordate la tehnologiile moderne până la finele anului 2024.

Echipa de lucru asupra documentului strategic ne convinge că este importantă strategia, dar e decisivă implementarea acesteia. Compartimentul *Implementarea strategiei 2020-2024* include două planuri de acțiuni: pentru anii 2020-2024 și pentru anul 2020. Sunt detaliate activitățile pentru fiecare obiectiv, termenii și responsabilii, partenerii potențiali, precum și resursele necesare.

Specificăm importanța prezenței în conținuturile strategiei instituționale a aspectelor ce țin de monitorizarea și evaluarea strategiei. Monitorizarea este continuă; ea se desfășoară în toate stadiile de implementare a strategiei, pentru a oferi factorilor interesați o imagine cât mai exactă asupra progresului acesteia și se concentrează pe aspecte ale strategiei, precum cheltuieli, activități, realizări fizice. Monitorizarea asigură flexibilitatea strategiei, adică reflectarea schimbărilor mediilor interne și externe.

Evaluarea are un caracter periodic, fiind realizată numai în anumite momente ale ciclului strategic. Cu părere de rău, aceste aspecte sunt neglijate în conținuturile documentelor strategice. Cum se realizează monitorizarea și evaluarea? De regulă, prin analiza prevederilor Planului de acțiuni anual (informație solicitată de la responsabili, argumentare prin dovezi – indicatori statistici și de performanță, dovezi colectate și observate, sondaje), discuții cu factori responsabili, cu personalul de specialitate, chestionare diseminate/completate.

Încă un aspect foarte important care ține de implementarea strategiei – comunicarea/promovarea documentului instituțional, prezentarea acestuia. În acest context revenim la prevederile SM SR EN ISO 9001:2015. Sisteme de management al calității. Cerințe. (adoptat la 23 octombrie 2015 prin decizia

Institutului Național de Standardizare), care țin de elaborarea adecvată a documentului (formulări, text, corectitudine literară și gramaticală, aprobare, format etc.), disponibilitatea strategiei pentru acces și regăsire în scopul cunoașterii, utilizării, controlul și asigurarea flexibilității (date privind modificări, evaluări, revizuirii) (6).

Elaborarea și aplicarea strategiei de dezvoltare a bibliotecii nu reprezintă un scop în sine, ci constituie un instrument (modalitate) managerială majoră de profesionalizare a instituției. Strategia permite menținerea/dezvoltarea competitivității bibliotecii și recunoașterea indispensabilității acesteia în comunitate.

Referințe bibliografice:

1. CORGHENCI, Ludmila. Componenta documentară a bibliotecii – condiție indispensabilă a unui management de succes. In: Centrul Biblioteconomic Național: conținut de calitate și schimbări de perspectivă. Chișinău, 2019, pp. 26-30. ISBN 978-9975-3361-7-8. DOI: 10.5281/zenodo.3632392.
2. LEGE cu privire la bibliotecii: nr. 160 din 20.07.2017. [citat 6.02.2020]. Disponibil: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=371219>
3. RAPORT analitic anual. Bibliotecile publice teritoriale din raionul Briceni în anul 2019. Manuscris.
4. REGULAMENT-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice. Aprobat prin ordinul nr. 186 din 26.02. 2019 al ministrului Educației, Culturii și Cercetării. [citat 6.02.2020]. Disponibil: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=380293&lang=1>
5. REGULAMENTUL privind evaluarea bibliotecilor publice. Proiect elaborat în cadrul Consiliului Biblioteconomic Național. Chișinău, 2019. 33 p. Manuscris.
6. SM SR EN ISO 9001:2015 Sisteme de management al calității. Cerințe. Adopt. 23.10.2015. Chișinău, 2015. 40 p. Manuscris.
7. STRATEGIA de dezvoltare. 2020-2024. Biblioteca Publică Raională Briceni. Briceni, 2019. 36 p. Manuscris.

DIRECTÓRII ȘI INIȚIATIVE PENTRU ANUL LECTURII – 2020

Anul Biblioteconomic 2020 a fost declarat de Forumul Managerilor din Sistemul Național de Biblioteci (FMSNB) (30 octombrie 2019) drept Anul Lecturii.

În acest sens, inițiatorii au fost ghidați de documentele fundamentale generate de către Federația Internațională a Asociațiilor și Instituțiilor Bibliotecare (ca portavoce a bibliotecilor la nivel mondial și altor instituții de profil), Ofertele Universale ale Bibliotecii, elaborate de către Society of Chief Librarians (SCL) în parteneriat cu Arts Council England, Leading Excellence in Library Services for Children, Yang People and Schools și The Reading Agency.

Anul Lecturii – 2020 se înscrie în contextul prevederilor cadrului legislativ, strategic și de recomandare național privind bibliotecile. Principala prioritate a anului profesional 2020 – promovarea lecturii ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare – este magistrală și în raport cu concluziile și orientările de politici stabilite în raportul „Republica Moldova în PISA 2018”, elaborat de Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare din cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării din Re-

publica Moldova în comun cu Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (http://aee.edu.md/sites/default/files/raport_pisa2018.pdf).

Prezentul material metodologic – „Directorii și inițiative pentru Anul Lecturii – 2020” – are caracter de recomandare, urmărind următoarele obiective:

- de a orienta componentele SNB (biblioteci de toate tipurile) spre coeziunea și împărtășirea valorii lecturii, necesității dezvoltării competențelor de cultura lecturii a utilizatorilor acestora
- de a axa cooperarea între biblioteci și alți factori (instituții educaționale, asociații și uniuni de creație etc.) pe asistența de întărire a competenței de lectură și cultura acesteia, pe diminuarea analfabetismului funcțional
- de a promova lectura ca un catalizator, ca o prezență indispensabilă proceselor democratice și de transformare.

Materialul metodologic poate fi completat și implementat în funcție de specificul comunităților, în cadrul cărora funcționează bibliotecile.

Directóriu	Inițiative profesionale	Note
Dezvoltarea competențelor de cultura lecturii a personalului de specialitate din biblioteci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ participarea formatorului din rețea la trainingurile profesionale „Lectura critică”, organizate în martie 2020 de Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul BNRM ▪ replicarea trainingului de către formator în rețea ▪ aplicarea cunoștințelor și abilităților acumulate, utilizarea portofoliului educațional al trainingului „Lectura critică” în relațiile cu publicul 	A se vedea oferta educațională, trim. 1, 2020
Consolidarea relațiilor interprofesionale și interinstituționale pe segmentul promovării lecturii. Implicarea comunității	<ul style="list-style-type: none"> ▪ crearea unui mediu favorabil dezvoltării lecturii în comunitate; această inițiativă presupune: <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>identificarea potențialilor parteneri</i> (instituții preșcolare, școli, licee, colegii, centre de excelență, părinți, edituri, uniuni de creație, diasporă, asociații obștești, organizații non-guvernamentale etc.) și a principiilor de interacțiune ✓ <i>organizarea comunicării transparente, eficiente, a mecanismelor de interrelaționare</i> (comunicarea tuturor factorilor implicați – a bibliotecii și a partenerilor; comunicare corectă, explicită, clară și atractivă; raportare periodică publică privind activitățile bibliotecii în fața partenerilor și comunității) ✓ <i>stimularea partenerilor bibliotecii în promovarea lecturii</i> (desemnări, scrisori de mulțumire/gratitudine, diplome, Gala Partenerilor etc.) ✓ <i>utilizarea mijloacelor de informare în masă pentru promovarea cărții și lecturii</i> (articole cu prezențe de impact în publicații periodice de nivel național și local; atragerea membrilor comunității ca autori de publicații; amplificarea relațiilor profesionale cu corespondenții locali ai Radioului Național; participarea la emisiuni media interactive; utilizarea avantajelor internetului etc.) ✓ <i>consolidarea poziției de lider a bibliotecii în comunitate privind dezvoltarea și susținerea lecturii</i> (prin noi servicii de dezvoltare a competențelor utilizatorilor, de informare și educare; implicarea decidenților prin comunicare eficientă și transparență, campanii de promovare a lecturii) ▪ <i>elaborarea și promovarea spre aprobare a programului de dezvoltare și susținere a lecturii (la nivel de rețea, instituție)</i> (cu următoarele componente: analiza infrastructurii de dezvoltare și susținere a lecturii; identificarea situațiilor problematice; orientări, perspective de îmbunătățire a situației; activități concrete de dezvoltare și susținere a lecturii, inclusiv colaborative și de parteneriat și alte 	<p style="text-align: center;">Recomandăm</p> <p>aprobarea unui astfel de program de către APL; Prin elaborarea și funcționalitatea acestuia biblioteca își confirmă statutul de</p>

	<p>componente în funcție de specificul local)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>participarea membrilor comunității în programe și proiecte de dezvoltare a lecturii</i> (studiul opiniei publice; audiențe/adunări/întâlniri cu utilizatorii/membrii comunității; integrarea membrilor comunității în grupuri de lucru, în calitate de experți, consilii; stimularea voluntariatului; stimularea informării reciproce privind bibliotecile personale, organizarea schimbului de cărți din bibliotecile personale; atragerea liderilor din comunitate în proiecte și programe de bibliotecă; demonstrări ale impactului activităților bibliotecii; centrare pe grupuri cu probleme speciale din comunitate (persoane cu dizabilități, vârstnici, migranți etc.) ▪ <i>necesitatea augmentării rolului și locului lecturii în procesul educațional</i> (corelarea resurselor informaționale ale bibliotecii cu programele educaționale; dezvoltarea competențelor utilizatorilor privind utilizarea bazelor de date în acces deschis; competențe de ABC privind proprietatea intelectuală; dezvoltarea competențelor de cultura informației și altele) ▪ <i>stimularea creației proprii a membrilor comunității</i> (asigurarea funcționării cluburilor/cercurilor/ de lectură, a forumurilor literare; organizare de concursuri; promovarea în cadrul întâlnirilor cu scriitorii și criticii literari etc.) 	<p>lider în dezvoltarea și susținerea lecturii, a culturii lecturii</p>
<p>Diversificarea/personalizarea metodelor de promovare a lecturii, bazate pe creativitate și idei inovatoare. Gândirea critică</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>stimularea lecturii cărților desemnate la nivel internațional și național</i> (cărți ale laureaților Premiului Nobel, concursurilor și topurilor Uniunii Scriitorilor din Moldova, ale Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, ale saloanelor de carte; centrare pe achiziționarea acestora) ▪ <i>organizarea dezbaterilor, conferințelor publice, altor întruniri privind importanța dezvoltării și susținerii lecturii, a culturii lecturii</i> (de ex., cu genericul „Între socialitatea și singularitatea lecturii” (subiect preluat din lucrarea „Introducere în teoria lecturii” de Paul Cornea), „A citi fără a gândi este ca și a mânca fără a mistui”, „Lecturi de cunoaștere și lecturi de plăcere” etc.) ▪ <i>implementarea metodelor/tehnichilor de dezvoltare și stimulare a lecturii, bazate pe componentele gândirii critice și pe capacitățile de formulare/prezentare a deciziilor</i> (a se vedea e-portofoliul trainingului „Lectura critică”, organizat de BNRM în luna martie 2020; aplicarea Tehnicii pălăriilor gânditoare; a se vedea compartimentul corespunzător din publicația metodologică „Biblioteca – contribuții la dezvoltarea comunității armonioase, de ordine și respect”, în curs de elaborare etc.) ▪ <i>abordarea și stimularea lecturii cărții științifice, de specialitate, de promovare a rezultatelor cercetării</i> (promovarea în comunitate a fenomenului Științei 	

	Deschise, a Științei Participative)	
Identificarea unor metode originale de promovare a activităților bibliotecii privind dezvoltarea și susținerea lecturii	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aplicarea tehnologiilor informaționale ▪ materiale promoționale în mass-media de nivel local ▪ publicații despre istoriile de succes în mass-media de nivel național ▪ articole în reviste de specialitate ▪ materiale promoționale elaborate de către bibliotecă 	
Programul Național <i>Lectura Central</i> , ediția a 3-a	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>colaborări, participări, diseminări ale activităților de nivel național preconizate în cadrul Programului Național Lectura Central, ediția a 3-a:</i> <ul style="list-style-type: none"> ✓ patru traininguri în cadrul Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul BNRM privind dezvoltarea competențelor bibliotecarilor (urmăriți oferta educațională trimestrială) ✓ patru conferințe zonale, orientate către sprijinirea bibliotecilor în implementarea priorităților stabilite pentru anul 2020 ✓ Topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2019 ✓ campania 10 scriitori / 10 întâlniri / 10 localități ✓ campania 10 cercetători / 10 întâlniri / 10 localități ✓ campania „Biblioteca pentru o comunitate armonioasă, de ordine și respect reciproc” ✓ ciclul de activități „Strategii pentru comunitate – Știința Participativă sau Știința Cetățenilor” ▪ <i>elaborarea planului de acțiuni pentru Anul Lecturii și participarea bibliotecii în cadrul Programului Național Lectura Central, ediția a 3-a (reperele metodologice pentru această inițiativă sunt prezentate în publicația metodologică „Biblioteca – contribuții la dezvoltarea comunității armonioase, de ordine și respect”, în curs de elaborare la BNRM)</i> 	
Componenta documentară a Anului Lecturii – cerință a managementului de calitate	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>prezența informațiilor privind prioritatea anului profesional – Anul Lecturii – în documentele instituționale (programe, rapoarte, concepte, planuri etc.)</i> ▪ <i>elaborarea adecvată a documentelor (formulări, text, corectitudine gramaticală, format etc.)</i> ▪ <i>disponibilitatea documentelor pentru acces și regăsire în scopul cunoașterii, învățării, utilizării, informarea comunității despre aceste documente (acces electronic etc.)</i> ▪ <i>discutarea/aprobarea documentelor de către fondator, consiliul comunitar; avizarea acestora de către parteneri (în scopul asigurării transparenței, comunicării eficiente, cunoașterii și implicării comunității)</i> 	

Notă: Prezentul material poate fi completat cu lista bibliografică, precum și cu Programul activităților anului 2020 – Anul Lecturii, elaborate de către Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Programul poate servi ca model pentru centrele biblioteconomice departamentale și teritoriale în organizarea/sprijinirea activităților în rețea. Recomandăm fiecărei biblioteci să elaboreze propriul program a Anului Lecturii, aprobat de către fondator și disponibil membrilor comunității.

În scopul informării și participării active la manifestările Anului Lecturii 2020, recomandăm să urmăriți:

- Pagina web a Bibliotecii Naționale a

Republicii Moldova www.bnrm.md

- Blogul de biblioteconomie și științe ale informării <https://clubbib2.wordpress.com/>

- Pagina Facebook a Programului Național *LecturaCentral* <https://www.facebook.com/fncl.bnrm/>

- Blogul bibliotecilor publice teritoriale <https://bibliotecipublicerm.wordpress.com/>

- Pagina Facebook a Grupului *LecturaCentral* <https://www.facebook.com/groups/205286133498142/about/>

- <https://www.facebook.com/cfc.bnrm/>

- <https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/anul-lecturii-directorii-corect-220574225>.

***Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării
din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova***

ANALFABETISMUL FUNCȚIONAL PRIN PRISMA ABORDĂRII FILOSOFICE

Ecaterina DMITRIC,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Rezumat: *Analfabetismul funcțional reprezintă o problemă actuală la nivel internațional, dar și național care este un subiect de interes în activitatea bibliotecilor. Scopul articolului constă în sensibilizarea privind fenomenul de analfabetism funcțional și atenuarea acestuia prin dezvoltarea abilităților de înțelegere a unui text ale utilizatorilor de bibliotecă, prin utilizarea unor abordări și metode filosofice. Valoarea practică a celor expuse în articol constă în contribuția bibliotecilor la prevenirea analfabetismului funcțional prin implementarea unor metode inovatoare în activitatea de bibliotecă.*

Cuvinte-cheie: *analfabetism funcțional, lectură, metode de lectură.*

Abstract: *Functional illiteracy is a current problem at both international and national levels, which makes a topic of interest for activity of the libraries. The aim of the article is to raise awareness of a phenomenon "functional illiteracy", and reducing it through developing in library users some skills of understanding texts, by using philosophical approaches and methods. The practical value of information displayed in the article consists in libraries contribution to prevention functional illiteracy by implementation of innovative methods in library activity.*

Keywords: *functional illiteracy, reading, reading methods.*

Analfabetismul funcțional se referă la capacitatea de a citi a unei persoane, dar fără ca ea să înțeleagă concepțiile expuse. Acesta poate fi de trei feluri: matematic, științific și de citire-înțelegere a unui text. Cei care suferă de analfabetism funcțional nu știu să aplice elementele însușite în situații concrete, nu pot să vadă relații cauzale, nu au antrenate niște mecanisme. Sunt oameni care nu pot face procese raționale elementare.

Potrivit raportului PISA 2018, Republica Moldova se află pe locul 51 din cele 79 în clasamentul acestui program internațional care evoluează o dată la trei ani competențele elevilor cu vârsta de 15

ani, la trei domenii de bază: citire/lectură, matematică și științe.

În cadrul PISA 2018, Republica Moldova a înregistrat un punctaj mediu de 424 de puncte la citire/lectură, 421 de puncte la matematică și 428 puncte la științe, comparativ cu media OECD – 487 de puncte la citire/lectură și 489 de puncte la matematică și la științe.

Raportul arată că 43% de elevi din țara noastră nu ating nivelul minim de competență la domeniile citire/lectură și la științe, iar 50% de elevi – la matematică. Performanțele Republicii Moldova în anul 2018 sunt similare cu cele înregistrate de România, Bulgaria, Muntenegru, Chile sau

Uruguay (4).

Persoanele cu probleme de analfabetism funcțional sunt cele care au urmat școala și fie au obținut o diplomă corespunzătoare unui nivel de educație, fie au părăsit școala înainte de a obține o diplomă (abandon școlar), dar care, în ambele situații, nu dețin suficiente competențe de bază. Știu să citească, dar nu le folosește la nimic. Fenomenul analfabetismului funcțional ia amploare chiar și în multe țări dezvoltate din Occident într-o epocă în care cunoașterea, știința și tehnologia au cunoscut un progres fără precedent.

Analfabetismul funcțional definește situația în care o persoană, deși instruită în sensul parcurgerii școlarității, nu este capabilă să înțeleagă, să decodeze ceea ce citește sau aude, nu poate explica/exprima ceea ce citește, are dificultăți în efectuarea unor operații matematice simple, are inabilități în privința competențelor de bază, în realizarea conexiunilor dintre cunoștințele dobândite (1).

Afirmația celebrului scriitor și futurolog american Alvin Toffler: „Analfabetul funcțional al secolului al XXI-lea nu va fi cel care nu știe să citească și să scrie, ci cel care nu știe să învețe, să se dezvețe și să reinvețe” se bazează pe diferite studii în diverse țări ce confirmă acest fapt. Prin urmare, consecința cea mai gravă este inadecvarea la realitate, în diversele ei ipostaze, de la viața de zi cu zi, la alegerea și exercitarea unei profesii, inadecvarea la piața muncii și la dinamica societății.

Conform definiției date de UNESCO în 1958, o persoană este însoțită din punct de vedere funcțional dacă poate „să se angajeze în toate activitățile în care este necesară alfabetizarea pentru funcționarea eficientă a grupului și a comunității sale, precum și pentru a permite acesteia să continue să folosească lectura, scrierea și calculul pentru propria ei dezvoltare și dezvoltarea comunității”. În cadrul acestei definiții există o recunoaștere a faptului că alfabetizarea nu este un set universitar de competențe independent de contextul social de utilizare. Alfabetizarea este extrem de contextuală – citirea și scrierea, pe care suntem obligați să le cunoaștem, depinde de mediul nos-

tru social și profesional. Un adult poate fi considerat analfabet din punct de vedere funcțional numai dacă nu poate să îndeplinească cerințele pe care le are în propriul lui context social și profesional.

O persoană este considerată funcțional analfabetă dacă nu este în stare să acceseze sau să proceseze informații în situații curente de viață. De exemplu, analfabetismul funcțional se referă la inabilitatea persoanei de a înțelege instrucțiunile de utilizare ale unui produs, de a citi și înțelege etichetele produselor, de a reține și aplica condițiile de folosire, păstrare, reciclare a produselor. O persoană funcțional analfabetă are dificultăți la completarea unui formular, citește cu greutate ziarul, înțelege greu indicațiile rutiere și are dificultăți în consultarea unui dicționar sau a unui orar de călătorie.

Acest fenomen este abordat și în Republica Moldova, un exemplu în acest sens este Conferința Internațională Interdisciplinară „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”, organizată de către Biblioteca Națională a Republicii Moldova în septembrie 2019. Subiectele abordate la această conferință s-au referit la problemele în domeniul lecturii, necesitatea dezvoltării competențelor lecturii și posibilitățile de reducere a analfabetismului funcțional.

Problema analfabetismului funcțional este în vizorul specialiștilor din cadrul instituțiilor educaționale, bibliotecilor etc. Pentru a combate acest fenomen, se iau diverse atitudini, dar este necesară, o abordare filosofică a problemei și aplicarea unor metodologii în activitățile de formare a utilizatorilor, elevilor etc.

Pentru a înțelege primar mesajul unui text literar sau nonliterar, este nevoie de aptitudini înnăscute sau dezvoltate prin diverse modalități. Hans-Georg Gadamer menționează că aptitudinea înțelegerii este o înzestrare fundamentală a omului, pe care se bazează coexistența lui cu ceilalți și care progresează îndeosebi prin intermediul limbii și al comuniunii dialogului (2).

Problema hermeneuticii tinde de la originile sale istorice să pătrundă dincolo de hotarele impuse de conceptul de metodă al științei moderne. Înțelegerea și interpreta-

rea textelor nu este doar o îndeletnicire a științei, ci ține în mod evident de experiența mundană a omului în întregul ei (2).

Unele instituții educaționale din lume au luat atitudine în ceea ce privește analfabetismul funcțional, diversificând metodele și tehnicile în activitatea cu elevii. În acest context, este abordată tehnica întrebărilor socratice care se bazează pe practica unui dialog disciplinat, reflexiv. Practica disciplinată a întrebărilor care implică gândirea îi dă posibilitatea persoanei de a examina idei în mod logic și de a determina validitatea acelor idei.

Tehnica întrebărilor socratice reprezintă o modalitate eficientă de a explora idei în profunzime. Ea poate fi utilizată la toate nivelurile de învățământ și reprezintă un instrument foarte util pentru toți profesorii. Tehnica poate fi utilizată în diferite etape ale unei unități de învățare sau ale unui proiect.

Metoda socratică este un sistem de obținere a cunoașterii prin îmbinarea neștiinței, maieuticii și ironiei. Din punct de vedere strict logic metoda este una inductivă și constă în „obținerea adevărilor celor mai importante – legile și teoremele –, care sunt exprimate de cele mai multe ori prin propoziții universal-afirmative”. Socrate nu a descoperit și nici nu a teoretizat inducția ca metodă a logicii, dar a utilizat-o magistral, aducând-o la nivel de artă. Aspectul practic al metodei constă în trecerea de la particular la general, prin extrapolarea a ceea ce este acceptat și recunoscut de către majoritatea oamenilor și prin determinarea noțiunilor și definițiilor universal valabile.

În logică, nu judecata, ci întrebarea primează, prin care primatul întrebării asupra afirmației înseamnă însă că afirmația este în mod esențial răspunsul. Nu există nicio afirmație care să nu reprezinte un fel de răspuns. De aceea nu există o înțelegere a vreunei afirmații, care să nu-și dobândească singurul său criteriu din înțelegerea întrebării la care răspunde. Când este exprimat, acest fapt sună ca ceva de la sine înțeles și îi este cunoscut fiecăruia din experiență.

Este important de menționat că a asculta pe cineva sau a începe o lectură nu înseam-

nă că trebuie să uităm toate preconcepțiile referitoare la conținut și toate opiniile proprii. Tot ce ni se pretinde este deschiderea față de opinia celuilalt sau față de intenția textului. O asemenea deschidere implică însă întotdeauna stabilirea unui raport între opinia diferită și ansamblul opiniilor noastre sau o raportare a opiniilor noastre la aceasta. Deși opiniile constituie o diversitate dinamică de posibilități (în comparație cu concordanța pe care o reprezintă o limbă și un lexic), în interiorul acestei diversități nu este chiar totul posibil, iar dacă ignori spusele altcuiva, nu vei reuși, în cele din urmă, să integrezi ceea ce a fost interpretat greșit în propria expectanță de sens variată.

Lectura este un proces intelectual care oferă acces la cunoaștere, dezvoltare, formare și reprezintă un mecanism esențial care pune în mișcare creativitatea gândirii, dar și alte aspecte importante de dezvoltare. Lectura unei persoane moderne este concentrată în principal pe citirea informațiilor de pe site-uri, rețele sociale și este axată pe necesitățile de informare bazate pe activitățile cotidiene. Prin urmare, informarea privind necesitățile cotidiene se bazează pe o lectură superficială, mai puțin pe o lectură aprofundată. Problema lecturii reprezintă un obstacol în asigurarea unei societăți prospere și democratice. Bibliotecile din Republica Moldova oferă servicii în diverse domenii bazate pe necesitățile comunității, iar una din funcțiile lor principale este promovarea lecturii ca fundament în dezvoltarea personalității.

Conștientizând rolul și importanța lecturii, diverse proiecte și inițiative de nivel internațional și național își propun să promoveze mesajul privind importanța cărții și a lecturii, a cunoașterii, a bibliotecii, atât în rândurile cercurilor largi de cititori, cât și în rândurile decidenților de toate nivelurile.

Cu statut de centru biblioteconomic național, Biblioteca Națională a Republicii Moldova are responsabilitatea de a ghida activitatea bibliotecilor publice teritoriale în activitatea profesională. Promovarea cărții și lecturii în bibliotecile din Republica Moldova se încadrează în diverse campanii,

programe, concursuri, servicii, activități etc. care au un impact asupra dezvoltării comunității și a persoanelor în mod individual. Programele de nivel național, municipal, raional se extind pe întreaga rețea de biblioteci, astfel experiențele bibliotecilor în promovarea cărții și lecturii devin tot mai inovatoare și creative.

Ca urmare, rolul de activitate metodică a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova privind asistența de specialitate a bibliotecilor din Sistemul Național de Biblioteci presupune și dezvoltarea anumitor servicii de bibliotecă privind lectura. În cadrul Programului Național *Lectura Central*, ediția a 2-a, 2019, Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul BNRM a organizat traininguri pentru bibliotecari, axate pe dezvoltarea competențelor bibliotecarilor prin oferirea suportului metodologic necesar activităților de formare în cultura lecturii. Aceste competențe vor fi folosite de bibliotecari pentru a organiza servicii de dezvoltare a competențelor utilizatorilor în rețeaua locală de biblioteci. Astfel au fost organizate următoarele traininguri: „Biblioteca – factor-cheie în dezvoltarea lecturii și culturii acesteia”, „Dezvoltarea competenței de cultura lecturii: rolul și locul bibliotecii”, „Tehnici de dezvoltare a competenței de cultura lecturii”, „Strategii de promovare a lecturii” etc.

Pentru diversificarea serviciilor în bibliotecă o abordare inovatoare ar servi metodologia întrebărilor socratice, accentul fiind pus pe interpretarea și înțelegerea unui text, metodă care are ca scop reducerea analfabetismului funcțional. Această metodologie poate fi adaptată în contextul serviciilor de bibliotecă axate pe dezvoltarea competențelor de lectură ale utilizatorilor.

Sugestii pentru folosirea întrebărilor socratice:

- planificarea întrebărilor care au semnificație și care dau înțeles și orientare discuției
- folosirea timpului de așteptare: de acordat utilizatorilor cel puțin 30 de secunde de gândire pentru a răspunde
- dezvoltarea răspunsurilor utilizatorilor
- adresarea întrebărilor de explorare

- rezumarea periodică în scris a principalelor puncte discutate

- atragerea a cât mai multor utilizatori posibil în discuție

- lăsați utilizatorii să descopere singuri cunoștințe prin întrebările de explorare pe care le adresați.

Filosofia reprezintă o presupuziție și o finalitate a cunoașterii și culturii. Asimilarea abordărilor filosofice în lucrare din perspectiva analfabetismului funcțional și reducerea acestui fenomen prin serviciile oferite de bibliotecă servește o cale prin care scopul final este realizarea omului. Prin aplicativitatea metodelor de prevenire a analfabetismului funcțional implementate în cadrul bibliotecilor din Republica Moldova va spori nivelul formării competențelor de învățare independentă, autocontrol și originalitatea gândirii utilizatorilor.

Astfel, conștientizarea acestor tendințe implementate în practică formează noi competențe ale utilizatorilor bazate pe educația umanistă modernă, care are scopul de a învăța pe elevi/utilizatori să gândească singuri.

Metodele menționate mai sus stimulează gândirea critică bazată pe claritate, raționament și libertate. Aceasta nu se bazează pe acumularea de informație, ci pe dezvoltarea capacității de a procesa informația. Gândirea critică urmărește capacitatea:

- de a identifica, înțelege și realiza conexiuni logice între idei și argumente proprii
- de a detecta greșeli de raționament în argumente și prezentări
- de a rezolva probleme cu grad sporit de dificultate
- de a înțelege relevanța și importanța unor idei
- de a identifica contextul și implicațiile unui argument sau ale unei idei
- de a identifica, construi și înțelege justificările din spatele unor opinii, argumente sau credințe
- de a construi argumente și idei noi pe baza celor acumulate până la momentul actual
- de a distinge între fapte, opinii și judecăți de valoare.

O persoană care posedă aceste calități poate rezolva mult mai ușor problemele de matematică, poate înțelege mult mai bine orice text sau argument de la orice materie, fără să necesite să rețină cantități enorme de informație. Gândirea critică este o calitate esențială atât în viața personală, cât și în cea profesională. În primul rând, facilitează transmiterea propriilor idei și înțelegerea ideilor altora, făcând comunicarea mult mai benefică și productivă. Mai mult, accelerează asimilarea informațiilor noi și derivarea consecințelor acestora. Aceste abilități sunt esențiale în orice sferă de activitate, ajută la înțelegerea conceptelor științifice și sociale. Dezvoltarea gândirii critice nu aduce beneficii doar pentru indivizii formați, ci și pentru societatea din care fac parte.

Ca urmare a celor abordate în articol, s-au dedus următoarele:

- Fenomenul analfabetismului funcțional stagnează dezvoltarea unei societăți
- Hermeneutica filosofică presupune nu doar înțelegerea și interpretarea textelor, dar și aptitudini de dobândire a cunoștințelor și descoperirea adevărului
- Instituțiile educaționale, bibliotecile urmăresc diversificarea metodelor, serviciilor pentru ameliorarea acestui fenomen
- Promovarea lecturii aprofundate este o necesitate pentru dezvoltarea unei societăți prospere
- Apropierea omului către sens prin lectură va contribui la transformarea fundamentală a conștiinței și identității umane, factor marcat de secolul al XXI-lea.

Referințe bibliografice:

1. ANALFABETISMUL funcțional în secolul al XXI-lea – un fenomen transfrontalier [online]. [cit 19.12.2019]. Disponibil: <https://destepti.ro/analfabetismul-funcțional-in-secolul-al-xxi-lea-un-fenomen-transfrontalier>.
2. GADAMER, Hans-Georg. Adevăr și metodă [online]. [cit 19.12.2019]. Disponibil: https://www.academia.edu/18348989/Hans-Georg_Gadamer_-_Adev%C4%83r_%C5%9Fi_metod%C4%83_Wahrheit_und_Methode.
3. RĂDĂCINĂ, Nicoleta. Între analfabetismul absolut și cel funcțional [online]. [cit 19.12.2019]. Disponibil: <https://scoala9.ro/intre-analfabetismul-absolut-si-cel-functional/132/>.
4. REPUBLICA Moldova în PISA 2018 [online]. [cit 20.12.2019]. Disponibil: http://aee.edu.md/sites/default/files/raport_pisa2018.pdf.
5. TUDOSESCU, Ion. Filosofia și condiția umană [online]. [cit 20.12.2019]. Disponibil: <https://andraigabur.files.wordpress.com/2008/04/curs-filosofia-si-conditia-umana.pdf>.

PROMOVAREA CĂRȚII ȘI A LECTURII: EXPERIENȚE INTELIGENTE

Victoria VASILICA,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Rezumat: Obiectivul principal al cultivării și promovării unei culturi de lectură este ca citirea să devină un obicei apreciat și iubit de cetățeni, dar și creativ, eficient. Autorul descrie experiențe și inițiative de promovare a cărții și lecturii ale rețelelor de librării, muzeelor și altor structuri din țară și străinătate.

Cuvinte-cheie: cultura lecturii, carte, creativitate.

Abstract: The main objective of cultivation and promotion of culture of reading is to make reading a habit appreciated and loved by citizens, a creative and efficient one. The author describes experiences and initiatives of libraries, museums and other structures in the country and abroad in promotion of book and reading.

Keywords: reading culture, book; creativity.

Există un singur mod prin care putem face ca un om să întreprindă o acțiune - trebuie să-l convingem să vrea să o facă. În momentul când își dă consimțământul, este pregătit să primească cunoștințe despre modul în care trebuie să îndeplinească acțiunea. Imaginația este mai importantă decât cunoștințele, spunea Einstein. Cunoștințele sunt limitate, iar imaginația nu are restricții, poate să zboare. Imaginația bibliotecarilor este una care nu doar zboară și nici una care este închisată, dar este una infinit de creativă. Acest lucru rezultă din formele și metodele de promovare ale cărții și lecturii încontinuu diversificate de către bibliotecari și nu numai. Este vorba despre cooperare și colaborare, două elemente-cheie ale succesului unei activități. Biblioteca și instituțiile de învățământ fac permanent demersuri didactice pentru a cultiva publicului cultura lecturii. Obiectivul principal al cultivării și

promovării unei culturi a lecturii este ca citirea să devină un obicei apreciat și iubit. Fără posibilitatea de a citi pe scară largă, ceea ce este predat în clasă nu poate fi consolidat. Iată de ce avem nevoie de cooperare și colaborare. În acest fel se naște solidaritatea, așa sunt înregistrate performanțe, este dezvoltată gândirea critică și, cel mai important, este îndeplinit un scop comun: promovarea cărții și a lecturii în toată țara. Tehnologiile informaționale au globalizat și domeniul științei informației, iată de ce colaborarea între instituții ar găsi soluții la necesitățile informaționale în continuă schimbare ale diverselor grupuri de utilizatori. Promovarea cărții și a lecturii în rândul publicului larg poate fi obiect de parteneriat între bibliotecă și alte instituții care au aceleași obiective.

Parteneriatul este modalitatea, formală sau informală, prin care două sau mai multe părți decid să acționeze împreună pentru

atingerea unui scop comun. Parteneriatele pot fi materializate prin acorduri de colaborare între părți, dar și verbale (în acest caz relevant ar fi termenul „colaborări profesionale”). În același timp, ele pot fi și nescrise, dar identificate după atingerea obiectivelor. Parteneriatul informal se poate stabili atunci când scopul este suficient de specific, iar atingerea sa nu este o problemă, părțile fiind structuri de tip similar, cunoscându-se anterior. Exemple în acest sens ar fi parteneriate între bibliotecă și familie, instituții de învățământ, librărie, muzeu. Parteneriatul formalizat se poate stabili în cazul unor sarcini mai complexe sau de termen lung, ori când partenerii sunt structuri de tip diferit, de exemplu: biblioteca și fabrică, hotel, magazin, spital, prisaică, aeroport.

O condiție a dezvoltării copiilor este lectura ordonată, selectată și realizată cu plăcere și drag. E banal poate atunci când menționăm că un copil este oglinda părinților, însă este demonstrat că învățarea are loc prin imitare și dacă un copil își vede părinții citind, așa va face și el. Astfel, biblioteca împreună cu familia are puterea de a schimba viziuni, chiar destine, dacă „pun în mâinile copiilor o carte bună, la timp”, așa cum menționează maestrul Iulian Filip.

În luna august rețeaua de librării LIBRARIUS a inițiat o campanie de promovare a cărții cu titlul „Cărțile nu se ofilesc, oferă în dar profesorului tău cartea preferată de

1 septembrie”. Desigur că cei mai sceptici sau pesimiști ar putea comenta că era vorba despre o campanie de vânzare a cărții, dar faptul că într-o societate unde sunt promovate tehnologiile pe scară largă, contextul unde cartea este evidențiată ca și obiect fizic este bine.

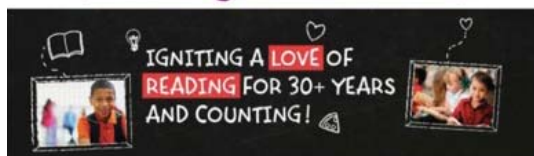
Un îndemn la lectură, pe care l-a lansat un muzeu din SUA, a declanșat imaginația foarte multor specialiști în marketing ai bibliotecilor, școlilor și altor instituții conexe. Mesajul transmis era următorul: „Dinozaurii nu au citit, iată de ce au dispărut”. Foarte curând acest mesaj a fost ilustrat pe tricourile de uniforme ale multor școli din America, pe căni și pungi eco, au fost inițiate campanii pe Twitter.

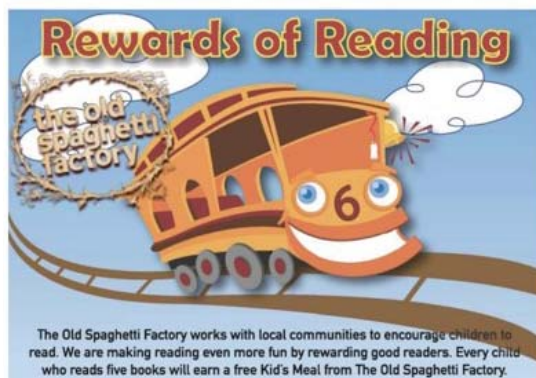
Cărți waterprof, într-o piscină din Hilton Aruba este o altă tendință de a instiga lumea la lectură. Hotelul caribbean de pe malul mării a lansat o nouă „bibliotecă rezistentă la apă”, cu o gamă largă de cărți disponibile la coliba turnului în aer liber a hotelului recent renovat.

În SUA, din 1984, funcționează programul Pizza Hut care încurajează lectura în școlile de nivel național. Este un program de lectură care este susținut de rețeaua de pizzerii Pizza Hut în parteneriat cu Library of Congress. Ei au înțeles că cititul face diferența dintre oameni și profesorii care aderă la acest program beneficiază de premii, cum ar fi bilete valorice pe care le schimbă pe pizza.(1)

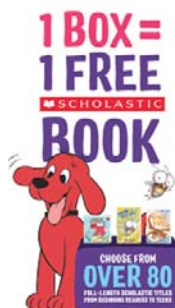
Reading Promotions

Pizza Hut's BOOK IT! program motivates children to read by rewarding their reading accomplishments with praise, recognition and pizza. BOOK IT! motivates children to read by rewarding their reading accomplishments with praise, recognition and pizza. a goal is a great reason to celebrate! BOOK IT! runs every school year from October through March. The teacher & students set a reading goal, & as soon as a child

Cartea și lectura este promovată neobișnuit și de compania americană Kellogg care produce diverse cereale, prăjituri și alte tipuri de alimente. Fiecare cutie de cereale este vândută împreună cu o carte. (2)

Mulți părinți, atunci când pășesc pragul unui restaurant de tip MacDonalds, aleg meniurile Happy meal, de obicei. Alegerea este facilitată de faptul că meniul este complex, dar cel mai important, copiii sunt încântați de jucăria din cutie. O inițiativă de promovare a lecturii a fost inițiată și de către rețeaua de restaurante SUGARBUN, în momentul în care a fost înlocuită jucăria cu o carte. (3)

S-ar părea că nu este nici o legătură între carte, lectură și prisacă. O familie din satul Meșeni, Rezina, în parteneriat cu Biblioteca Raională, a desfășurat campania „Citim și ne îndulcim!”. Astfel, oricine vine la prisacă și le povestește apicultorilor cu lux de amănunte rezumatul ultimei cărți citite, pleacă acasă cu un borcan de miere gratuit, pentru care ar fi trebuit să scoată din buzunar până la 90 de lei. (4)

Un alt exemplu de promovare a lecturii îl oferă compania „Avia Invest”, care oferă acces gratuit pasagerilor Aeroportului Chișinău la literatura internațională! „Avia Invest” pune la dispoziția tuturor pasagerilor, care își încep călătoria la Aeroportul Chișinău, o bibliotecă digitală gratuită. Fiind conectați la rețeaua Wi-Fi a aeroportului, pasagerii pot descărca aplicația Bookmate. Astfel, toți călătorii au acces gratuit la cele peste 850 mii din cele mai bune cărți din categoria detective, biografie și literatură clasică.

Acestea sunt disponibile pentru lectură în 12 limbi, timp de trei zile. (5)

Societatea civilă vede în „carte” un liant bun pentru a aduce la un loc cât mai mulți elevi și studenți dornici de implicare civică, pentru a purta un dialog cu ei. Mesajul evenimentului – „Cărți, cafea, ceai, căldură, impresii de lectură și Tinerii Moldovei vă așteaptă cu drag”.

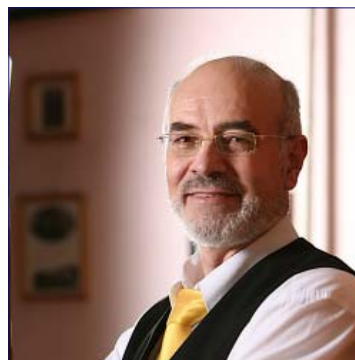
Promovarea lecturii este o provocare pentru fiecare stat european. Cum să îndemnăm să citească pe cei care știu a citi, dar nu găsesc acest lucru interesant? Și de ce ar trebui să ne pese? Ar trebui să ne pese pentru că lectura aduce prosperitate societății în ansamblu și fiecărui individ în particular. Cu toate că schimbările legate de apariția mediului virtual formează impresia că lectura trece pe plan secundar, aceasta, ca și cu mulți ani în urmă, este cel mai important mijloc de atașare a oamenilor la toate aspectele dezvoltării științifice și culturale ale civilizației.

Referințe bibliografice

1. ABOUT Pizza Hut [online]. [citată 26.01.2020]. Disponibil: <https://www.bookitprogram.com/about>
2. 1 BOX = 1 FREE BOOK [online] [citată 28.01.2020]. Disponibil: https://www.kelloggsfamilyrewards.com/en_US/promotions/feeding-reading-2019.html
3. SUGARBUN incorporates malaysiamembaca in kids promotion to cultivate reading culture [online] [citată 26.01.2020]. Disponibil: <https://dayakdaily.com/sugarbun-incorporates-malaysiamembaca-in-kids-promotion-to-cultivate-reading-culture/>
4. CAMPANIA Citim și ne îndulcim! O familie din satul Meșeni oferă miere gratis în schimbul unei cărți citite [online] [citată 26.01.2020]. Disponibil: <https://primelestiri.md/ro/campania-citim-si-ne-indulcim-o-familie-din-satul-meseni-ofera-miere-gratis-in-schimbul-unei-carti-c---96371.html>
5. BIBLIOTECA Electronica la Aeroportul Internațional Chișinău. [online] [citată 26.01.2020]. Disponibil: http://www.airport.md/Library_ro/

UN PEDAGOG ÎN ARENA LITERATURII

Iurie COLESNIC,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Rezumat: Boris Iordan (numele adevărat era Iordache Bucă) este modelul pedagogului care s-a consacrat total literaturii și a reușit să lase o urmă de neșters în istoria literaturii basarabene. Autorul relevă date biografice și bibliografice privind viața și activitatea prozatorului (23.II.1903, Jorăști, jud. Cuvurlui – 30.VI.1962, București).

Cuvinte-cheie: Boris Iordan, literatură, pedagog.

Abstract: Boris Iordan (real name: Iordache Bucă) is a model of teacher who entirely devoted himself to literature and managed to leave an indelible trace in the history of Bessarabian literature. The author reveals biographical and bibliographic data on the life and activity of this writer (23.II.1903, Jorăști, region Cuvurlui - 30.VI.1962, Bucharest).

Keywords: Boris Iordan, literature, teacher.

Unul dintre prozatorii cei mai citați în epocă a fost **Boris IORDAN**. Născut în Sudul Basarabiei, profesor de liceu, el a descris subiecte culese, în primul rând, din mediul său profesional. Foarte harnic, el a știut să obișnuiască cititorii cu scrisul său cu aromă de detectiv. Cu interpretări lirice și întortocheli de subiect care plăceau publicului din acea vreme. Tipărea mult și acest fapt îi făcea pe cei de la Chișinău să urmărească evoluția scrisului și să-și

dorească o colaborare cât mai strânsă cu Boris Iordan.

Biografia lui am reușit s-o definivăm datorită dicționarului de pseudonime al lui Mihail Straje, ediția din 1963. Am găsit nu numai numele lui li-

terare, nu numai publicațiile la care el activa, dar și anul dispariției din această lume.

Această listă de autori a revistei *Viața Basarabiei* ne oferă rara ocazie de-al trece în revistă cu o biografie mult așteptată de cititorii contemporani. Deoarece lucrările lui demult n-au fost reeditate, iar numele lui întâlnit în publicațiile de odinioară, trezește curiozitatea firească să știm cine a fost acest scriitor Boris Iordan:

Boris Iordan (numele lui adevărat era Iordache Bucă, apoi l-a schimbat în Botnari; în literatură a semnat cu numele: Boris Iordan și Boris Jordan, Jorășteanu, Florea Barbu, I. Botna (23.II.1903, Jorăști, jud. Cuvurlui – 30.VI.1962, București). Prozator.

S-a născut în familia lui Efrim Bucă și a Ioanei, născută Vasilache.

Studii: Școala primară în satul natal (1910-1915), școala pregătitoare din Jorăști (1917-1918), școala pregătitoare din Târgu

Bujor, Școala Normală din Brăila (1919-1921) și apoi la cea din Buzău în perioada 1921-1923. A fost elevul lui Perpessicius.

A fost învățător la Ismail (1924). De la 1 septembrie 1936 a activat ca institutor la București. Din 1939 a lucrat la Fundația Culturală în sectorul școlii țărănești. A fost redactor la ziarul *Frontul plugarilor* (1947-1948).

A debutat în 1928 în revista lui Tudor Arghezi *Bilete de papagal* cu schițe.

A colaborat la revistele: *Doina* (din Jorăști), *Ultima oră*, *Revista scriitoarelor și scriitorilor români*; *Cuvântul*; *România Literară*, *Viața literară*; *Pagini basarabene*; *Pământul*; *Viața Basarabiei*, *Viața Românească*, *SO₄H₂*, *Frize*, *Bloc*, *Azi*, *Lanuri*, *Școala primară română*, *Pagini literare*, *Politica vremii*, *Universul literar*, *Straja Moldovei*, *Căminul cultural*, *Graiul copiilor*, *Gazeta învățământului*. A editat periodicele: *Express* (Ismail); *Orientări*; *Avântul școlii* și *Curierul Ismailului*. A fost redactor la *Curierul Basarabiei de Sud*.

Opera lui se prezintă astfel: *Geografia județului Ismail* (cu P. Melinte, 1923); *Normaliștii* (1933); *Vitrina cu păpuși de porțelan* (1934); *Delta* (Pământul ispitelor) (1935); *Învățătorii* (1936); *Revizori și inspectori* (cu V. Munteanu); *Trenul albastru* (1937); *Manual pentru capacitate* (cu alții) (1938); *Satele* (1938); *Antologia învățătorilor în literatură* (1938); *Caragiale* (cu Lucian Predescu) (1939); *Seria Magda Munteanu* (1939); *Greta Garbo* (1939); *Cartea șezătorilor școlare* (cu V. Ghețea) (1939); *Cartea cercurilor culturale* (cu V. Hondrilă și Iosif Dumitrescu-Pietrari) (1939); *Biletul de loterie* (1939); *Viața romanțată a celei mai mari vedete a*

ecranului (1939); *Decebal* (1941); *Furtună în sat* (1947); *Zile și nopți în furtună*, *Vuiet în adâncuri*, *S-aprind scânteii în beznă*, *Răscoala cea mare*, pref. de Perpessicius (1959-1961).

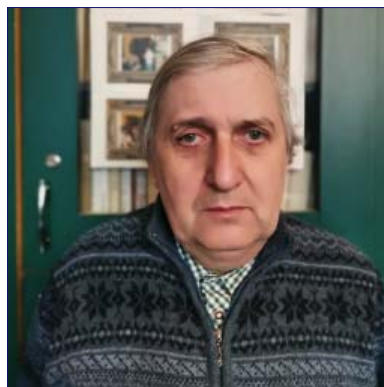
Traduceri: *Literatura rusă* (1935); *Petrol pentru China* (1942); *Țăranii* (în colab. cu Th. Holban, 1942); *Istoria literaturii ruse* (1950).

Este evident că un autor de o asemenea anvergură, cu un asemenea potențial creator, nu putea lipsi din peisajul basarabeian și nici din paginile revistei *Viața Basarabiei*. Bibliografia lui la acest compartiment este una impunătoare: *Vitrina cărții*. (1944. -nr.1-2.), - Rec. la cartea: Borca I. *Școala de cadre pentru conducătorii de cămine culturale și școli țărănești*. - Dioști: Ed. Fundația „Regele Mihai I”; *Vitrina cărții*. (1942. -nr.7.), - Rec. la cartea: Sargețiu Octav. *Cântece în singurătate*: Versuri. - Ed. rev. „Viața Basarabiei”, 1942; *Vitrina cărții*. (1944. -nr.3-4.), - Rec. la cartea: Savin Petru. *Teatru pentru popor*: [Piese]. - Ed. Romulus Cioflec; [JUBILEUL maestrului G. Tutoveanu: Art.]. (1942. - nr.12.), Cuprins: Iordan B. *Maestrul G. Tutoveanu*; Sargețiu Octav. *Poetul G. Tutoveanu*; Crișan Const. R. *La o aniversare*; Cavarnali V I. *Ceva despre o veche emoție*; Frunte B. *Amintiri despre G. Tutoveanu, îndrumătorul tineretului literar*; *Bandula*: Nuvelă. (1936. - nr.1.), - Semn.: B. Jordan; *Moartea în sat*. (1936. - nr.9); *Datoria*. (1941. - nr.11-12); *Eveniment local*. (1941. - nr.4.).

Boris Iordan este modelul pedagogului care s-a consacrat total literaturii și a reușit să lase o urmă de neșters în istoria literaturii basarabene.

CĂRȚI DIN REPUBLICA MOLDOVA LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „MIHAI EMINESCU” DIN BOTOȘANI

Iuliu-Laurian POPOVICI,
Școala Gimnazială Nr. 1 Dângenii,
Botoșani, România

Rezumat: Autorul reflectă rolul și locul cărții la formarea unor convingeri, a conștiinței naționale. Anume din aceste motive este important schimbul de carte, prezența cărților editate în Republica Moldova în bibliotecile și librăriile din România, și invers.

Cuvinte-cheie: carte, schimb de carte, donații.

Abstract: The author reflects the role and place of the book in formation of convictions and of national consciousness. For these reasons the book exchange is important, to ensure the presence of books published in the Republic of Moldova in libraries of Romania, and vice versa.

Keywords: book, book exchange, donations

În urmă cu câteva decenii, în urma unor vizite întreprinse în Republica Moldova, am constatat că erau (și încă mai sunt) mulți scriitori geniali, care scriu într-o limbă română cu un plus de frumusețe și gingășie, care cuceresc cititorul de la primele pagini ale cărții. Nu puteam însă împărtăși bucuria lecturii, decât cu cei care cunoșteau alfabetul chirilic.

După introducerea alfabetului latin și în Republica Moldova, am putut oferi cărți mai multor cititori. Astfel, mai mulți s-au putut împărtăși dintr-o literatură mare creată pe un teritoriu atât de mic, au putut descoperi poeziile lui Gr. Vieru, D. Matcovschi, N. Dabija, L. Lari, V. Romanciuc, A. Suceveanu, arta prozatorilor I. Druță, V. Beșleagă, L. Istrati sau operele istoricilor literari I. Colesnic și M. Cimpoi, iar cei mai

mici cititori au putut intra vrăjiți în lumea personajelor lui S. Vangheli.

Dorind să se bucure un număr cât mai mare de cititori de plăcerea cititului cărților aduse din Republica Moldova, am făcut în 2014 o primă donație de 40 de volume Bibliotecii Județene „Mihai Eminescu” din Botoșani. Mai apoi, participând la Chișinău și Botoșani la diverse manifestări culturale, cu prilejul sărbătorii „Limba noastră cea română” și nu numai, am avut onoarea să cunosc mai mulți scriitori din Republica Moldova, ale căror opere cu autograf au îmbogățit colecția de carte basarabeană a bibliotecii botoșănene.

Datorită aleasei generozități dovedite de către istoricul literar I. Colesnic, academicienii N. Dabija și Gh. Baciș și mulți alți oameni de suflet care au acceptat să doneze,

pe lângă cărțile din creația proprie, și alte cărți, unele din domenii exterioare literaturii, am reușit să satisfacem și alte preferințe ale publicului cititor din Botoșani.

În momentul de față, numeroase opere gândite în R. Moldova se tipăresc în România, Editura TipoMoldova din Iași fiind renumită în acest sens. Cărți cu autori basarabeni din perioada interbelică și nu numai se pot cumpăra de la anticariatele on-line la prețuri destul de mici, așa că activitatea de îmbogățire a fondului de carte a micii bibliotecă are perspective frumoase la Botoșani.

Totuși, mai mult decât oricând, cititorul din România trebuie să facă față și altor „atacuri” livrești, unele dintre ele fiind imposibil de evitat. De exemplu, copiii sunt supuși asediului intelectual al unor opere dintr-o așa-zisă literatură universală, de cele mai multe ori de o valoare îndoielnică, ce s-a furișat insidios chiar și în manualele și auxiliarele didactice. Selectate la repezeală, excluzând criteriile estetice și didactice, aceste scrieri îndepărtează școlarul de carte și prin înlocuirea lor s-ar face un loc bun pentru operele scriitorilor basarabeni, respectând și valorificând astfel patrimoniul literar comun.

Mai există și alte „atacuri”: unul dintre cele mai bine țintite fiind cel al editurii „Raduga” din Moscova.

Intrând în cancelaria școlii în care lucrez, am văzut pe masă întinse multe cărți de literatură rusă pentru copii și adulți, de istorie și religie, albume de artă, toate tipărite în limba română în condiții grafice de

excepție, iar ca preț erau sensibil mai reduse decât cărțile colecției „Moștenire” a editurii „Știința” de la Chișinău, pe care le urmăresc și-mi oferă surprize dintre cele mai plăcute în ultima vreme.

Am vorbit cu negustorul ambulant, român get-beget, pe care-l trimisese „Raduga” prin școlile județului Botoșani. Mi-a spus că face acest serviciu culturii ruse în patru județe ale Moldovei pruto-carpătine, vânzând cărți atât în mediul urban, cât și în cel rural.

Am constatat cu surprindere că motorizatului Bade Cârțan de la începutul secolului al XXI-lea și-a pierdut busola, ca și unii autori de manuale de la noi, și a schimbat direcția de aprovizionare, iar asta în condițiile în care factorii responsabili de administrarea judicioasă a patrimoniului nostru cultural comun par, ca întotdeauna, depășiți de situație. Nicio editură românească nu a făcut o acțiune cu o asemenea putere de adresabilitate unor mase largi de cititori. Calul troian „Raduga” ar trebui să-i pună pe gânduri pe cei care sunt interesați de o minimă educație națională, fiindcă prin repetarea unor acțiuni asemănătoare, dacă nu va fi format, treptat, un spirit enciclopedic, se va obține în mod sigur un mancurt veritabil.

Cartea contribuie, între altele, dacă nu chiar în primul rând, la formarea unor convingeri, apoi a conștiinței naționale, iată de ce trebuie să existe, înaintea altora, cărți din Republica Moldova în România și invers.

SURSELE DE INFORMARE CA TEMELIE DE REZISTENȚĂ A BIBLIOTECII

Vera OSOIANU,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Rezumat: *Articolul prezintă o analiză a resurselor informaționale disponibile în bibliotecile din Republica Moldova, din punct de vedere cantitativ, dar mai ales calitativ. Autorul abordează, de asemenea, și marca bibliotecii, încercând să explice de ce biblioteca este în continuare identificată cu cartea, în pofida investițiilor enorme care s-au făcut în ultimii ani în informatizare. Situația resurselor informaționale și dinamica acestora este prezentată în raport cu cadrul de reglementare în vigoare și forurile de profil internaționale.*

Cuvinte-cheie: *resurse informaționale, marca bibliotecii, dezvoltarea colecțiilor.*

Abstract: *The article analyzes the information resources available in the libraries of the Republic of Moldova, from a quantitative, and, especially, a qualitative point of view. The author also approaches to the brand of the library, trying to explain why the library is to identify with the book, despite the huge investments in computerization, made in the last years. The author presents the status of the information resources and their dynamics in relation to the legal and regulatory framework and the international profile forums.*

Keywords: *information resources, library brand, collections development.*

Ultimii ani și chiar ultimele decenii au însemnat pentru domeniul biblioteconomie și știința informării o luptă continuă pentru supraviețuire. Biblioteca și bibliotecarul se află într-o permanentă căutare a identității. În încercarea de a ajusta activitatea bibliotecii exigențelor utilizatorilor, tehnologiilor în continuă dezvoltare și a asigura imaginea pozitivă a acesteia în comunitate, bibliotecarii s-au antrenat într-o goană dură după servicii sau activități de senzație. Însăși Federația Internațională a Asociațiilor de Bibliotecari și Biblioteci (IFLA) solicita, la un moment dat, bibliotecarilor să inițieze servicii despre care utilizatorii nici n-au visat că pot

fi oferite de o bibliotecă. În același timp, foarte mulți profesioniști se întreabă dacă nu se deviază prea mult de la esența bibliotecii – proliferarea cunoașterii, transformarea informației în cunoaștere, promovarea lecturii ca bază pentru cunoaștere. Într-o Societate a Cunoașterii, această constantă a bibliotecii este de mare importanță. O altă întrebare care apare destul de frecvent în literatura de specialitate este dacă instrumentele noi specifice lumii moderne, precum instrumentele de tăiat cu laser și altele asemenea pot salva biblioteca. Liderii și formatorii de opinii din domeniul biblioteconomie și știința informării sunt foarte confuzi în privința viitorului bibliotecii,

de aici și căutările care par fără sfârșit. Cert este faptul că lupta continuă, problemele se multiplică și nu se rezumă doar la lichidări de structuri, reduceri de personal, reducerea orelor de funcționare, înlocuirea bibliotecarilor plătiți din buget cu voluntari etc.

Biblioteca este un serviciu public pe care autoritățile sunt datoare să-l ofere comunității. Aceasta este responsabilitatea decidenților pe segmentul cultură, cunoaștere și instruire, care constituie baza dezvoltării. Accesul la informație este un drept fundamental al omului, care trebuie respectat necondiționat. Prin însăși esența sa, biblioteca este un garant al protecției sociale în cultură. Niciun guvern nu trebuie să fie indiferent de faptul că cetățenii citesc sau nu și ce anume aceștia citesc.

Ca să poată activa eficient, biblioteca are nevoie de spații adecvate, resurse informaționale, documentare, tehnologice, personal bine pregătit pentru a oferi servicii necesare populației din aria de servire.

Deși în ultimii ani serviciile bibliotecii au evoluat și s-au extins mult după cadrul tradițional și bibliotecarii dezvoltă o gamă largă de servicii nontradiționale, promovarea cărții și a lecturii rămâne nucleul și axa care ține pe verticală instituția bibliotecară. Acționând în conformitate cu acestea, bibliotecarii nu au cum să dea greș. Cartea bună niciodată nu va fi prea multă.

Cu toate investițiile masive pe segmentul informatizare, studiile realizate în ultimii ani de către prestigioase agenții de cercetare în domeniu demonstrează că marca bibliotecii rămâne a fi cartea. Nu este de mirare, pentru că marca se constituie în timp și cu cât mai puternică este marca, cu atât mai grea este înlocuirea ei.

Cu o istorie de milenii, marca bibliotecii va rămâne mereu cartea. Nu există o concurență serioasă, cel puțin la moment. Deci, biblioteca înseamnă, în primul rând și mai întâi de toate, informație, carte, lectură și tot ce vine în ajutor cunoașterii. Toate celelalte servicii și activități, oricât de multe și diverse ar fi, nu trebuie să afecteze această temelie pe care se ține (încă!?) tot acest mecanism complex – biblioteca. Sigur, aici este loc de discuții în contradictoriu, fiecare părere având dreptul la existență, dar atunci

când vom încerca să demonstrăm impactul bibliotecii, vom alege indicatori puternici. Nimeni nu va demonstra valoarea bibliotecii prin numărul de articole sportive sau unelte agricole împrumutate. Proiectele, serviciile, activitățile nontradiționale apar la un moment anume, dictate poate de niște necesități, unele prind rădăcini, altele mor din fașă. Vorba bine cunoscută: „Ce e val ca valul trece”. Mai este și problema posibilităților deloc de neglijat.

În ultimii ani se vorbește mult despre criza lecturii. Printre motive este vehiculată orientarea spre alte modalități de informare și transformare a informației în cunoaștere, dar și disponibilitatea tot mai mare a tehnologiilor de informare și comunicare. Cert este că nu toată lumea este de acord cu faptul că lectura e mai puțin importantă acum decât era cu ani în urmă. Cel mai elocvent argument în acest sens este Biblioteca Centrală Oodi, Helsinki – un edificiu care a costat Guvernul Finlandei și Primăria orașului Helsinki 89 de milioane de euro. La inaugurarea din 5 decembrie 2018, sala de lectură a bibliotecii era dotată cu 100 000 de exemplare de publicații. După doar două săptămâni, rafturile sălii de lectură au rămas aproape goale, locuitorii împrumutând peste 66 de mii de volume.

Un alt exemplu ar fi biblioteca Bookster, București. Acest experiment a fost în vizorul nostru și acum câțiva ani. Revista *Forbes.ro* publica la 30 ianuarie 2019 un articol despre rezultatele activității bibliotecii Bookster în anul 2018: „Biblioteca oferă celor 60 000 de abonați acces la peste 80 000 de cărți, articole, studii de caz și materiale video din domenii diferite, de la dezvoltare personală și profesională la hobby-uri și beletristică. Serviciul de recomandare personalizată și livrare la birou este oferit exclusiv companiilor. Abonamentul la Bookster costă între 3 și 5 euro de persoană pe lună, în funcție de numărul total de angajați ai companiei”. În 2018 au fost împrumutate 2 milioane de cărți. În medie, un angajat împrumută și citește peste 13 cărți și articole pe an. Foarte interesante sunt preferințele de lectură ale abonaților: „Astfel, cititorii din industria IT sunt atrași de lecturi fan-

tastice și istorie: *Origini* de Dan Brown și *Sapiens: scurtă istorie a omenirii* de Yuval Noah Harari se află printre primele opțiuni ale programatorilor. Angajații din Banking, Telecom și FMCG rămân însă fideli ficțiunii, iar *Oamenii fericiți citesc și beau cafea* de Agnes Martin-Lugand este prima lor alegere”.

Aglomerarea din librăriile rețelei „Cartier” în zilele când se anunță reduceri sau în *Noaptea cărților deschise* cu reduceri de aproximativ 15% din preț vine să combată faptul că afirmațiile că se citește mai puțin pot fi interpretate diferit. Librarii susțin că, imediat ce sunt anunțate reduceri, oamenii încep să rezerve cărțile pe care doresc să le cumpere. În baza acestor exemple putem concluziona că oamenii citesc. Iar pentru lectură au nevoie de cărți de calitate. Or, într-o bibliotecă proaspăt inaugurată (Helsinki), publicațiile nou achiziționate puteau fi doar cele mai actuale și necesare cititorului din localitate.

Întreaga istorie a bibliotecii se ține pe folosirea în comun a ideilor și a resurselor. Un membru al comunității din raza de servire a unei biblioteci, indiferent de statut social și potențial financiar, nu poate să-și permită procurarea tuturor cărților de care are nevoie pentru dezvoltare profesională, personală sau generală. O comunitate, prin consolidarea eforturilor comune, poate găsi o soluție. Salvarea poate veni din partea bibliotecilor, însă doar în cazul dotării corespunzătoare a acestora.

Să vedem care este calitatea publicațiilor deținute de bibliotecile publice de pe teritoriul Republicii Moldova. Conform datelor statistice de la 01.01.2019, fondurile bibliotecilor constituie 86 772 325 de exemplare. O cifră impunătoare ca număr, nu însă ca și calitate. Nu vom opera cu această cifră, pentru că ea reflectă situația din toate tipurile de biblioteci publice, inclusiv școlare, universitare, specializate etc. Un tablou real ni-l pot oferi bibliotecile publice teritoriale, care au menirea să servească publicul larg.

Potrivit statisticilor anului 2018, numărul achizițiilor bibliotecilor publice teritoriale pe cap de locuitor a constituit 0,072, sau 72 de cărți la o mie de locuitori, pe când recomandările organizațiilor de profil, pre-

cum IFLA/UNESCO spun că acesta trebuie să fie 0.25 cărți pe cap de locuitor, sau 250 de cărți la o mie de locuitori.

De menționat că în ultimii cinci ani, numărul achizițiilor a fost în continuă descreștere: de la 210,3 mii în 2014 la 152,0 mii în 2018. Respectiv în descreștere este și fondul total de publicații din bibliotecile publice: de la 16 788,5 în 2014 la 16 015,4 în 2018.

O altă problemă la fel de serioasă este calitatea publicațiilor din dotarea bibliotecilor. Colecțiile existente în bibliotecile publice sunt extrem de învechite. Rata medie de înnoire a colecțiilor de 83 de ani (2019) (în timp ce recomandările IFLA/UNESCO sunt de 7-10 ani) este mărturie grăitoare a unei colecții învechite fizic și moral.

Încă o problemă pentru bibliotecile noastre este ponderea mică a literaturii editate în limba română și în special cu grafie latină. Conform datelor pentru anul 2018, bibliotecile publice teritoriale dețin în total 16 015 417 unități de păstrare, inclusiv 7 960 497 de exemplare, sau 49,7%, în limba română cu grafie latină și chirilică. Ponderea publicațiilor cu grafie latină constituie 65,4% din totalul publicațiilor în limba română.

Dinamica este diferită, pentru că în anul 2016, bibliotecile publice teritoriale dețineau în total 16 333 300 de unități de păstrare, inclusiv 8 090 200 de exemplare, sau 49,5%, în limba română cu grafie latină și chirilică. Ponderea publicațiilor cu grafie latină constituia 62,4% din totalul publicațiilor în limba română. Mărirea unor cifre este dictată de scăderea altora, iar interpretarea nu poate fi univocă.

Există suficiente semne că interesul pentru carte și lectură nu s-a consumat. Dar cartea devine din ce în ce mai mult un lux. Un moment care trebuie discutat la diverse niveluri de responsabilitate este faptul că publicațiile sunt foarte scumpe, cel puțin pentru realitatea noastră, iar oamenii nu pot cumpăra cărți scumpe.

Conform unor calcule realizate de secția Dezvoltarea colecțiilor, BNRM, prețul mediu al unei cărți crește continuu. Dacă în anul 2014 era de 162 de lei, în anul 2015 a constituit 193 de lei, iar în anul 2018 era deja de 269 de lei. Câți dintre concetățenii

noștri își pot permite asemenea cheltuieli? Poate anume costul cărților este explicația faptului că, potrivit ultimului Barometru al Opiniei Publice (2019, februarie), zilnic:

citesc ziare 5% de respondenți,
ascultă radioul 25%,
privesc televizorul 74%,
citesc cărți 6%.

În același timp, internetul este utilizat zilnic de 52% de respondenți.

Politica prețurilor trebuie schimbată, dacă vrem ca publicațiile să ajungă la cât mai mulți cetățeni. În Germania, de exemplu, prețul cărții îl stabilește editura și acesta nu poate fi majorat. Susținerea editării cărților de către stat este o practică cunoscută în mai multe țări. Există această practică și în Republica Moldova. În anul 2019, în Programul pentru editarea cărții naționale au fost editate 80 de titluri în 24 000 de exemplare. Însă cele aproximativ 5 milioane de lei (2019) destinați acestui program este o sumă prea mică pentru a acoperi necesitățile de actualizare a colecțiilor.

Formula de calcul pentru achiziția de publicații practică în bibliotecile lumii este următoarea: numărul total al populației țintă se înmulțește cu 0,25 (Recomandarea IFLA/UNESCO) și se înmulțește cu prețul mediu al unei cărți. Conform acestei formule ($2\,998\,235 \times 0,25 \times 231 = 173\,148\,075,25$), Republica Moldova are nevoie de peste 173 de milioane de lei pentru a actualiza colecțiile bibliotecilor publice teritoriale și a le ține la standardele internaționale.

Un punct de pornire pentru rezolvarea problemelor de pe segmentul colecții trebuie să fie *Legea cu privire la biblioteci*, 2017. Printre noutățile *Legii* un loc aparte ocupă punctul 3 al *articolului 40. Bugețul bibliotecilor publice din capitolul VII. Finanțarea bibliotecilor publice*, care prevede ca administrația publică să aloce anual mijloace bibliotecilor publice teritoriale pentru procurarea a minimum 50 de titluri de documente la 1 000 de locuitori. Nu este mult, dacă luăm în considerare că IFLA/UNESCO recomandă de cinci ori mai mult. Dar este un punct de pornire dacă invocăm faptul că în ultimii ani multe primării, consilii raionale aproape că nu alocă finanțe pentru achiziția de publicații.

O altă noutate absolută a *Legii cu privire la biblioteci*, 2017, este punctul 5 al articolului menționat mai sus, care stipulează că în bugetele bibliotecilor publice se prevăd sume destinate pentru achiziții de documente în limbile minorităților naționale în vederea satisfacerii necesităților tuturor membrilor comunității pe care o deservește biblioteca respectivă. La stabilirea mărimii colecțiilor pentru minoritățile naționale trebuie luate în considerare recomandările internaționale potrivit cărora la 500 de locuitori sunt recomandate 100 de volume, iar pentru un număr mai mare de 2 000 de locuitori – un volum la 10 locuitori. Aceste cifre, ajustate situației bibliotecilor concrete, trebuie luate ca bază pentru elaborarea politicilor de achiziții și dezvoltare a colecțiilor și negocierea bugetelor necesare.

Potrivit lui Y. N. Harari, renumitul autor al lucrărilor „Sapiens. Scurtă istorie a omenirii”, „21 de lecții pentru secolul XXI” și „Homo Deus. Scurtă istorie a viitorului”, astăzi, principala sursă de avere este cunoașterea. Dacă, potrivit viziunii tradiționale asupra lumii, există două tipuri de resurse – materiile prime și energia –, potrivit viziunii moderne, la acestea două se alătură cunoașterea. Care este rolul bibliotecii în promovarea cunoașterii e un lucru bine cunoscut. Aici este loc de implicare și de afirmare... și de aici poate să vină salvarea bibliotecilor.

Manifestul Bibliotecii Europene, elaborat de organizații puternice de profil precum IFLA, EBLIDA, LIBER, SPARC Europe, reafirmă rolul bibliotecilor de „locuri esențiale de învățare și implicare civică, ferestre spre cultură și patrimoniu pentru toți, călăuze în cercetare și inovare”. Este accentuat, de asemenea, rolul bibliotecilor în dezvoltarea competențelor digitale, mass-mediei și culturii informației. Nu este scăpat din vedere nici rolul bibliotecarilor de gardieni ai patrimoniului documentar al Europei.

Pentru a rămâne în vizorul decidenților și a-și demonstra importanța în fața utilizatorilor, bibliotecile vor adopta și în viitor un șir tot mai larg de servicii nontradiționale, vor oferi spații pentru întâlniri, spații pentru discuții, pentru socializare etc. Dar cel

mai important din toate – vor trebui să rămână spații pentru lectură. O comunitate întotdeauna va avea nevoie de un spațiu pentru lectură. Fără carte și lectură, bibliotecă va fi o entitate, dar nu bibliotecă.

O concluzie care se impune din cele re-

latate ar fi că lectura publică trebuie să fie una dintre preocupările importante ale statului. Rezolvarea vine prin grija față de biblioteci, librării, edituri și alte entități, care au tangențe cu lectura și cartea, indiferent de format.

Referințe bibliografice:

OSOIANU, Vera. Biblioteca publică între percepția tradițională și utilizatorul modern. Chișinău: BNRM, 2015. 232 p. ISBN 978-9975-4498-8-0.

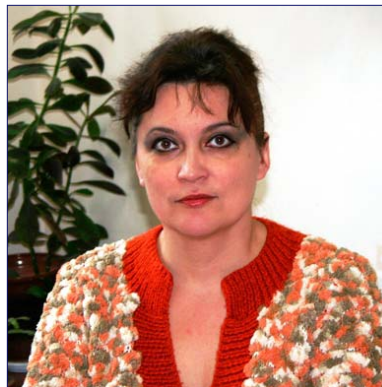
OSOIANU, Vera. Biblioteca în căutarea identității. Chișinău, 2013. 356 p. ISBN 978-9975-62-340-7.

OSOIANU, Vera, Popa, Valentina. Centrul de Statistică BNRM ca oglindă a domeniului biblioteconomic. In: Biblioteca Națională a Republicii Moldova – Meridianul 0 al Sistemului Național de Biblioteci (1991-2016). Monografie (consacrată aniversării a 185 de ani de la fondarea BNRM). Chișinău: BNRM, 2017, pp.116-121. ISBN 978-9975-110-86-0.

PINTILEI, Elena, Osoianu, Vera. Datele statistice ca dovadă a impactului bibliotecii asupra comunității. In: Magazin bibliologic, 2018, nr. 1/2, pp. 22-27. ISSN 1857-1476.

SCHIMBĂRI ÎN RELAȚIILE CU UTILIZATORII ȘI PARTENERII

Aliona TOSTOGAN,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Rezumat: Intensa competiție umană, rapidele schimbări impun permanent tuturor bibliotecilor publice regândiri, reorganizări și restructurări profunde ale activităților. Organizațiile sau colectivitățile care nu vor sesiza și nu se vor conforma acestor tendințe prin adaptare, schimbare și modernizare se vor pierde în mediocritate și anonimat. Autorul conchide privind necesitatea stringentă a dezvoltării în permanență a bibliotecii. Doar astfel se va transforma comunitatea și societatea și se va îmbunătăți viața oamenilor. Biblioteca trebuie să activeze astfel încât utilizatorul să aibă încredere în ea, iar comunitatea să facă și să stimuleze parteneriate cu biblioteca.

Cuvinte-cheie: bibliotecă, schimbare, parteneriate, utilizatori.

Abstract: Intense human competition and rapid changes permanently require all public libraries to rethink, reorganize and deeply restructure their activities. Organizations or communities that will not notice and understand these trends through adaptation, change and modernization, will be lost in mediocrity and anonymity. The author concludes on the urgent need for the permanent development of the library. Only in this way the community and society transform and the lives of people improve. The library must activate in such a way that user would believe in it and the community could build and stimulate partnerships with the library.

Keywords: library, change, partnerships, users.

În fiecare epocă se vorbește despre vechi și nou, despre tradițional și modern, despre conservatorism și schimbare, ca și când omenirea ar descoperi mereu ceea ce știe dintotdeauna. Fiecare generație se crede titulară a unor adevăruri invulnerabile, inventatoarea unor principii necunoscute și definitive. Schimbarea este motorul etern al societății, conținutul proceselor este etern și diferit.

În trecut, schimbarea a fost o expresie a unei forțe exterioare, a necunoscutului stihiinic și agresiv, în fața căruia omul își trăia teama și neputința. Nedorită și tiranică,

schimbarea venea de dincolo de cunoaștere.

Sensul contemporan al schimbării este fundamental diferit: ea este așteptată, invocată, încărcată de promisiuni și de idealuri. Omul de azi a început să creadă în capacitatea lui de a produce și de a conduce schimbarea pentru a reconfigura realitatea. Schimbarea înseamnă acum ieșire din rigiditate, găsirea unor soluții adecvate la multele probleme ale existenței moderne, înviază speranțe, făgăduiește performanță și calitate.

Este un adevăr general valabil faptul că lumea se schimbă. Omul este din ce în ce

mai grăbit și, în același timp, obligat să fie din ce în ce mai bine informat. Fiind presat de timp, el va cere să fie servit (informațional) rapid și eficient. De aceea, serviciile tradiționale furnizate de biblioteci devin greoaie și perimate sub presiunea nevoilor din ce în ce mai analitice de informare; spațiile de depozitare ale bibliotecilor fac față din ce în ce mai greu solicitărilor; sistemul tradițional de identificare a informației este la rândul său ineficient în contextul presiunii exercitate de solicitările complexe, care, implicit, necesită timp.

Trăim într-un timp al schimbărilor, un mileniu care aduce noi cerințe educaționale. Acestea impun și noi metode, altele decât cele folosite până acum. Vechiul și noul sunt două tendințe care se opun și din confruntarea lor se naște esența.

Bibliotecile nu mai reprezintă astăzi doar structuri de conservare și utilizare a rezultatelor creației umane, ele sunt structuri de relație cu utilizatorii lor, structuri deschise, flexibile. O serie de modificări în organizarea funcțiilor și serviciilor lor provin din faptul că acestea au încetat demult să mai fie singura sursă importantă de informație. Pentru a-și păstra poziția pe piața informațională, bibliotecile trebuie să-și îmbunătățească în permanență oferta de servicii și produse pe care le pun la dispoziția utilizatorilor, să-și întărească rolul de furnizor de informații pe care îl au la nivelul societății (6, 10).

Este ușor de observat astăzi că cele mai importante forme ale schimbării se manifestă informațional, pornesc de la informație și se instalează prin intermediul informației. Sensul schimbării în biblioteci s-a definit prin continua lor deschidere către utilizator și prin implicarea din ce în ce mai dedicată și mai ofensivă în viața diverselor tipuri de comunități (11).

Rapidele schimbări ale societății impun permanent tuturor tipurilor de organizații, bineînțeles și bibliotecilor, regândiri, reorganizări și restructurări profunde ale activităților lor. Organizațiile sau colectivitățile care nu vor sesiza și nu se vor conforma acestor tendințe prin adaptare, schimbare și modernizare, se vor pierde în mediocritate și anonim, putând chiar dispărea de pe ecranul societății.

Liderii domeniului bibliotecar par să înțeleagă esența schimbărilor interpretată de Charles Darwin, care menționa: „Supraviețuiesc nu cele mai puternice sau cele mai inteligente dintre specii, dar cele care se adaptează mai bine schimbărilor” (3).

Schimbarea, ca fenomen permanent al societății, este un aspect fundamental al realității; ea nu este o opțiune, nu poate fi oprită și vine întotdeauna din exterior spre noi cerându-ne să ne adaptăm la transformare și modernizare.

„Schimbați-vă sau veți fi schimbat!” ne recomandă celebrul Bill Gates. A schimba un lucru înseamnă a-l altera, transforma, sau modifica într-un fel sau altul. Managerii bibliotecari trebuie să recunoască și să accepte aceste lucruri prin redimensionarea și modernizarea întregii activități a instituției la valurile multiple și complexe ale schimbării. Aceste valori privesc personalul de specialitate, dotările materiale, competențele, raporturile și relațiile din comunitate, modalitățile de extindere, organizare și management, noile tehnologii de comunicare și promovare, formarea și dezvoltarea profesională și, nu în ultimul rând, noile cerințe și așteptări ale publicului utilizator (1).

Conceperea și orientarea activității instituțiilor informațional-bibliotecare depinde în mare măsură de utilizatori, astfel încât o bună cunoaștere a acestora contribuie la perfecționarea activității structurilor infodocumentare, a interacțiunii specialiștilor cu cei pe care îi servesc.

Se vorbește despre „cititori”, „beneficari”, „utilizatori” pentru a desemna *consumatorul de informații*. Acest ultim concept rămâne cel mai la modă în lumea profesioniștilor în informare și documentare, iar printr-o convenție ne referim la „cititor” ca la un consumator de servicii și de suporturi tradiționale, în timp ce conceptul „utilizator” desemnează pe consumatorul serviciilor și suporturilor moderne.

Pe de altă parte, posibilitățile de acces ale consumatorilor la informații, precum și gradul de interes pe care îl manifestă sunt variabile, de unde și o distincție larg răspândită între:

- *utilizatori reali*, adică grupuri sau persoane individuale din rândul consumatori-

lor de informații care știu unde să găsească informația și o folosesc în mod real;

- **utilizatori potențiali**, grupuri sau indivizi din comunitatea consumatorilor de informații care sunt interesați de informație, dar nu știu unde s-o găsească și, în consecință, nu o utilizează;

- **utilizatori estimați**, grupuri sau indivizi din comunitatea consumatorilor de informații care sunt interesați de informație, știu unde s-o găsească, dar nu o utilizează, și în fine;

- **non-utilizatorii**, excluși din circuitele informației din motive impuse, de ordin economic, politic sau social.

O altă clasificare a utilizatorilor este constituită de:

- **categoriile socioprofesionale** – cercetători, ingineri, profesori, studenți etc.;
- **grupuri de lucru** – laboratoare, catedre, centre de inovare, ateliere de producție;
- **utilizatori „izolați”** – cei care prin funcția lor socială sau prin preocupările științifice sau tehnice sunt interesați de informație.

O ultimă clasificare pe care o trecem în revistă este cea care consideră utilizatorul ca *un sistem psihologic* definit de vârstă, sex, etc. integrat într-un ansamblu de sisteme normalizate, lingvistice, politico-economice. Comportamentul acestui sistem psihologic este influențat, direct sau indirect, de: organizația din care face parte (întreprindere productivă, institut de cercetare, școală), situația socială, profesiune sau de alte grupuri cărora le aparține *de facto*.

Plecând de la categoriile exemplificate mai sus, este evident că nevoile de informare sunt diferite (7).

Bibliotecile au nevoie de o cultură colectivă deschisă pentru schimbare, o cultură în care învățarea și creativitatea sunt apreciate și căutate și în care formarea noilor abilități și competențe este un proces permanent.

Beneficiind de o vastă experiență în satisfacerea nevoilor de informare ale utilizatorilor prin permanenta adaptare în timp a produselor informaționale și prin implicarea utilizatorilor și colaborarea cu ei în multe activități, bibliotecile își pot găsi cu ușurință locul în noua economie *bazată pe servicii și pe orientarea spre utilizatori*.

O organizație are succes în măsura în

care reușește să-și dezvolte relații foarte bune cu utilizatorii. O organizație are foarte bune relații cu utilizatorii, dacă le oferă produse/servicii la calitatea cerută și așteptată. O organizație are succes în măsura în care are capacitatea și abilitatea de a oferi acel nivel de calitate care să aducă satisfacții utilizatorului.

Făcând bilanțul celor expuse, putem menționa că orice organizație, pentru a se putea dezvolta sau pentru a avea succes, trebuie să fie orientată către utilizator. Orientarea spre utilizator este strict condiționată de:

- gradul de mulțumire a celorlalte părți interesate de organizație;

- intensitatea competiției pe piața specifică (preocuparea pentru managementul calității apare în mod real numai în organizațiile care activează pe piețe intens concurențiale);

- măsura în care părțile interesate (altele decât clienții) sunt satisfăcute/mulțumite de rezultatele organizației (părțile interesate permit continuarea existenței organizației);

- investirea în competența generală a organizației (în plan uman, tehnic și tehnologic) ceea ce contribuie la creșterea importanței ei și determină obținerea rezultatelor de succes (6).

Dacă e să vedem ce semnificație are cuvântul *calitate*, atunci în „Dicționarul explicativ al limbii române DEX (online)” citim următoarele: *calitate – totalitatea însușirilor și laturilor esențiale în virtutea cărora un lucru este ceea ce este, deosebindu-se de celelalte lucruri* (4).

Problema centrală a calității este: cât de exact e setul de caracteristici inerente conform cu setul de cerințe?

Esența strategiei serviciului o reprezintă calitatea acestuia. Rolul decisiv al calității serviciului este reprezentat de elementele ei esențiale: corectitudine în prestarea serviciului, promptitudine, politețe și amabilitate față de consumatori.

Cu toată eterogenitatea și dificultatea aprecierii lor, s-au identificat următoarele caracteristici prin care poate fi definită calitatea serviciilor de bibliotecă:

- prestarea cât mai corectă a serviciului prin onorarea promisiunilor și executarea

lui în cele mai bune condiții (prestarea serviciului la timp, respectarea cerințelor de informare ale utilizatorului);

- manifestarea unei responsabilități din partea bibliotecii/bibliotecarului, exprimată prin receptivitate și dorință de a răspunde la solicitările utilizatorului (oferirea cu promptitudine a informațiilor, a documentelor solicitate, răspuns la un apel telefonic al utilizatorului);

- competență asigurată prin utilizarea unor cunoștințe de specialitate și a unui personal calificat în prestarea serviciului;

- accesibilitatea serviciului exprimată prin ușurința contactării bibliotecii (mijloace de transport, locuri de parcare, distanță, orar de funcționare, timpul de așteptare pentru prestarea serviciului);

- amabilitatea personalului caracterizată prin politețe, respect, considerație;

- comunicațiile prin care se asigură informarea utilizatorului prin folosirea unui limbaj adecvat, adaptat diferiților utilizatori (explicația conținutului serviciului, a tarifului, convingerea utilizatorului că serviciul îl va satisface);

- credibilitatea asigurată, de regulă, de numele și reputația bibliotecii, trăsăturile specifice bibliotecarilor și gradul de apropiere între bibliotecar și utilizator în timpul prestării serviciului;

- siguranța, care presupune lipsa oricărui pericol, risc, îndoieli în privința prestării serviciului (siguranță fizică, confidențialitate);

- înțelegerea nevoilor utilizatorilor, care presupune atât personalizarea nevoilor, cât și personalizarea relațiilor;

- elementele tangibile care trebuie să fie cât mai atractive: săli de lectură cât mai confortabile, personal cât mai dornic de a presta servicii, aparataj cât mai modern (5).

Varianta actualizată a Codului deontologic al bibliotecarului stipulează că biblioteca oferă servicii pentru toate categoriile de utilizatori, indiferent de apartenența de vârstă, gen, religie etc. (3).

De obicei, utilizatorul apreciază calitatea serviciului comparând așteptările sale cu experiența câștigată în utilizarea serviciului respectiv.

Înțelegem destul de bine că agentul schimbării în bibliotecă este utilizatorul

individual și colectiv. Abilitatea bibliotecilor de a acționa rapid, eficient și creator în direcția identificării și implementării de noi căi și modalități în a satisface mulțumitor interesul actualilor și potențialilor utilizatori se impune a fi o constantă majoră și un avantaj. Utilizând, pe lângă metodele clasice, și noile tehnologii de informatizare, toate activitățile și serviciile bibliotecilor (achizițiile, prelucrarea biblioteconomică, organizarea fondurilor, deservirea și împrumutul în interior sau exterior, informarea și promovarea cărții și a serviciilor specifice etc.) trebuie redirecționate total către publicul actual care trăiește și activează în comunitate.

Biblioteca și bibliotecarul își unesc forțele la modul responsabil, determinant, spre a oferi cititorului servicii de informare în concordanță cu nevoile acestuia, cu tradiția și cu valorile noastre perene.

O bibliotecă se poate declara mulțumită dacă colecțiile și serviciile sale sunt utilizate optim de utilizatorii săi. Pentru a ajunge la acest stadiu, trebuie îndeplinite mai multe cerințe, între care cunoașterea nevoilor documentare, a intereselor culturale și educaționale ale utilizatorilor, a gradului de inițiere a acestora în utilizarea tehnologiei moderne de regăsire a informației.

Acest lucru îl putem determina prin intermediul dialogului. Dialogul cu cititorii este un lucru de care trebuie să se țină seama în permanență. Primul contact are o importanță deosebită pentru că acesta contribuie la fixarea imaginii bibliotecii în spiritul noului beneficiar. O primire proastă are efecte dezastruoase și de lungă durată. Pentru o bună primire a cititorului nu există reguli, ci exigențe umane. Bibliotecarul trebuie să dovedească tact, să cunoască psihologia cititorului, să fie discret, să aibă disponibilitatea și calmul de a-l asculta pe acesta. Este ideal să se dispună de un spațiu dedicat primirii și orientării cititorilor, unde să se afle în permanență un bibliotecar (3).

Rezultatul deservirii în bibliotecă este serviciul de bibliotecă care are drept scop satisfacerea necesităților informaționale sau morale ale utilizatorilor acesteia. Dacă comparăm cererea de informare a beneficiarilor cu serviciul de bibliotecă, putem depista faptul că un șir de elemente ale ce-

rierii de informare își găsesc reflectare în serviciul oferit de bibliotecă (în cazul în care beneficiarul înțelege exact ce dorește el să primească). În cazul în care cererea nu coincide cu necesitatea reală de informare a utilizatorului, obiectul cererii nu în toate cazurile devine obiectul serviciului. Sarcina bibliotecarului este să ofere consiliere utilizatorului și să satisfacă operativ și complet necesitățile utilizatorului.

Soluția în problema măsurării calității serviciilor o constituie determinarea modului în care utilizatorul o evaluează. P. Kotler identifică zece factori determinanți ai percepției calității unui serviciu (5):

- ▶ *Accesibilitate*: serviciul este accesibil și oferit la timp?
- ▶ *Credibilitate*: instituția este credibilă și de încredere?
- ▶ *Cunoaștere*: instituția înțelege cu adevărat nevoile utilizatorilor?
- ▶ *Încredere*: serviciul este demn de încredere și consistent?
- ▶ *Siguranță*: serviciul este sigur?
- ▶ *Competență*: personalul este competent, având cunoștințe pentru a presta un serviciu de calitate?
- ▶ *Comunicare*: cât de bine a explicat instituția serviciul?
- ▶ *Amabilitate*: personalul este amabil, politicos, atent la dorințele utilizatorului?
- ▶ *Sensibilitate*: personalul este dornic și operativ în prestarea serviciului?
- ▶ *Concretețe*: aspecte fizice: personalul, ambianța și alte atribute reflectă o calitate ridicată? (10).

Serviciile de calitate, orientate spre client, sunt prerogative de bază ale managementului oricărei instituții bibliotecare la etapa actuală. În ultimul timp, se pune accentul pe funcția infodocumentară a instituțiilor bibliotecare și pe necesitatea diversificării instrumentelor de informare puse la dispoziția utilizatorilor.

Tendința ultimelor decenii este clară, în plină eră a informației, biblioteca se transformă într-un veritabil centru de informare și documentare și are misiunea de a depista, indexa și difuza informații valoroase, în concordanță cu interesele culturale, profesionale și educaționale ale utilizatorilor. Trecerea de la paradigma managementului colecțiilor la paradigma managementului

informațiilor se reflectă, la nivel practic, prin reformularea funcțiilor de bază ale bibliotecii:

- asigurarea neîngrădită a accesului publicului la toate categoriile de informații indiferent de forma în care sunt transmise (pe suport tipărit sau în format electronic);
- prestarea unor servicii de informare eficiente prin selectarea, gestionarea bibliografică și transmiterea către cetățeni a informației solicitate;
- modernizarea activităților tradiționale de achiziție, evidență, catalogare din perspectiva transformării bibliotecii dintr-un centru cultural într-un centru informațional;
- asigurarea accesului cetățenilor la catalogul online al bibliotecii;
- dezvoltarea unor servicii auxiliare prin exploatarea instrumentelor de copiere și multiplicare a documentelor;
- organizarea unor activități culturale atractive și dezvoltarea unor teme de cercetare incitante;
- editarea de lucrări de specialitate și conceperea unor programe și activități care să sporească interesul publicului pentru serviciile de bibliotecă și să pună într-o lumină progresistă imaginea meseriei de bibliotecar (12).

Sistemul de servicii în cadrul bibliotecilor contemporane trebuie să răspundă următoarelor principii:

- orientarea serviciilor și produselor furnizate de bibliotecile contemporane către utilizator;
- redimensionarea serviciilor tradiționale și integrarea de componente noi, bazate pe tehnologie, care să le revitalizeze și să crească randamentul acestora;
- facilitarea introducerii de servicii noi prin care să se exploateze atât resursele nou apărute din domeniul TIC, cât și unele servicii tradiționale care nu puteau fi furnizate decât în condiții speciale (spre ex., genealogie, memorie culturală locală etc.);
- implementarea de sisteme integrate de bibliotecă;
- implementarea de sisteme consorțiale integrate pentru susținerea serviciilor de bibliotecă (achiziții partajate, catalogare partajată, circulație partajată, împrumut interbibliotecar etc.);

- furnizarea accesului liber online la informațiile bibliografice și biografice stocate în bazele de date create de biblioteci (cataloge electronice) și gestionate local sau în cadrul consorțiilor, prin publicarea pe internet;

- trecerea spre biblioteca hibridă;

- asigurarea unor proceduri flexibile de modificare a organigramelor și de redistribuire a resurselor umane în funcție de necesitățile derivate din furnizarea serviciilor orientate spre utilizator;

- perfecționarea profesională a personalului și crearea unui context favorabil discuțiilor privind dezvoltarea serviciilor și rezolvarea problemelor care apar în furnizarea lor;

- furnizarea de cursuri pentru utilizatori;

- crearea de grupuri de lucru pentru proiecte care vizează crearea sau modificarea procedurilor de lucru;

- cooperarea în cadrul consorțiilor pentru susținerea serviciilor furnizate local și pentru creșterea randamentului funcționării organizațiilor prin partajarea cheltuielilor și sporirea forței de negociere în contextul achizițiilor;

- utilizarea metodelor și tehnicilor specifice de marketing în conjunctură cu specificul serviciilor de bibliotecă pentru obiectivarea acțiunii manageriale și promovarea produselor și serviciilor furnizate de biblioteci independente sau în cadrul consorțiilor;

- crearea de servicii cu plată în scopul susținerii bugetului de venituri și cheltuieli al organizației pentru solicitările care depășesc cadrul accesului liber la informații, în condițiile în care bibliotecile furnizoare de servicii vin cu o contribuție de valoare adăugată.

Bibliotecile au fost dintotdeauna la dispoziția utilizatorilor lor, încercând să satisfacă nevoile informaționale solicitate de către aceștia. Biblioteca reprezintă un spațiu fizic unde informația se poate regăsi în diferite formate și pe diverse suporturi.

În societatea noastră, informația se vehiculează cu repeziciune mai ales prin intermediul internetului care face acum parte din viața noastră de zi cu zi. La distanța de doar câteva clicuri putem regăsi de cele mai multe ori ceea ce ne interesează.

În acest spațiu informațional, biblioteca încearcă să se adapteze la nevoile utilizatorilor care solicită din ce în ce mai mult informația în format electronic, încercând în același timp să fie în pas cu noile tehnologii. Astfel, putem spune că biblioteca, în acest nou mediu, înglobează atât vechea imagine, adică spațiul fizic efectiv: sălile de lectură și împrumut, depozitele, cât și un spațiu virtual, unde la o adresă de internet se poate regăsi fața virtuală a bibliotecii, care poate include, printre altele: programul de funcționare, colecția de care dispune, serviciile oferite, baze de date și posibilitatea de a conversa direct cu un bibliotecar fie prin instant messenger, fie prin intermediul unui alt program; în așa mod biblioteca poate fi la dispoziția utilizatorilor săi 24 de ore din 24. Noțiunea de bibliotecă devine în acest fel mult mai amplă.

În perioada schimbării, un element important este flexibilitatea. O bibliotecă modernă răspunde provocărilor mediului sociocultural diversificându-și paleta de servicii:

- Serviciile sunt disponibile atât în clădirea bibliotecii, cât și la distanță (servicii virtuale, mobile);

- Biblioteca dispune de o mai mare diversitate a materialelor: CD-uri, DVD-uri, e-carti, materiale digitale, servicii web. Vor fi mai multe materiale web licențiate (full-texte, articole, baze de date de referință, cum ar fi: reviste, enciclopedii, statistici, hărți, texte în format electronic pentru care biblioteca și-a asigurat dreptul de folosire);

- Va avea loc extinderea folosirii facilităților și a echipamentelor bibliotecii: locuri și stații de lucru, stații pentru lucru în grup etc. Se oferă asistență la folosirea serviciilor web și a stațiilor de lucru.

Serviciile noi se vor baza, în principal, pe folosirea tehnologiilor de informare și comunicare și vor include:

- mijloace virtuale de folosire a materialelor, cunoștințelor și serviciilor oferite de biblioteci;

- baze de date despre colecții, căutarea prin rețea, recepționarea, prelungirea împrumutului, informații despre împrumutul personal etc.;

- materiale elaborate de bibliotecă și expuse în internet (baze de date despre auto-

rii locale, liste adnotate etc.);

- informații despre servicii și contacte, evenimente calendaristice, servicii mobile de informare despre Republica Moldova, discuții online etc.

Tot personalul bibliotecii trebuie să aibă o înțelegere clară a politicii serviciului de bibliotecă și să aibă posibilitatea de a participa la elaborarea politicilor și strategiilor, să propună soluții de îmbunătățire a activității bibliotecii și a serviciilor pentru beneficiari. Potrivit Ghidului IFLA-UNESCO, personalul bibliotecii are nevoie de un șir de deprinderi și calități, inclusiv:

- abilitatea de comunicare;
- abilitatea de a înțelege necesitățile de informare și documentare ale beneficiarilor;
- abilitatea de a coopera cu persoane particulare și grupuri de persoane dintr-o comunitate;
- cunoașterea și înțelegerea specificului diversității culturale;
- cunoașterea fondurilor și echipamentelor din dotarea bibliotecii;
- înțelegerea și susținerea principiilor serviciului public;
- abilitatea de a lucra cu alții promovând

un serviciu public de calitate;

- deprinderi organizatorice cu o adaptabilitate în ceea ce privește identificarea și implementarea schimbărilor;
- imaginație, viziuni largi și deschidere spre practici și idei noi;
- îndemânarea de a schimba metodele de lucru, de a înfrunța situații noi;
- cunoașterea informației și a tehnologiilor de comunicare.

Încurajarea și facilitarea schimbării în bibliotecă presupune acceptarea unor idei și concepte noi, deprinderea unor calificări și competențe noi, renunțarea la tehnici și modele învechite și modificarea tiparelor de comportament tradiționale. R. Stueart și B. Moran percep bibliotecile ca un sistem deschis care, primind informații din exterior, le transformă și le pune la dispoziția mediului social în care funcționează. În bibliotecă, accentul cel mai important în ceea ce privește schimbarea ar trebui pus la nivelul proceselor de comunicare, participare și învățare, deoarece astfel se poate crea o *cultură continuă* a inovării în aceste organizații (13).

Referințe bibliografice:

1. ALEXA, Ioan P. Schimbare și modernizare în biblioteca publică. In: Biblioteca. 2006, nr. 4, p. 115. ISSN 1220-3386.
2. BĂRĂIAC, Rodica. Servicii de calitate și orientarea către client – noțiune teoretică sau realitate? In: Confluente bibliologice. 2012, nr. 1, pp. 27-33. ISSN 1857-0232. [citat 30 ianuarie 2020]. Disponibil: <https://en.calameo.com/read/0011333493da56f09b4c8>.
3. CODUL deontologic al bibliotecarului. Chișinău, 2018. 6 p. Manuscris.
4. DICȚIONARUL explicativ al limbii române DEX [online]. [citat 30 ianuarie 2020]. Disponibil: <http://dexonline.ro/>.
5. KOTLER, Philip et al. Principiile marketingului. București: Teora, 1998. 1135 p. 87.
6. LOGHIN, Octavian. Orientarea către calitate – consecință a orientării către client a organizației [online]. [citat 31 ianuarie 2020]. Disponibil: <https://www.premier-management.ro/articol18.html>.
7. MANDEAL, Rodica. Studiul utilizatorilor de informații [online]. [citat 31 ianuarie 2020]. Disponibil: <http://ebooks.unibuc.ro/StiinteCOM/bibliologie/3.htm/>.
8. MOLDOVAN, Liliana. Indiscreții în bibliotecă. Târgu-Mureș: Editura „Nico”, 2010. [citat 31 ianuarie 2020]. Disponibil: <http://www.bimures.ro/bd/M/OOI/O2/MQOIO2.pdf>.
9. POPESCU, Cristina. Biblioteca și cititorii [online]. [citat 31 ianuarie 2020]. Disponibil: <http://ebooks.unibuc.ro/StiinteCOM/bibliologie/6.htm>.
10. RIGORILE internaționale actuale ale organizării și funcționării bibliotecilor publice. Expozeu și comentarii asupra Ghidului IFLA-UNESCO. Ed. îngrijită de Vera Osoianu. Chișinău, 2007. 154 p. ISBN 978-9975-9580-8-0.
11. STOICA, Ion. Sensul schimbării. In: Biblioteca. 2006, nr. 8/9, pp. 236-238. ISSN 1220-3386.
13. ПОЛЛ, Р. Измерение качества работы. Международное руководство по измерению эффективности работы университетских и других научных библиотек. М., 2001. 157 p.

Notă

Hermina G.B. Angheliescu este profesor la Școala de Științe ale Informării. Deține un MLIS și un doctorat de la Universitatea Texas din Austin și o diplomă în limbi și literaturi străine de la Universitatea din București. Înainte de a veni în Statele Unite, Angheliescu a lucrat ca bibliotecar la Biblioteca Națională a României.

Hermina Angheliescu este membru al comitetului de redacție al mai multor publicații periodice, printre care ABHB: Bibliografie anuală a istoriei cărților tipărite și a bibliotecilor, editat de Departamentul Colecțiilor Speciale al Bibliotecii Koninklijke, Haga, sub auspiciile Comitetului pentru documente rare și prețioase ale Federației Internaționale a Asociațiilor și Instituțiilor de Biblioteci (IFLA); *Tendințe de bibliotecă*, publicate de Johns Hopkins University Press; *Biblioteci: cultură, istorie și societate*, publicat de Penn State University Press; *Library & Archival Security and Resources Slavic & East European Information*, ambele publicate de Haworth Information Press, Bringhamton, NY. În plus, dânsa este membru al consiliilor consultative ai mai multor reviste academice publicate în România și Republica Moldova.

Hermina Angheliescu este președintă a Secției de istorie a bibliotecilor (LHS) a IFLA, precum și membră a Asociației Americane a Bibliotecilor (ALA), a Mesei rotunde a istoriei bibliotecilor (LHRT) și a

mesei rotunde pentru relații internaționale (IRRRT). Angheliescu a servit ca expert și consultant în bibliotecile din Europa de Est, în diferite organizații și agenții naționale și internaționale, precum Departamentul de Stat al SUA, Fundația Bill și Melinda Gates (BMGF) și Consiliul internațional și de cercetare și schimburi (IREX).

A fost implicată în implementarea proiectului Global Libraries în România, un proiect pilot de 1,4 milioane USD în România, sponsorizat de Fundația Bill and Melinda Gates (BMGF), urmat de un proiect de rotație de 26,9 milioane USD la scara națională. Președinția României i-a acordat Ordinul pentru Meritul Cultural pentru gradul de Cavaler pentru contribuțiile sale deosebite la avansarea civilizației, culturii și istoriei românești în străinătate. În plus, a contribuit la asigurarea unui grant de 12 milioane USD de la BMGF pentru modernizarea sistemului de biblioteci publice din Republica Moldova. Guvernul Republicii Moldova a desemnat-o cu una dintre cele mai înalte distincții din țară.

Hermina Angheliescu a efectuat mai multe vizite în străinătate ca profesor invitat. În toamna anului 2016 a predat la University College London-Doha, Qatar, Biblioteca Școlară și Studii Informaționale, iar în toamna anului 2017 a predat la Universitatea din Tsukuba, Școala de bibliotecă, informații și studii media, Tsukuba-shi, Japonia.

(Informație preluată de pe <http://sis.wayne.edu/faculty/bio.php?id=29001>)

LIBRARIES AND LIBRARIANS IN A CHANGING WORLD: THREATS AND OPPORTUNITIES¹

Hermina G.B. ANGHELESCU, Ph.D.
School of Information Sciences
Wayne State University
Detroit, Michigan, USA

Rezumat: Autorul reliefează rolul și semnificația bibliotecilor și bibliotecarilor în societatea de astăzi în contextul creșterii importanței internetului, a noilor tehnologii de informare și comunicare și a digitizării. Se evidențiază importanța pregătirii profesionale a bibliotecarilor, educația continuă, aptitudinile și competențele acestora.

Cuvinte-cheie: biblioteci, biblioteci americane, bibliotecari, competențe, utilizatori de bibliotecă, cercetare de bibliotecă, statistici de bibliotecă, tendințe în dezvoltarea bibliotecii

Abstract: The role and significance of libraries and librarians in today's society are highlighted within the context of the ever increasing importance of the Internet, new information and communication technologies, and digitization. Librarians' training, continuing education, skills, and competencies are also discussed.

Keywords: Libraries, American libraries, Librarians, Competencies, Library users, Library research, Library statistics, Library trends

In this brief presentation I would like to share with you a few recently published pieces of seminal research studies, reports, essays, and opinion pieces related to the significance, role, threats, and opportunities that confront libraries of all kinds in today's world.

Many people worry about the future of libraries, fearing that libraries, in their classical shape and form, are rendered obsolete by the internet. We keep hearing people say: "If everything is on the Internet we

don't need libraries anymore!" If not, how does the role of libraries change in changing societies? Rebecca Miller, the Editorial Director of two major journals published in the United States, *Library Journal* and *School Library Journal*, has been conducting research to determine how digital trends affect readers, libraries, and publishers. In a recent interview for the Goethe Institute she pointed out that "the role of the library is actually relatively stable, it's just the tools at their disposal – comple-

¹ Paper presented at the *Modern Information Services to Improve Study Quality (MISISQ): Involvement, Creativity, Sustainability* conference, 27 September 2018, Chișinău

menting books, revolutionary technology for democratizing access – are now much more varied, robust, and exciting. What is more, the access they enable is unprecedented. Let's not forget that public libraries made personal computers accessible in cities and towns across the U.S...¹ before personal computers or laptops became affordable to many and during the financial crisis when many Americans lost their jobs and used the public library to seek employment, to apply for jobs online, to improve their digital skills through free courses offered by librarians. Public libraries offer free access to the Internet and public Wi-Fi networks in addition to free courses for the entire community.

So, "Is the public library obsolete?", asks Eric Kleinberg, an American sociologist, in an opinion piece published not very long ago by the prestigious *New York Times*.² Although not a librarian himself, he deplors the underfunding that sometimes leads to branch closings of American libraries when uninformed politicians and local authorities decide to reduce library budgets because "so many books are digitized, so much public culture exists online and so often people interact virtually." Kleinberg states that "the problem that libraries face today isn't irrelevance" and he continues by saying that "libraries are being disparaged and neglected at precisely the moment when they are most valued and necessary." The fact that libraries are significant institutions in today's society is reinforced by the findings of several studies that took place at the national level in the United States.

According to a 2015 survey conducted by the Pew Research Center, about half of all Americans ages 16 and over used a public library and two-thirds (66%) say that closing their local branch would have a major negative impact on their community. If the members of the community value their library why does the funding agency view it differently? Another reason for libraries remain relevant is that Americans continue to believe that libraries provide safe spaces and educational opportunities for communities. Libraries are also viewed as critical venues during a time of crisis. In the face

of natural disasters, like major hurricanes, libraries often serve as refuge places for those in need. The study concluded that the majority of Americans believe that public libraries remain vital resources for the community and therefore funding agencies should provide adequate budgets so that they can continue to provide the services the community expects them to offer.³

The 2016 Pew Research Center's study revealed that "most Americans – especially Millennials (those ages 18 to 35 in 2016) – found libraries could help them find reliable, trustworthy information"⁴ within the context of the proliferation of fake news. About eight-in-ten adults (78%) feel that public libraries help them find information that is trustworthy and reliable and 76% say libraries help them learn new things. Also, 56% believe libraries help them get information that aids with decisions they have to make. About six-in-ten adults (61%) say they would be helped at least somewhat in making decisions if they received training on how to find trustworthy information online. A large majority of Millennials (87%) say the library helps them find information that is trustworthy and reliable. All of these findings about the role of libraries and librarians and about how Americans fit libraries into their lives as well as the expectations of the American public from their libraries were presented and discussed at various conferences that took place in 2018.

Therefore, it is obvious that librarians trained in schools of library and information science have been helping library patrons in their struggle to determine what news and information sources they should trust and how to discern reliable information online within the context of information that has been growing exponentially every minute. Librarians represent the bridge between the public's information needs and reliable and authoritative information resources. Competent and well trained librarians become a community resource themselves. It is exceptionally interesting to see that, in a world where the majority of the population carries a smart phone with quick connection to the Internet, information seekers rely on the guid-

ance and assistance of a professional librarian to retrieve high-quality information. This is an opportunity never to be missed by libraries and librarians. This is our selling point and we need to live up to it.

Seventeen years ago, in April 2001, *American Libraries* published Mark Herring's essay "Ten Reasons Why the Internet Is No Substitute for a Library."⁵ Technology has improved exponentially since then –

social media didn't even exist yet. But even the smartest phone's intelligence is limited by paywalls, Twitter trolls, fake news, and other hazards of online life. In December 2017, Marcus Banks revisited the dodecalogue and published an update that lists "Ten Reasons Why Libraries Are Still Better than the Internet."⁶ A comparative chart is listed below.

	Mark Herring (2001) Ten Reasons Why the Internet Is No Substitute for a Library	Marcus Banks (2017) Ten Reasons Why Libraries Are Still Better than the Internet
1.	Not everything is on the Internet	Libraries are safer spaces
2.	The needle (your search) in the haystack (the Web)	Libraries respect history
3.	Quality control doesn't exist	Librarians digitize influential primary sources
4.	What you don't know really does hurt you	Librarians are leaders in increasing online access to scholarly information
5.	States can now buy one book and distribute to every library on the Web—NOT!	Librarians are publishers
6.	Hey, Bud, you forgot about e-book readers	Libraries host makerspaces
7.	Aren't there library-less universities now?	Librarians can help you sort the real news from the fake
8.	But a virtual state library would do it, right?	Librarians guide you to exactly what you need
9.	The Internet: A mile wide, an inch (or less) deep	Librarians do not track your reading or search history to sell you things
10.	The Internet is ubiquitous but books are portable	Librarians do not censor

The belief that digitization makes libraries irrelevant is a myth. New technologies are not enemies of libraries as physical space. Digital collections enhance library holdings and complement their collections. Massive digitization projects, like Google Books, enable faster access to significant items available only in print format at the time they were published. The establishment of open access institutional repositories at major universities also facilitates quick access to large amounts of data. As information sources proliferate, identifying the good ones, worth acquiring for future generations to use, is becoming harder. Collection development is based on thor-

oughly reviewing of outstanding resources across media (print, electronic, and other formats) published by reputable publishers. Well trained librarians have always been strong advisers for library users. With libraries undergoing a constant change, librarians are more vital than ever in building collections that will remain relevant in time.

The American Library Association (ALA) publishes an annual summary of library trends and statistical data. The report is released during the National Library Week in April every year, entitled *State of America's Libraries*. The 2018 report "affirms the invaluable role that libraries and

library workers play within their communities by leading efforts to transform lives through education and lifelong learning. During the time of rapid social change, libraries of all types are providing welcoming spaces to an increasingly diverse population; working with the community to offer social service support and health resources, career and small business development assistance; and combating fake news by providing tools to assess and evaluate news sources.⁷ This report also addresses to challenges of today's librarianship such as budget constraints, increasing costs of subscriptions to periodical collections, aging of qualified library staff, income inequality of served population, increasing tuition costs at academic institutions.

On 13 October 2017 the daily newspaper *USA Today* published an article entitled "Careers: 8 Jobs that Won't Exist in 2030"⁸, where "librarian" was the first profession to become extinct by 2030. The author argued that "As books fall out of favor, libraries are not as popular as they once were. That means you'll have a tough time finding a job if you decide to become a librarian."

This statement contradicted to empirical data that painted by far different future of career prospects in librarianship, published in a report on "The Future of Skills"⁹ based on a study conducted by the *Pearson* research firm and Oxford University, which found that "Librarians, curators, and archivists" will be the ninth most in demand occupation group in coming years. Librarians will be more in demand in 2030 than media and communication workers, construction trade workers, and others, according to the report. The *Pearson* report highlights seven societal megatrends that public librarians will need to address to ensure continued relevancy. These values include "changing technology, globalization, demographic change, environmental sustainability, urbanization, rising inequality, and political uncertainty." In response to these trends, human skills that will be needed that include "teaching, social perceptiveness, service orientation, and persuasion."

American library professionals and li-

brary associations joined forces in support of librarianship and formulated an official response to the controversial article in *USA Today*, a Letter to the Editor of the newspaper. The Letter communicated the continuing value of public librarians: "Public librarians connect patrons to community resources, lead programming for children and adults, and engage outreach and advocacy in community".¹⁰

An editorial article in *Library Journal* written on the *Pearson* report and signed by the journal's Editorial Director, Rebecca Miller,¹¹ notes that we, librarians, need to ask ourselves: "How will the library people be impacted by these megatrends, how shall we need to learn, and what skills shall we need to develop in order to thrive?" Part of the answer to this question involves advocacy and marketing. Public libraries already address to all seven megatrends, and, in particular, "changing technology" and "rising inequality," but perhaps we need to do more to communicate broadly on the impacts we are having. We can use reports like *The Future of Skills* to create messages that vividly showcase our value now and in the future.

Such ardent responses from the library community determined the editor of *USA Today* to ask the author of the controversial article to revise his opinions. An updated article was published two weeks later, on 1 November 2017. The article continued to list the librarian's profession as the first one to disappear by 2030. Open societies foster this kind of debates in the public space. Librarians are able to contend and to demonstrate that the future looks bright for their profession.

The US Bureau of Labor Statistics indicated that in May 2017 there were a total of 126,800 professional librarians employed in all types of libraries throughout the country.¹² This is an indication of how strong the profession is in the United States. Furthermore, the American Library Association (ALA), established in 1876, is the largest professional association in the world, counting 60,000 members—another indication of the significance of the library profession in one of the most developed

countries in the world. In the US and Canada there are 60 library schools accredited by ALA. These schools educate the work force that performs library-related services and is employed in a variety of settings: public libraries, educational institutions, museums, corporations, government agencies, law firms, non-profit organizations, and healthcare-providing facilities. All of these institutions employ highly trained professional librarians holding a master's degree in library and information science - this is the requirement listed in any job description, when librarian positions become available at various institutions.

The future is unpredictable, but the values of libraries exist. With better education, defense of their fundamental principles, and a readiness to seize opportunities, libraries can underline their social and civic role in promoting democratic values, now and in the future. The initial *IFLA Trend Report* commissioned in 2012 and published in 2013¹³ and the following annual updates¹⁴ with the most recent one of 2018¹⁵ are based on an extensive survey of recent studies and reports on emerging trends in the field of library and information science. The reports identify five major trends and discuss the impact on libraries worldwide. They explore the challenges which libraries face and offer ideas on how libraries can respond. I enumerate these five trends that can constitute further subjects of debate:

Trend 1: New Technologies will both expand and limit those who has access to information

Trend 2: Online Education will democratize and disrupt global learning

Trend 3: The boundaries of privacy and data protection will be redefined

Trend 4: Hyper-connected societies will listen to and empower new voices and groups

Trend 5: The global information environment will be transformed by new technologies

The motto of the 2018 *Update* is: "We cannot tell what will come in the next ten years, but we do know that by joining our intelligence, our forces, and our voices, we will be best placed to respond." This is a call for worldwide cooperation among librarians

and librarians of all types, by all means to actively support the common good of providing unrestricted access to reliable information to all members of the society, regardless of ethnic, racial, educational, social differences. Ensuring equal access to information to reduce the gap caused by the digital divide is any librarian's creed.

Author Neil Gaiman and illustrator Chris Riddell remind us in a pictorial essay, "Why Our Future Depends on Libraries, Reading and Daydreaming," published in *The Guardian* on 6 September 2018, that reading for pleasure is a really important thing to do and that libraries train literate citizens: "I suggest that reading fiction, reading for pleasure, is one of the most important things that one can do. I'm making a plea for people to understand what libraries and librarians are, and to preserve both of these things. Everything changes when we read."¹⁶

To conclude, I invite you to read and reflect on, and even share with your co-workers and your funding agency, an older piece of text - but still valid today - authored by the former Editor-in Chief of the *American Libraries* magazine, Leonard Kniffel, with a very illustrative and self-explanatory title "12 Ways Libraries Are Good for the Country."¹⁷ Going beyond Ranganathan's 5 laws of librarianship, Kniffel states that these are "12 ideals toward which librarians strive as they provide comprehensive access to the record of human existence. It will take all of us, in a spirit of pride and freedom, to maintain libraries as a living reality in a free nation through the 21st century." Kniffel's very first point represents the library's paramount mission in any developed country: "Libraries sustain democracy." This statement is an inciting call for action for all members of the society to support libraries to remain outposts for freedom of expression and unrestricted access to information, and for librarians to remain guardians of promoting of this most fundamental civic right in any democratic social environment. Again, I will not work out in detail on these 12 principles. Each of them can constitute an individual subject of further debate. I will only list Kniffel's 12 argu-

ments in support of libraries:

1. Libraries sustain democracy
2. Libraries break down boundaries
3. Libraries level the playing field
4. Libraries value the individual
5. Libraries nourish creativity
6. Libraries open young minds
7. Libraries return high dividends
8. Libraries build communities
9. Libraries support families
10. Libraries build technology skills
11. Libraries offer sanctuary
12. Libraries preserve the past.

With all of these principles in mind, we can say with pride and certitude that, yes, libraries are here to stay. However, they are evolving and so are librarians and users.

One more argument – an indicator of survival of libraries in foreseeable future is modern library architecture and design. If one visits friends and family in old European towns, first he can see is oldest architecture of the area, like ancient ruins, medieval castles and cathedrals. But when one visits places in the New World, he will be invariably oriented to the local library, public or academic. Today, historical buildings coexist with the contemporary library ar-

chitecture. Cities like London, Paris, Copenhagen, Amsterdam, Seattle, Doha, Tokyo, Vancouver, Chicago, Singapore, Hong Kong, Beijing, Alexandria, and many, many others have added main library buildings, some real architectural fantasies, to their cityscape that delight locals and visitors. Some of them featured as ‘must see’ in travel guides.

Every year, the *American Libraries* magazine dedicates its September issue to the topic of library design that showcases library architecture competitions, newly built libraries and renovated libraries in the US. Each issue is a celebration of creativity, inventiveness, and accomplishment. The September 2018 issue has just been published.¹⁸ And, of course, there are great trends to watch for in library architecture¹⁹ and interior design too!²⁰

To summarise, libraries are here to stay, serve, and delight us. Librarians are here to maintain the role that information and digital competencies play in our global knowledge society and to promote the potential of the libraries that have to transform our lives.

References:

- 1 “Libraries and Civil Society: Just Saving the World, by the Way.” (2018), available at: <https://www.goethe.de/en/kul/bib/rei/nlc/21296101.html>
- 2 KLINENBERG, Eric. (2018). “To Restore Civil Society, Start with the Library”, *The New York Times*, 8 September 2018, available at: <https://www.nytimes.com/2018/09/08/opinion/sunday/civil-society-library.html>
- 3 SIDDER, Aaron. (2016). “Pew Research Shows Public Libraries Remain Vital to Communities”, available at: <https://www.smithsonianmag.com/smart-news/pew-research-shows-public-libraries-remain-vital-communities-180960427/>
- 4 GEIGER, Abigail. (2017). “Most Americans—Especially Millennials—Say Libraries Can Help Them Find Reliable, Trustworthy Information,” available at: <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/08/30/most-americans-especially-millennials-say-libraries-can-help-them-find-reliable-trustworthy-information/>
- 5 HERRING, Mark. (2001). “Ten Reasons Why the Internet Is No Substitute for a Library,” *American Libraries*, available at: <https://americanlibrariesmagazine.org/10-reasons-why-the-internet-is-no-substitute-for-a-library/> ;
- 6 BANKS, Marcus. (2017). “Ten Reasons Libraries Are Still Better Than the Internet,” *American Libraries*, available at: <https://americanlibrariesmagazine.org/2017/12/19/ten-reasons-libraries-still-better-than-internet/>
- 7 American Library Association. (2018). *State of America’s Libraries Report 2018*, available at: <http://www.ala.org/news/state-americas-libraries-report-2018>
- 8 HOON, Michael. (2017). “Careers: 8 Jobs that Won’t Exist in 2030,” *USA Today*, 13 Oct 2017 revised 1 November 2017, <https://www.usatoday.com/story/money/careers/2017/10/13/8-jobs-that->

wont-exist-in-2030/104219994/

9 Pearson. (2017). "The Future of Skills," available at: [available at: https://futureskills.pearson.com/](https://futureskills.pearson.com/)

10 ASIS&T. (2017). Letter to the Editor of *USA Today*, available at: https://ali.memberclicks.net/assets/docs/2017/ALISEBoard_lettertoUSAToday_Oct202017.pdf

11 MILLER, Rebecca. (2017). "The Job Outlook: In 2030, Librarians Will Be in Demand," *Library Journal*, available at: https://www.libraryjournal.com/?detailStory=job-outlook-2030-librarians-will-demand-editorial#_

12 US Bureau of Labor Statistics. (2017). "Occupational Employment and Wages, may 2017," available at: <https://www.bls.gov/oes/current/oes254021.htm>

13 IFLA. (2013). *Riding the Waves or Caught in the Tide? Navigating the Evolving Information Environment. Insights from the IFLA Trend Report*, available at: https://trends.ifla.org/files/trends/assets/insights-from-the-ifla-trend-report_v3.pdf

14 IFLA Trend Reports online platform available at: <https://trends.ifla.org/insights-document>

15 *IFLA Trend Report 2018 Update*, available at: https://trends.ifla.org/files/trends/assets/documents/ifla_trend_report_2018.pdf

16 GAIMAN, Neil and Chris Ridell. (2018). "Why Our Future Depends on Libraries, Reading and Daydreaming," *The Guardian*, available at: <https://www.theguardian.com/books/gallery/2018/sep/06/neil-gaiman-and-chris-riddell-on-why-we-need-libraries-an-essay-in-pictures> <https://www.theguardian.com/books/gallery/2018/sep/06/neil-gaiman-and-chris-riddell-on-why-we-need-libraries-an-essay-in-pictures>

17 KNIFFEL, Leonard. (2010). "12 Ways Libraries Are Good for the Country," *American Libraries*, available at: <https://americanlibrariesmagazine.org/2010/12/21/12-ways-libraries-are-good-for-the-country/>

18 MOREHART, Phil. (2018). "2018 Library Design Showcase: The Year's Most Impressive New and Renovated Libraries," *American Libraries*, available at: <https://americanlibrariesmagazine.org/2018/09/04/2018-library-design-showcase/>

19 SENS, Thomas. (2009). "12 Major Trends in Library Design," *Building Design & Construction*, available at: <https://www.bdcnetwork.com/12-major-trends-library-design>

20 SHOOK, Stephanie. (2018). "Top 5 Library Design Trends," available at: <http://www.demcointeriors.com/blog/top-5-library-design-trends/>

POETUL DE ORIGINE BULGARĂ TEODOR NENCEV PE PAGINILE REVISTEI „VIAȚA BASARABIEI”

Angela OLĂRESCU,
Biblioteca „Hristo Botev”

Rezumat: În ultimul timp, s-au intensificat cercetările privind dezvoltarea bulgarilor basarabeni în perioada interbelică. Drept exemplu pot servi lucrările doctorului în istorie Ivan Duminica, care elucidează date inedite despre unele personalități de etnie bulgară din domeniul culturii Basarabiei în perioada românească. În comunicarea de față, mă voi opri la unul, probabil cel mai cunoscut reprezentant al poezilor de origine bulgară din Basarabia, – Teodor Nencev – și la creația lui reflectată pe paginile revistei chișinăuene „Viața Basarabiei”. Analiza conținutului acestei reviste arată că în total Nencev a publicat în revista dată 16 poezii. Prima poezie, intitulată „Primăvara asta”, a fost publicată în numărul 5-6 din anul 1936.

Cuvinte-cheie: Teodor Nencev, Viața Basarabiei, poezii, Basarabia, perioada interbelică, bulgarii, Bugeac.

Abstract: The researches on evolution of the Bessarabian Bulgarians in the interwar period intensified recently. The right example is the works of doctor of history Ivan Duminica, who expound the new data on Bulgarian personalities in Bessarabian culture of Romanian period. Author of the article focuses on probably best-known representative of poets-Bulgarians from Bessarabia, Teodor Nencev, and his literary works, reflected on the pages of Chisinau journal „Viața Basarabiei” („Life of Bessarabia”). Analysis shows that totally Nencev published 16 poems in this periodical. The first long poem called “This Spring” he published in No. 5-6, 1936, of „Viața Basarabiei”.

Keywords: Teodor Nencev, “Viața Basarabiei” (“Life of Bessarabia”), poetry, Bessarabia, interwar period, Bulgarians, Budjak.

Teodor Nencev, născut la 9 martie 1913 în satul Văleni, județul Cahul (azi raionul Vulcănești), este primul fiu al lui Gheorghe Chiril Nencev și al Mariei Nencev. Și-a petrecut copilăria pe malul Prutului, priveliștea frumoasă a căruia și a ținutului din împrejurime l-au inspirat în continuare la crearea operelor sale poetice, formându-l

ca poet liric. În 1918 părinții se stabilesc cu traiul la Bolgrad, unde mai târziu el urmează Liceul de Băieți (1924-1931), fiind un băiat foarte sânguincios, serios, isteț și modest. La o vârstă fragedă, Teodor Nencev rămâne orfan de tată, căci rănilor căpătate pe câmpul de luptă în Pimul Război Mondial i-au curmat viața acestuia.

Primele poezii le publică la vârsta de 22 de ani. Destinul lui era să fie poezia. Literatura îl vrăjise din primele clase și poetul i-a purtat credință sinceră toată viața sa. Situația materială fiindu-i grea, nu-și poate continua studiile, însă își începe activitatea literară. Ocazional, câștigă un ban pregătind elevi la literatura română și limba latină, căci poezia nu-i aducea niciun venit cât de mic, doar satisfacție sufletească. A reflectat în versurile sale o surprinzătoare sinceritate și nepretinsă simplitate față de melegurile natale, stepa Bugeacului, elanul tineresc, zbuciumul căutărilor, regretul visurilor neîmplinite. Mai târziu a activat la revista „Bugeacul” în calitate de redactor și ca autor de versuri.

Revista „Viața Basarabiei” a fost acel depozit secret în care s-au păstrat versurile lui Teodor Nencev, a devenit un loc unde poetul bulgar își revărsa sufletul său de poet pentru cititorul basarabean. Prin această revistă el își promova ideile sociale și talentul său poetic. Este foarte important ca și azi tânăra generație să revină la studierea poeziei talentatului nostru poet Teodor Nencev.

Voi face o scurtă caracterizare a unor opere ale poetului bulgar basarabean Teodor Nencev ce sunt incluse în revista „Viața Basarabiei”.

Analiza conținutului acestei reviste arată că în total Nencev a publicat în revista dată 16 poezii. Prima poezie, intitulată **Primăvara asta**, a fost publicată în numărul 5-6 din anul 1936¹. În ea poetul descrie cum primăvara vine în Basarabia, mai devreme aici decât în alte părți, „cu revărsări de ape, cu iureșe de vânt”, ce sentimente trezește în sufletul poetului sosirea ei, vine ca o melodie, îi reînvie dorul de plecare în câmpiile de copilărie să vadă „draga colibă rătăcită în zare”, îl îngrozește pacea și urăște popasul, primăvara îi trezește zbuciumul din suflet pe care poetul vrea veșnic să-l asculte.

În poezia **Parodie după Esenin**, publicată în numărul 9 al revistei menționate din anul 1936², poetul descrie o atmosferă de suspiciune, de conflict lăuntric și social, în

lupta pentru afirmarea unui ideal luminos, pentru o situație mai omenească și totuși rămânând până la urmă un optimist:

„Sunt fericit că pot iubi pe oameni,
Deși în hula lor eu am crescut”.

Versurile lui Teodor Nencev din anii treizeci poartă în majoritatea cazurilor un caracter optimist, sunt pătrunse de sentimente profund umane, ideile poetului fiind exprimate în imagini și cuvinte simple, izvorâte din graiul viu al poporului.

În poeziile sale, Teodor Nencev, adesea, se întoarce cu gândul și sufletul la copilărie, la melegul natal, la chipurile părinților, al iubitei, al salcânilor care i-au însoțit visele. Poezia **Tata** este o poezie autobiografică, în care poetul își amintește de tată, de mamă, de frate, de anii petrecuți împreună:

„Noi ne-am mutat într-un oraș de stepă,
Tu ai rămas în satul copilăriei mele”.

Poetul revine adesea cu durerile la chipul părintelui, pe care aieva „nu l-a știut” și-l poartă în suflet „rupt ca dintr-un portret”, căci el avea numai cinci ani când tatăl a murit. Tot aici, în poezie, își amintește de școală în legătură cu fratele său Ion:

„Pe fratele meu bun l-am dat la școală
Și singur am rămas să-mi împlinesc destinul”.

În anul 1939³, în numărul 5 al revistei „Viața Basarabiei”, au fost publicate poeziile: „Origine”, „Rânduri mamei”, „Neastâmpăr”, „Cântec pentru Măine”. În același număr se menționa că aceste poezii ale lui Nencev vor figura în „Antologia liricii basarabene” întocmită de Nicolai Costenco⁴.

În poezia **Origine**³, poetul descrie prietenia poezilor basarabeni, unele afinități de idei, pe toți legându-i același zbucium, același alean tineresc:

„Două lumi în cântec le cobor,
Străin nici pentru una nu-s.

¹ Nencev T. Primăvara asta. In: Viața Basarabiei. 1936, nr. 5-6, p. 27.

² Nencev T. Parodie după Esenin. In: Viața Basarabiei. 1936, nr. 9, p. 22.

³ Nencev T. Tata. In: Viața Basarabiei. 1939, nr. 5, pp. 22-23.

⁴ Viața Basarabiei. 1939, nr. 5, p. 79.

Tovarăși de joacă mi-au fost
Un pui de moldovean și-un pui de rus.
Copilăria mea începe lângă Prut:
Acolo am învățat să citesc”.

Teodor Nencev se consideră poetul noii generații, care avea intenția de a schimba istoria, ce trebuia să dea naștere unei noi lumi.

Într-o altă poezie, **Rânduri mamei**, apare chipul luminos al mamei poetului⁵. Ea a fost suprema, neprihănită dragoste a poetului. Mama fiind sfântă, unicul lui reazem de nădejde, la ea venea poetul cu durerile și bucuriile lui. Ei îi sunt dedicate versurile de o rară gingășie:

„Măicuța mea duioasă și plină de iubire,
Apleacă-te asupra-mi ca-n anii cei dintâi
Și inima alină-mi în cruda-i pătimire,
Și vin de stai în veghe la tristu-mi căpătâi”.

Îi povestește mamei despre viața sa, cum a traversat diferite perioade dificile pe tot parcursul vieții, cât de singur se simte el fiind departe de ea:

„De stau plecat pe carte
Și versuri scriu duioase,
În umbra vieții mele
Sunt singur și uitat”.

Poetul crede în triumful dreptății, al adevărului, în generația lui. Această credință se reflectă și în poezia **Noi**⁵:

„Noi, noi suntem alfa și omega,
Inginerii luminii și ai adevărului gol.
Noi aștia de acum păstrăm secretul
Tuturor biruințelor viitoare”.

Stihuri pentru om este o altă poezie⁶ în care poetul îndeamnă oamenii să creadă în viitor, să aducă lumină în viață, să meargă după cei ce cred și construiesc viitorul luminos, care au depus un mare efort pentru realizarea acestei cauze:

⁵ Nencev T. Noi. In: *Viața Basarabiei*. 1939, nr. 11-12, p. 48.

⁶ Nencev T. Stihuri pentru om. In: *Viața Basarabiei*. 1937, nr. 3-4, p. 99-100.

⁷ Nencev T. Bolgrad. In: *Bugeacul*. 1936.

„Acesta e cântecul pământului,
Acesta e cântecul omului,
Al celui ce și-a deschis pieptul
Și inima a aruncat-o soare în lume”.

Creația poetică a lui Teodor Nencev a fost remarcată de vestiți poeți ai Basarabiei. De exemplu, George Meniuc a menționat că poetul bulgar Teodor Nencev a cântat durerile pământului nostru, frumusețile lui nebanuite, le-a simțit prezența și tăria în orice zvâcnet al ființei sale, în orice clipă a anilor săi. Era ca o pasăre ce nu poate să nu cânte.

O atitudine binevoitoare față de creația lui Teodor Nencev are criticul literar Eliza Botezatu, care consideră că stihurile lui tinere erau așteptate cu interes de toți acei care vibrau în unison cu frământările și căutățile vibrante ale acelei generații.

A propagat foarte activ poezia lui Teodor Nencev poetul Nicolae Costenco, afirmând că versurile lui Teodor Nencev sunt atât de realiste, au atâta vis și farmec basarabean, sunt împregnate de un lirism atât de curat prin legătura dintre trecerea omenescului și speranța în viitor, încât oricând ar putea figura într-o antologie a poeziei cu adevărat basarabene.

Poezia lui Teodor Nencev cu toată varietatea ei, cu tot tonul, uneori pesimist, alteori plin de energie sau răzvrătire, va rămâne contribuția cea mai de preț a Bugeacului la cultura românească. A fost unul dintre promotorii și animatorii procesului literar și cultural de pe meleagul sudic.

Moartea prematură însă a curmat talentul poetului în plină înflorire. Pe perețele edificiului în care se află sediul Uniunii Scriitorilor este instalată o placă comemorativă pe care sunt imprimare numele a trei scriitori căzuți pe câmpul de luptă în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, unul dintre ei fiind poetul bulgar Teodor Nencev. Creația poetului nu este uitată, este citită de mulți iubitori de poezie, se desfășoară activități dedicate memoriei poetului, în cadrul cărora se vorbește despre viața și activitatea poetului. Voi încheia comunicarea mea cu cuvintele poetului dintr-o poezie despre **Bolgrad**⁷:

„Vor trece anii fără de veste,
Și toate câte-s s-or petrece.

Ale mele stihuri niciodată
Uitarea n-o să le înece”.

Referințe bibliografice:

1. MOSPAN, Simion. N-am dovedit să scriu: poezii, publicistică. Chișinău: Literatura artistică, 1985. 176 p.
2. NENCEV, Teodor. Poezii. Chișinău: Cartea moldovenească, 1967. 84 p.
3. NENCEV, Teodor. Predestinare: versuri. Chișinău: Hyperion, 1991. 204 p. ISBN 5-368-01252-7.
4. Nencev Teodor. In: Dicționarul scriitorilor români din Basarabia 1812-2010. Ediția a II-a revăzută și completată. Chișinău: Prut Internațional, 2010, pp. 387-388. ISBN 978-9975-69-563-3.
5. Revista „Viața Basarabiei” [on-line]. [citat 18 mai 2019]. Disponibil: https://ro.wikipedia.org/wiki/Via%C8%9Ba_Basarabiei.
6. Teodor Nencev, dedublatură. In: CIMPOI, Mihai. Istoria literaturii române din Basarabia: (compendiu). Chișinău: Litera, 2003, pp. 205-207. ISBN 9975-74-648-9. ISBN 973-675-021-3.
7. Teodor Nencev. In: COLESNIC, Iurie. Timp și istorie: Autori de la „Viața Basarabiei”. Chișinău: Pontos, 2002, pp. 249-250. ISBN 978-9975-52-117-8.

CARTEA CREȘTINĂ ÎN ANUL LECTURII 2020

Interviu cu Protoiereul Mitrofor Octavian MOȘIN, Universitatea de Stat din Moldova, Sectorul Sinodal Activitate Pastorală pentru Tineret al Mitropoliei Moldovei

Interviu cu Preacucernicul Protoiereul Mitrofor Octavian MOȘIN, doctor în teologie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova, președinte al Sectorului Sinodal Activitate Pastorală pentru Tineret al Mitropoliei Moldovei și paroh al Bisericii „Întâmpinarea Domnului” din Chișinău.

Raisa Plăieșu: Forumul Managerilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci din R.Moldova sub egida Bibliotecii Naționale, care și-a desfășurat lucrările la 30 octombrie 2019 a declarat anul 2020 – Anul Lecturii. Cele patru priorități – axă în activitatea bibliotecilor 2020 vor susține acest proiect de anvergură și, respectiv, lectura va susține prioritățile anunțate peste tot. Preacucernice Părinte Octavian Moșin, cum credeți că ar trebui să se încadreze și cartea religioasă ca lectură în viața unui creștin din țara noastră?

Protoiereul Octavian Moșin: De mic am memorizat proverbul: „Cine știe carte are patru ochi”, înțelegând că doar persoanei care citește i se deschid noi orizonturi, vede mult mai multe, meditează, analizează, compară. Este important să citim diversă literatură, însă de vreme ce cunoști și prinzi gustul pentru literatura duhovnicească, multe cărți par cumva ”deșarte”. Aceasta e senzația firească, deoarece cartea religioasă deschide

perspectiva veșniciei și depășim cadrul strict teluric, expus în literatura laică. Or, sufletul, care este veșnic, caută spre cele eterne, deci nemuritoare. De aici și nevoia literaturii religioase, ce ne deschide cerul, ne prezintă și alte realități, decât cele pământești. Spre regret, fondul de carte religioasă în Republica Moldova este foarte sărac. Nu se investește în literatură creștină. De aici și nevoia unor biblioteci cu carte religioasă pe lângă parohii și mănăstiri, care se deschid ultima vreme.

R.P.: În promovarea lecturii, dând tonul activităților organizate de toate instituțiile, care vor adera la această mișcare, cum credeți, Mitropolia Moldovei prin intermediul tuturor parohiilor din țară și în colaborare cu bibliotecile publice, ar putea să se implice în acest proiect de anvergură? Care ar fi calea cea mai activă, cea mai luminoasă în realizarea în comun al acestui proiect?

Pr.O.M.: Biserica dintotdeauna a îndemnat credincioșii să fie desăvârșiți. Zicea cineva, că Dumnezeu nu ne vrea proști, îndemnul fiind de a fi plini de înțelepciune. De aici vine și nevoia de a conlucra cu bibliotecile publice din republică în vederea promovării adevăratelor valori, în cultivarea virtuților creștine.

Așa după cum Biserica este percepută în mod cu totul eronat de către unii drept azil pentru bătrâni, care va dispărea odată cu

generația în etate, exact așa unii văd bibliotecile drept muzee sau depozite de carte. Aici Biserica ar putea colabora cu bibliotecile, organizând în comun cenacluri, conferințe, lansări de carte ș.a. Astfel de întruniri ar fi o vie mărturie că aceste instituții nu sunt nici moarte, nici pe cale de dispariție. Tocmai bibliotecile sunt locurile cele mai potrivite pentru diverse întâlniri cultural-spirituale, dar și științifice, căci pe fiecare îl inspiră mulțimea de cărți, tablouri cu personalități, citatele afișate cu cugetări din înțelepciunile lumii.

R.P.: Managerii superiori din bibliotecile naționale, din învățământ, publice teritoriale și specializate vor delibera asupra următoarelor priorități profesionale pentru anul 2020: Promovarea lecturii ca bază pentru cunoaștere și dezvoltare; Dezvoltarea serviciilor inovative de bibliotecă ca baza pentru dezvoltarea comunităților prin susținerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030; Dezvoltarea capacităților personalului din bibliotecă: învățare orientată, dezvoltare profesională, oportunități pentru rețele; Amplificarea poziției bibliotecilor ca actori cheie și facilitatori ai Științei Deschise. Reieșind din aceste priorități profesionale trasate pe anul 2020, s-ar putea de construit o punte cultural-creștină între Biserică și bibliotecă, organizând diferite întruniri, astfel trasând noi idei și planuri de organizare a manifestărilor în educarea tradițiilor și obiceiurilor creștine a tuturor generațiilor?

Pr.O.M.: Să știți că aveți toată deschiderea și susținerea din partea Bisericii. Am putea porni cu semnarea unor acorduri de colaborare, cu trasarea unor obiective comune, cu implicarea tinerilor și pedagogilor. Unele lecții școlare ar putea fi desfășurate chiar în bibliotecă. Avem atâția slujitori cărțurari, care ar vrea să relateze diverse subiecte și din perspectiva religioasă. Ne-am putea întâlni cu profesorii ce predau literatura română, biologia, chimia, fizica, istoria, încercând să abordăm teme atât de comune cu credința creștină pe care o împărtășim.

R.P.: Educația în era tehnologiilor informaționale - între oportunități și riscuri, eventuala dependență a copiilor de

calculatoare, tablete, telefoane mobile, diferite gadgeturi îi duce de multe ori pe alte drumuri necunoscute etc., care poate fi preîntâmpinată printr-un efort comun al părinților, profesorilor și a altor actori implicați în procesul educațional, spun experții din domeniu. Cred că Anul Lecturii 2020 e cel mai potrivit ghid de educație moral-spirituală a tinerei generații în această formă de idei a timpului nostru! Da, se face lectură și prin intermediul cărților electronice, dar sunt anumite tematici, limite, rigorii. Sfinția Voastră, cum explicați, cum vedeți, cum credeți lectura creștină ar putea să dezbata tânăra generație de la această dependență informațională? Care ar fi metodele și formele noi de educație creștină la acest capitol?

Pr.O.M.: Având copii relativ mici, 5, 12 și 13 ani, am experimentat, să văd cum e mai corect să procedăm în această plină eră a tehnologiilor informaționale. Am ajuns la concluzia că până la 12-13 ani copiilor urmează să le permiți restricționat folosirea de aceste tehnologii, care creează dependență. Am observat că cel mai dificil lucru este să le propui alternative mai captivante, încât, spre exemplu, să renunțe la televizor de dragul lecturii unei cărți.

Până la urmă totul depinde de părinți. Copiii nu sunt ceea ce vor părinții, ci ceea ce sunt părinții. Și dacă părinții nu deschid cărțile, nu lecturează, nu comunică între ei... se caută alte modalități și mijloace de comunicare. Și atunci totul pornește de la fiecare în parte. Ne vom obișnui să ne rugăm împreună, să mergem la un spectacol, să cinăm împreună... vom avea rezultate pozitive.

R.P.: În ziua pomenirii Sf. Trei Ierarhi din luna februarie, în s. Sălcuța, r. Căușeni a avut loc Gala Tineretului Ortodox 2020, ediția a IV-a, eveniment creștin de anvergură republicană, care s-a petrecut cu binecuvântarea și purtarea de grijă a Mitropolitului Vladimir, organizat de Sectorul Sinodal Activitate Pastorală pentru Tineret a Mitropoliei Moldovei, care activați în colaborare cu Episcopia de Orhei, voluntarii Asociației Studenților Creștini Ortodocși, Protopopiatul Căușeni, ziarul

”Altarul Credinței”; managerii și pedagogii prezenți din mai multe instituții de învățământ din republică; licee, școli, etc., care au consemnat un eveniment important, aducând mulțumire și slavă lui Dumnezeu. Care este scopul acestei manifestări, care se organizează în fiecare an? Ce contribuție a adus lectura creștină a tinerii generații în cadrul acestei manifestări?

Pr.O.M.: Să știți că avem copii și tineri extraordinari, care se implică activ în diverse proiecte bisericești. Unul dintre proiectele inițiate la nivel de Biserică este și lectura, apoi discutarea săptămânală a unei cărți ziditoare de suflet. Tinerilor le place să citească doar dacă îi provoci. Astfel, încercăm să îi provocăm la lucruri bune și care contribuie la formarea lor intelectuală și lăuntrică.

La Gala Tineretului Ortodox am avut ca participanți nu doar tineri studioși și activi, ci și tineri poeți, inventatori, artiști... Deci, avem tineri care ne dau speranțe că avem un viitor.

R.P.: De ce doar în unele școli, licee din republica noastră se predă religia? Nu ar fi bine ca această știință atât de necesară sufletului omului să se citească de la grădiniță și până la universitate? Ce părere aveți?

Pr.O.M.: Conducerea Bisericii optează pentru studierea Religiei în instituțiile preuniversitare încă din anul 1995. Abia în anul 2010 s-a reușit implementarea acesteia ca disciplină opțională la ciclul primar și gimnazial. Sunt sute de instituții în care se predă religia, însă și sute de probleme întru realizarea acestei ore.

În primul rând, se reduc orele opționale. Nu putem identifica pedagogi calificați pentru această disciplină. Unii rămân a fi sceptici, alții indiferenți, ba chiar contra acestei discipline. Fără acordul părinților nu putem preda Religia. Iar an de an aceasta e cea mai mare problemă: interesul scăzut al părinților pentru formarea spirituală a odraslelor.

R.P.: Postul Mare sau Păresimile este perioada de asceză și pocăință premergătoare a Paștilor. Postul Mare durează patruzeci de zile, la care se adaugă săptămâna Patimilor. În perioada Postului Mare creștinii manifestă o grijă spirituală

sporită, prin renunțarea la alimentele de proveniență animală și se înalță sufletește prin rugăciunea însoțită mereu de faptele cele bune. Cum credeți, Sfinția Voastră, care ar trebui să fie lecturile de bază ale creștinilor în această perioadă și cum trebuie să le citească?

Pr.O.M.: Postul cel Mare cumva ne mobilizează spre o viață mai austeră și contemplativă. Când renunți la plăceri, distracții, călătorii, discuții cu cei din jur, e nevoie să te regăsești în post, rugăciune și acte de milostenie. În post e foarte ”dulce” Psaltirea. Ultima vreme pentru începători recomandăm să lectureze și explicațiile sau tălmăcirile la această carte vetero-testamentară, care pe alocuri e dificil a fi înțeleasă. În urma spovedaniei, unii creștini primesc și recomandările de rigoare: ce și cum ar fi bine să citească pentru a se întări și crește duhovnicește.

R.P.: Sfânta Scriptură (Biblia) este cartea de inspirație divină a creștinilor. Biblia cuprinde Vechiul Testament, format din 39 de cărți canonice și Noul Testament, format din 27 de cărți canonice, având în total 66 cărți canonice. Cum trebuie să citim această carte și de câte ori? Care este importanța ei în viața omului creștin?

Pr.O.M.: Biblia este Cartea Cărților, inspirată de către Dumnezeu, fiind un sigur izvor pentru lumea creștină. Această carte se parcurge cu luare aminte, cu îndrumarea Bisericii, spre cunoașterea revelației divine și a menirii omului. În ea descoperim revelația dumnezeiască și dragostea lui Dumnezeu față de cununa creației – omul.

R.P.: În Biblioteca Națională a R. Moldova este secția de ”Carte veche și rară” și tot aici funcționează și un Muzeu al Cărții. Colecția conține peste 21 de mii de documente: opere eminente prin autori, măiestrie grafică, valoare bibliofilă și constituită din cărți manuscrise, carte veche românească tipărită în centre tipografice din țară și de peste hotare, cărți în limbi străine editate până la 1725, ediții princeps și antume, cărți cu o prezentare poligrafică și artistică deosebită, cărți cu ex-libris, curiozități tipografice, colecții personale, publicații periodice vechi etc. Ce colaborare creștină s-ar putea înfiri-

pa între Mitropolia Moldovei și Biblioteca Națională în Anul Lecturii 2020, de a scoate în evidență aceste cărți patrimoniale, arătând importanța și existența lor în viața creștinilor?

Pr.O.M.: Aceste cărți constituie o parte importantă din patrimoniul nostru cultural și bisericesc. Ar fi bine ca publicul larg să aibă acces la catalogul acestor cărți, să fie organizate expoziții de carte. Majoritatea cărților din colecția carte veche și rară sunt cu conținut religios. Ar fi bine să le cunoaștem și să le valorificăm.

Vă propun să inițiem vizite ale slujitorilor cu credințioșii la Biblioteca Națională. Unele ședințe ale protopopiatului Chișinău să se desfășoare tocmai în sediul bibliotecii. Să se desfășoare conferințe preoțești și teologice în bibliotecă, cu expunerea unor cărți vechi bisericești, cu evocarea unor personalități ale Bisericii.

R.P.: Ce le-ați dori în Anul Lecturii

2020 tuturor managerilor superiori din bibliotecile naționale, din învățământ, publice teritoriale și specializate din publică?

Pr.O.M.: Să fie optimiști și să depună tot efortul de atragere a tinerilor spre biblioteci. Însă acest lucru este imposibil, dacă nu vor acționa în echipă, incluzând toți actorii sociali. Nădăjduim, cu Doamne ajută, și noi, slujitorii să fim parteneri siguri ai bibliotecarilor, pedagogilor și părinților în vederea cultivării dragostei și deprinderii cu cititul.

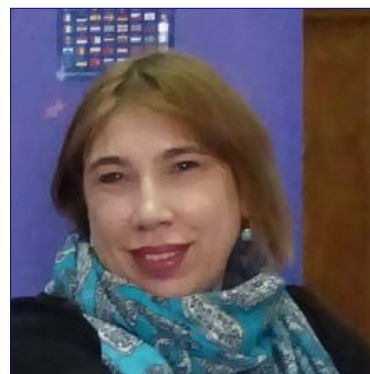
R.P.: Vă mulțumesc din suflet pentru acest interviu, care, nădăjduim, în Anul Lecturii 2020 va fi ca un ecou spre colaborare între biserici și biblioteci și va avea o rezonanță, și un impact important pentru sufletele creștinilor din toată țara noastră!

Pr.O.M.: Să materializăm acest gând ficare dintre noi prin acțiuni concrete, prin colaborare și sprijin reciproc.

Consemnare: Raisa Plăieșu, BNRM

EUROPEANA DEVINE PRIETENUL CULTURAL AL ELEVILOR ȘI PROFESORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

**Diana SILIVESTRU,
Natalia GULCO,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

Rezumat: Articolul evidențiază rolul și importanța platformei Europeana în educație, subliniază aspectele variate ale patrimoniului cultural digital și abordarea educațională a interpretării acestuia. Patrimoniul cultural este un subiect vast, care poate servi drept sursă de inspirație pentru nenumărate activități creative organizate atât în biblioteci, cât și în cadrul activităților didactice. Articolul evidențiază exemple de proiecte și idei pentru activități axate pe patrimoniul cultural digital. Prin urmare, acest articol prezintă resursele puse la dispoziție de Europeana, platforma digitală a Uniunii Europene dedicată patrimoniului cultural digital. Mai exact, pune la dispoziția profesorilor și elevilor o varietate de resurse și idei concrete de activități didactice interactive și atractive specifice diferitor discipline, pornind de la istorie la astronomie, de la matematică la limbi străine, efectuate în sala de clasă, precum și activități desfășurate în afara comunității școlare. Prin intermediul acestui articol, oferim surse de inspirație privind utilizarea, promovarea și susținerea culturii și a patrimoniului cultural digital, întrucât Europeana este dovada vie a faptului că patrimoniul cultural digital poate oferi elevilor și cadrelor didactice numeroase oportunități educaționale și de participare.

Cuvinte-cheie: Platforma Europeana, patrimoniul cultural digital, Biblioteca Națională Digitală Moldavica, educație, instrumente și resurse digitale, activități didactice interactive, Biblioteca Națională, Europeana în educație, scenarii de predare, patrimoniul și educația.

Abstract: The article highlights the role and importance of Europeana platform in education, stresses various aspects of digital cultural heritage, emphasizes educational approach to its interpretation. Cultural heritage is a large subject, and can inspire for innumerable creative acts organized by libraries and as teaching activities. The article focuses on examples of projects and ideas for activities based on digital cultural heritage. Thus, the article presents the source of Europeana, a digital platform of the European Union completely dedicated to digital cultural heritage. More exactly, it makes available to teachers and pupils a variety of sources and ideas of interactive (and attractive) didactic activities specific to different disciplines, from history and astronomy, mathematics and foreign languages, that could be performed both in classroom and out of school. The authors present sources for inspiration in using, promotion and support of culture and digital cultural heritage, since Europeana is a great example of numerous opportunities in education and participation that digital cultural heritage can offer to teachers and pupils.

Keywords: Europeana's platform; digital cultural heritage; „Moldavica” National Digital Library; education; digital instruments and sources; didactic interactive practice; National Library; Europeana in education; teaching plans; heritage and education.

În contextul Zilelor Europene ale Patrimoniului, în luna octombrie 2019, în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova s-au desfășurat o serie de sesiuni educațional-informative inedite cu genericul *10 lucruri pentru a descoperi Europeana. Europeana - prietenul cultural al elevului și profesorului*. Ideea organizării acestor acțiuni a fost inspirată din articolele blogului Europeana cu referire la utilizarea resurselor Europeana în educație în țările europene.

În Republica Moldova, această experiență de promovare a platformei Europeana, a fost inițiată și organizată în premieră de către Biblioteca Națională a Republicii Moldova (secțiunile Centrul Pro-European de Servicii și Comunicare; Colecții digitale), în parteneriat cu Comunitatea profesorilor de limba engleză din Moldova (META).

TINERII AU EXPLORAT PLATFORMA EUROPEANA

Grupul țintă vizat pentru prima sesiune desfășurată a constituit elevii Liceului Teoretic „Gheorghe Asachi” din Chișinău. Elevii s-au familiarizat cu platforma EUROPEANA și diversitatea moștenirii sale culturale digitizate, pornind de la conținuturi diversificate și motivante, și până la instrumente pentru accesarea și utilizarea conținuturilor. Europeana (<https://www.europeana.eu>) este platforma digitală a Europei pentru moștenirea culturală, oferind acces online gratuit la peste 53 de milioane de articole digitizate extrase din muzee, arhive, biblioteci și galerii europene.

Elevii în cadrul sesiunii au descoperit 10 lucruri despre Europeana, structurate în fe-

lul următor:

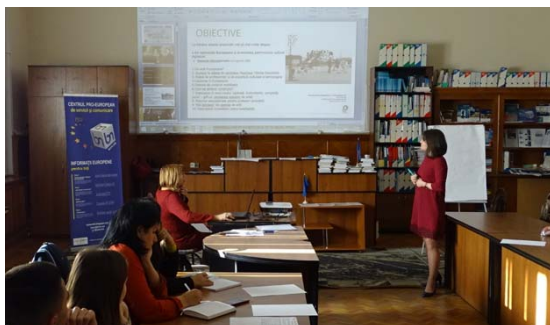
1. Ce este Europeana?
2. Accesul la Datele de cercetare Deschise (Știința Deschisă),
3. Rețea de profesioniști și de expertiză cultural-tehnologică,
4. Căutarea în Europeana,
5. Găsirea de conținut reutilizabil,
6. Cum se atribuie conținutul?
7. Implicarea în mod creativ (aplicații, instrumente, competiții, jocuri-gif-uri),
8. Resurse educaționale pentru profesori (scenarii),
9. „Mai aproape” de operele de artă,
10. Descoperirea “Incredibilului” (ceva neașteptat).

Participanții au descoperit resurse europene utile ce pot fi utilizate în scopuri educative, la fel, s-au cunoscut cu modalități eficiente de a găsi conținut relevant, cu diferite conținuturi cu licențe adaptate pentru utilizare în educație, au fost instruiți cum să atribuie corect conținutul din portalul Europeana, precum și crearea, și distribuirea (cu potențial de comercializare) a propriilor resurse educaționale. Informația despre patrimoniul cultural național digitizat și Biblioteca Națională Digitală „Moldavica” a fost menționată și pusă la dispoziția elevilor prin intermediul website-ului www.moldavica.bnrm.md, ce constituie o altă platformă utilă și necesară tuturor categoriilor de public.

Este important ca tinerii să învețe despre patrimoniu, acest lucru să fie parte a dezvoltării lor, din punct de vedere cultural-educational. Acest tip de educație ajută tinerii să-și dezvolte capacități relevante de identificare, de analiză și de apreciere a artei și istoriei.

EUROPEANA INSPIRĂ PROFESORII

Cea de-a doua sesiune s-a desfășurat cu participarea unui grup de profesori din instituții de învățământ liceal și universitar din Chișinău. Profesorii au aflat instrumente și resurse europene online utile, ce pot fi aplicate în scop educațional, scenarii de predare-învățare și scenarii de imple-

mentare pentru pregătirea orelor de clasă.

La început de sesiune, participanților li s-au prezentat platforma și rețeaua Europeană – ca resursă importantă, ce cuprinde mai mult de 20 milioane de obiecte digitale ce pot fi utilizate în pregătirea orelor didactice. Prin urmare, profesorii s-au familiarizat cu un bloc de resurse, așa precum:

Platforma „Predarea cu Europeană” – <https://teachwitheuropeana.eun.org/> este platforma excelentă pentru profesori și toți cei interesați care caută planuri de lecții antrenate, inovatoare și ușor de ajustat la programele lor. Este o inițiativă pentru a încuraja profesorii să-și împărtășească experiența în încorporarea resurselor Europeană în clasă. Actualizat în fiecare săptămână, portalul prezintă un catalog de scenarii de învățare și oferă istorii despre modul în care resursele sunt implementate în clase.

Portalul Historiana <https://historiana.eu/#/> – este portalul ce oferă în mod gratuit conținut istoric cu activități de învățare și instrumente digitale inovatoare realizate de către și pentru educatorii de istorie din toată Europa;

Instrumentul TRANSCRIBATHON în educație <https://transcribathon.com/en/education/> – este un instrument dedicat explorării potențialului educațional Europeană. Această resursă oferă accesul la colecția „Europeană 1914-1918” ce reprezintă o arhivă digitală unică a Primului Război Mondial și reunește mii de povești personale, scrisori, jurnale și obiecte care oferă o perspectivă asupra experiențelor trăite în Europa în timpul războiului. Acesta este istoricul pe care nu îl puteți găsi în manualele de curs.

Platforma „Europeană în sala de clasă: construirea competențelor secolului XXI cu

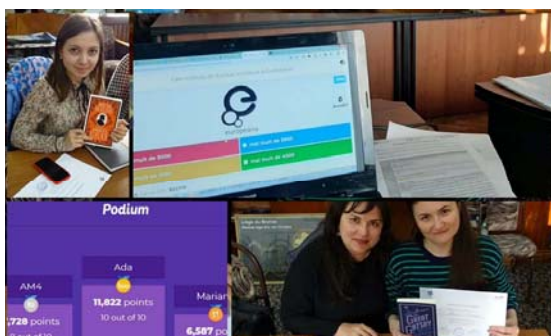
patrimoniul cultural digital” – <http://www.eun.org/europeana-mooc-rerun-promo-pack> este instrumentul de educație web ce oferă o selecție de activități testate în clasă și resurse din diferite țări europene în cadrul dezvoltării de competențe din secolul XXI. Se oferă pentru a împuternici educatorii să introducă moștenirea culturală în sălile de clasă și să își perfecționeze propriile practici. Această resursă este un curs online deschis de tip MOOC. MOOC (abreviere de la Massive Open Online Course) reprezintă un curs online menit să asigure participare nelimitată și acces deschis prin intermediul web-ului. Spre deosebire de formele tradiționale de predare din învățământul superior cum ar fi prelegerile și lectoratele, multe MOOCs oferă forumuri interactive, sprijinind astfel interacțiunile de idei și principii între studenți și profesori. Platforma mai sus numită oferă diferite resurse Europeană în educație, indiferent de subiectul care este predat de obicei în sala de clasă. Această resursă propune concepte noi, cum ar fi învățarea pe bază de proiect sau STEAM și aduce o perspectivă inovatoare asupra moștenirii culturale. Massive Open Online Course (MOOC) este un instrument de formare creat de profesori pentru a ajuta alți educatori să integreze cultura digitală în orice fel de disciplină. MOOC a funcționat pentru prima dată în aprilie 2018 și a fost actualizat în 2019 pe baza feedback-ului, extins primit de la participanții la curs. Această versiune a atras peste 3.500 de înregistrați.

Comunitatea Europeană Educație este deschisă tuturor profesioniștilor care se ocupă de patrimoniul cultural și de predare-învățare în instituții culturale și / sau de învățământ, școli, ONG-uri, ministere și administrații locale și sectorul privat. Această comunitate reunește pe toți cei care cred că patrimoniul cultural digital al Europei are un rol important în educație și doresc să colaboreze pentru a integra Europeană atât în educație formală cât și cea informală pentru a favoriza inovarea.

Profesorii, participanți la sesiune, au analizat și discutat pe marginea diferitor scenarii de predare-învățare pe diverse subiecte <https://teachwitheuropeana.eun.org/>

org/learning-scenarios. Au fost împărtășite experiențe profesionale și au fost discutate diferite subiecte cu colegii de breaslă. De asemenea, au fost informați de prezența unei diversități largi de implementări de scenarii de predare-învățare, realizate deja în sălile de clasă din Europa, disponibile la următorul link <https://teachwithuropeana.eun.org/stories-of-implementation/> și posibilitatea îmbogățirii materialelor existente (scenariilor deja realizate) sau crearea de scenarii noi.

Testarea cunoștințelor însușite în cadrul ambelor sesiuni, de către elevii și profesorii a fost realizată cu succes prin evaluarea interactivă în aplicația Kahoot. Participanții ambelor sesiuni au rămas fascinați și mulțumiți de descoperirea și explorarea unui conținut digital al patrimoniului european pentru utilizarea ulterioară în procesul educațional.

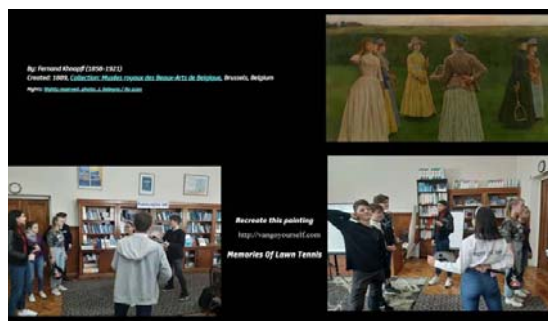

EUROPEANA MOTIVEAZĂ IMPLICAREA ȘI CONECTAREA

Este de apreciat faptul, că elevii și profesorii au manifestat o atitudine participativă și deschidere în ambele sesiuni, implicându-se într-un mod activ și creativ în reproducerea operelor de artă europeană din diferite perioade de timp. Aici facem referire la o resursă interactivă și foarte utilă, care este disponibilă la următorul link -<http://vangoyourself.com>. Profesorii și adolescenții au încercat într-un timp, extrem de scurt, de maxim 15 minute, să reproducă opera și să se regăsesacă în pielea personajelor din picturi. În rezultat, au redat și imitat într-un mod cu totul fascinant, diferite personaje și opera în ansamblu. În acest sens, au aflat mai mult despre lucrările artistice redat.

Ilustrăm câteva exemple de lucrări și

procese creative ale elevilor și profesorilor, a se vedea fotografiile de mai jos și link-ul <https://vangoyourself.com/vango/the-emperor-augustus-rebuking-cornelius-cinna-for-his-treachery-etienne-jean-delecluze-1781-1863-vangod-by-cpesc/>

În prezent, abordările educaționale actuale impun utilizarea instrumentelor online, care devin surse de învățare și formare atât pentru elevi cât și pentru cadre didactice. În acest sens, platforma www.europeana.eu oferă milioane de resurse din toate domeniile care pot transforma orele de curs într-o călătorie virtuală în istoria umanității.

Provocarea cu care se confruntă astăzi patrimoniul, constituie modul de a atrage și de a capta atenția unui public cât mai larg, prin oferirea posibilităților de a înțelege patrimoniul, pentru a spori conștientizarea și de a cultiva dorința de implicare și interacțiune cu acesta. Iar pentru a obține un angajament mai mare față de patrimoniu în rândul tinerilor, este important aspectul comunicării cu ei, să analizezi ce-i motivează și ce-i interesează. Și prin urmare, de a pune în aplicare diverse abordări: inițiative cultural-educative, implicare în activități și măsuri adecvate privind creșterea conștientizării valorilor transmise de patrimoniu și încurajarea tinerilor în implicare și dezvoltare de practici

noi care ar include patrimoniul.

În anul 2020, ne propunem extinderea acestei inițiative, privind promovarea accesibilității digitale a resurselor de patrimoniu și oportunităților valoroase ale platformei Europeana prin desfășurarea unor serii de acțiuni inclusiv, sesiuni educațional-informative pentru cadrele didactice în cadrul reuniunii anuale a Comunității profesorilor din Moldova (META). Ne-ar onora prezența și participarea invitaților-experti europeni din cadrul EUROPEANA.

Acțiunea va avea ca scop creșterea conștientizării valorilor transmise de patrimo-

niu și încurajarea tinerilor în implicare și dezvoltare de practici noi care ar include patrimoniul.

Centrarea ofertei cultural-educative pe public și orientarea acțiunilor cu referire la dezvoltarea componentei de patrimoniu și educație, constituie unul din obiectivele prioritare al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova pentru anul 2020, în contextul marcării celei de-a 35 aniversare de la lansarea inițiativei Zilele Europene ale Patrimoniului cu tema declarată ca fiind: Patrimoniul și educația.

Referințe bibliografice:

1. CRESPO, Isabel. ENA Education Community in practice: 10 ways to promote the use of digital cultural heritage. [citată 3 februarie 2020]. Disponibil: <https://pro.europeana.eu/post/ena-education-community-in-practice-10-ways-to-promote-the-use-of-digital-cultural-heritage>
2. Ce reprezintă Europeana? [citată 20 decembrie 2019]. Disponibil: <https://cpescmdlib.blogspot.com/2019/10/europeana-platforma-europeana-dedicata.html>
3. CRESPO, Isabel. Discover free and innovative learning resources using digital culture in the new 'Teaching with Europeana' blog. [citată 17 decembrie 2019]. Disponibil: <https://pro.europeana.eu/post/discover-free-and-innovative-learning-resources-using-digital-culture-in-the-new-teaching-with-europeana-blog>
4. Europeana Education in the Republic of Moldova. [citată 15 februarie 2020]. Disponibil: <https://pro.europeana.eu/post/europeana-education-in-the-republic-of-moldova>
5. Europeana – prietenul cultural al profesorului. [citată 20 ianuarie 2020]. Disponibil: <http://cpescmdlib.blogspot.com/2019/10/europeana-prietenul-cultural-al.html>
6. Europeana Sharing Content Guidelines for Professionals. [citată 16 decembrie 2019]. Disponibil: https://pro.europeana.eu/files/Europeana_Professional/Publications/Recommendations-about-sharing-content-online-for-professionals.pdf
7. Guide to using Europeana in Education. [citată 18 decembrie 2019]. Disponibil: <https://pro.europeana.eu/post/guide-to-using-europeana-in-education>
8. Învățând din trecut, ne proiectăm viitorul: patrimoniul cultural european prin eTwinning / Biroul Central de Asistență pentru eTwinning, European Schoolnet . – Bruxelles, 2018 . – 67 p. [Accesat 17 decembrie 2019]. Disponibil: https://www.etwinning.net/eun-files/eTwinning%20book_RO.pdf
9. Teacher Training Guide. How to use online tools to promote historical thinking. [citată 18 decembrie 2019]. Disponibil: https://pro.europeana.eu/files/Europeana_Professional/Education/Documents/Teacher%20Training%20Guide%20Historiana%20v2.pdf
10. Ten things to love about europeana. [citată 15 decembrie 2019]. Disponibil: <https://blog.europeana.eu/2018/11/10-things-to-love-about-europeana/>
11. Tinerii au descoperit 10 lucruri despre Europeana. [citată 18 ianuarie 2020]. Disponibil: <https://cpescmdlib.blogspot.com/2019/10/tinerii-au-descoperit-10-lucruri-despre.html>

ȘCOALA ALTFEL – SERVICIU DE DEZVOLTARE A COMPETENȚELOR UTILIZATORILOR BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

**Veronica COSOVAN,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

Rezumat: Autorul relevă orientarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova pentru prestarea serviciilor de dezvoltare a competențelor utilizatorilor/non-utilizatorilor, axându-se pe unul dintre acestea – „Școala altfel”. Serviciul „Școala altfel” urmărește scopul de a cultiva interesul pentru lectură, de a dezvolta capacitatea receptării mesajului auzit pe durata comunicării, nu în ultimul rând – a minimiza manifestarea fenomenului analfabetismului funcțional.

Cuvinte-cheie: servicii de dezvoltare a competențelor, cultura lecturii, analfabetism funcțional.

Abstract: The author highlights the orientation of the National Library of the Republic of Moldova to provide services for developing skills in users / non-users, focusing on one of them - "School Otherwise". This service aims to cultivate interest in reading, develop the ability to listen and get the message via communication. Not least among the tasks is to minimize manifestations of functional illiteracy phenomenon.

Keywords: skills development services, reading culture, functional illiteracy.

Fiind un serviciu public, biblioteca se poziționează în comunitate prin servicii și produse de calitate, acestea contribuind la dezvoltarea competențelor utilizatorilor și non-utilizatorilor.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova oferă în ultimii ani o gamă diversă de servicii, orientate pentru formarea/dezvoltarea competențelor digitale (de ex., utilizarea catalogului electronic, a computerului, a diverselor aplicații etc.), competențelor de comunicare și lingvistice (comunicarea on-line, cultura comunicării etc.), de

dezvoltare personală (ținută și discurs public, educație ecologică etc.), de cultura informației, cultura lecturii și altele.

Serviciul „Școala altfel” urmărește scopul de a cultiva interesul pentru lectură, de a dezvolta capacitatea receptării mesajului auzit pe durata comunicării, nu în ultimul rând – a minimiza manifestarea fenomenului analfabetismului funcțional.

Dintre obiectivele serviciului specificăm: dezvoltarea spiritului analitic, transformarea bibliotecii într-un spațiu benefic comunicării și învățării despre cultura țării și cea universală, dezvoltarea apartenenței

mediului de cultură, informație, carte.

Serviciul este oferit de către personalul de specialitate din secția „Cartea veche și rară”, cu o periodicitate lunară sau la solicitare, activitățile și instruirile având o durată de 1-2 ore academice. Este destinat atât copiilor, cât și adulților (studenți, cercetători, cadre didactice etc.).

Activitățile, instruirile în cadrul serviciului de dezvoltare a competențelor utilizatorilor „Școala altfel” sunt orientate pentru dezvoltarea gândirii creative, critice, găsirea propriei căi în vederea descoperirii/redescoperirii lumii cunoștințelor. În cadrul serviciului sunt aplicate diverse forme: spații de promovare a cunoștințelor și de creație, discuții-dezbateri, lecție publică, ateliere, sesiuni educațional-informative. Având un caracter de învățare activă, acestea stimulează comportamentul participativ al utilizatorilor, acordarea la ritmul propriu al acestora.

În materialul ce urmează prezentăm câteva componente de conținut ale serviciului „Școala altfel” pentru anul 2018 și 2019:

- „Tainele scrisului”, proiect cultural-educativ, septembrie 2018: conceput să familiarizeze studenții anului I de la facultatea de Psihologie a Univ. Pedagogice „Ion Creangă”, cu scrierea pictografică. Publicul a avut ocazia să contacteze direct cu patrimoniul documentar expus și să vizioneze o prezentare interactivă la subiectul respectiv;

- „Invenții care au marcat istoria”, lecție publică, noiembrie 2018: pentru studenții anului I de la Centrul de Excelență în Medicină. Activitatea a fost organizată în contextul marcării Zilelor Științei în cadrul BNRM;

- O Lume Magică a Cărții, proiect cultural-educativ, lunar, 2019;

- Învățăm dintr-o ... vizită, atelier de scriere, lunar, 2019;

- Ora de istorie la bibliotecă, proiect cultural-educativ, octombrie 2019;

- Secretele culturii antice, lecție publică, noiembrie 2019.

Parteneriatele cu acorduri, colaborările facilitează implementarea serviciului „Școala altfel”, stimulând și încurajând intervențiile individuale, participarea la activitățile de grup. În acest context menționăm interacțiunile constructive, comunicarea eficientă, interrelaționarea cu instituții superioare de învățământ (de ex., Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”), medii de specialitate (de ex., Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”), școli profesionale (de ex., Școala Profesională nr. 5), licee și școli (de ex. Liceul Teoretic „Pro Succes”, Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi”), agenții de turism etc. Munca în parteneriat și colaborarea asigură mai multe oportunități de oferte și alăturare, interacțiune atât între organizatori, cât și utilizatori/non-utilizatori ai BNRM – beneficiari ai serviciului „Școala altfel”.

Serviciile de dezvoltare a competențelor utilizatorilor/non-utilizatorilor au devenit azi fundamentale pentru bibliotecă. Prin intermediul acestora bibliotecile participă la soluționarea problemelor acute ale societății (nevoile de formare în materie de cunoaștere, educația, munca/locul de muncă și altele), educând și dezvoltând comunități armonioase.

PROMOVĂRI ȘI CONTRIBUȚII PENTRU ATINGEREA OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ 2030 – PRIORITATE A CENTRULUI DE INFORMARE ONU DIN CADRUL BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

**Elena ZOSIM,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

Rezumat: Articolul reliefează rolul și locul Centrului de informare ONU din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în promovarea și atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă - 2030. Bibliotecile ca resurse importante pentru atingerea acestor obiective trebuie să ofere publicului informații relevante și adecvate într-un mod accesibil. Articolul conține și unele recomandări la aspectele menționate.

Cuvinte-cheie: Obiective de Dezvoltare Durabilă, Centrul de Informare al Organizației Națiunilor Unite, Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Abstract: The article highlights the role and place of the UN Information Center of the National Library of the Republic of Moldova in promotion and achieving the Sustainable Development Goals by 2030. Being important sources to reach these targets, libraries must provide the public with relevant and appropriate information on the topic in an accessible way. The article contains some recommendations on the mentioned issues.

Keywords: Sustainable Development Goals, United Nations Information Center, National Library of the Republic of Moldova.

În anul 2016, Organizația Națiunilor Unite (ONU) a lansat noi Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) pentru a ghida efectivele de dezvoltare la nivel mondial. În anii care au condus la această lansare, Federația Internațională a Asociațiilor și Instituțiilor de Biblioteci (IFLA) a participat la reuniunile grupului de lucru deschis ale ONU desfășurate pentru a discuta calea de urmat pentru un nou plan de dezvoltare, odată ce obiectivele de dezvoltare ale mileniului au fost finalizate în decembrie

2015. IFLA a pledat ca în Agenda 2030 a ONU și în ODD-uri să fie incluse: accesul la informații, tehnologiile informației și comunicațiilor, cultura și alfabetizarea universală. Acestea au fost întotdeauna susținute de IFLA. ODD-urile sunt o modalitate esențială de a dezvolta bibliotecile și accesul la informație, deoarece toate guvernele s-au angajat să îndeplinească ODD-urile, însă IFLA va continua, de asemenea, să promoveze și să consolideze capacități prin intermediul altor forumuri.

Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 este una complexă. Aceasta cuprinde 17 obiective de dezvoltare durabilă și 169 de ținte care înglobează toate aspectele-cheie ale dezvoltării economice, sociale și de mediu.

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă reprezintă un set de obiective specifice pentru combaterea sărăciei, respectarea drepturilor omului, protejarea planetei, precum și asigurarea unui mediu sănătos pentru întreaga populație.

Tablul 1

decizii în cunoștință de cauză pe care le pot îmbunătăți viața. Comunitățile care au acces la informații relevante și în timp util pentru toți sunt mai bine poziționate pentru a eradica sărăcia și inegalitatea, a îmbunătăți agricultura, a oferi educație de calitate și a sprijini sănătatea, cultura, cercetarea și inovarea oamenilor”.

Pe parcursul ultimelor 3-4 ani, mai mulți reprezentanți ai societății civile și bibliotecari s-au întâlnit și au discutat despre modul în care bibliotecile pot contribui la Agenda ONU 2030 și la ODD. Aceste ateliere au alimentat, sensibilizat și educat personalul bibliotecilor cu idei de aplicare a ODD-urilor la nivel local, regional și național.

La nivel național, Agenda 2030 a fost naționalizată, aceasta a fost adaptată la prioritățile și contextul țării noastre pentru a o face concludentă, fezabilă și eficientă. O contribuție semnificativă a venit și din partea Institutului de Standardizare din Moldova (ISM), care s-a implicat prin elaborarea unui material informativ în limba română disponibil pentru publicul larg pe site-ul instituției lor, intitulat „Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. Standarde pentru toți”, elaborat de către Organizația Internațională de Standardizare (ISO). Mai mult ca atât, ISO deține în portofoliul său mii de standarde care ajută întreprinderile și organizațiile să contribuie la dezvoltarea durabilă. Unul din aceste standarde reprezintă ISO 26000 Linii directoare privind responsabilitatea socială.

Studiile recente au descris dezvoltarea durabilă (Tablul 1) ca un proces de transformare a valorii economice, sociale, politice, educaționale, religioase și culturale a unei țări spre îmbunătățirea demnității umane și a bunăstării generale a cetățenilor săi. În acest context, implicarea și mobilizarea tuturor țărilor și a actorilor interesați, cum ar fi autoritățile guvernamentale, antreprenorii, companiile, societatea civilă, mediul academic și oamenii de știință este foarte importantă în acest proces de transformare pentru implementarea măsurilor necesare privind asigurarea unui cadru general de echilibru și bunăstare.

Agenda 2030 a definit o foaie de parcurs ambițioasă pentru dezvoltarea economică, socială și de mediu în următorii 15 ani. Această agendă, am putea numi-o ca fiind una istorică, pentru prima dată, a specificat dezvoltarea durabilă ca responsabilitatea colectivă a guvernelor, a sectorului privat, a societății civile și a cetățenilor din țările dezvoltate, precum și a țărilor în curs de dezvoltare.

Conform declarației de la IFLA „Accesul public la informații permite oamenilor să ia

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. Standarde pentru toți.

Nu mai puțin importantă este și contribuția Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, care s-a manifestat prin implicarea activă în organizarea forumurilor și promovarea unor documente importante referitoare la Agenda ONU, așa precum, *Declarația de la Lyon și Ghidul de advocacy IFLA Bibliotecile și implementarea Agendei 2030 a ONU*, recomandări, chestionare și alte materiale. În timp ce guvernul și alți actori se angajează să înțeleagă și să realizeze Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și cele 17 obiective ale sale, Centrul de Informare ONU din cadrul BNRM, precum și alte biblioteci publice din țară, promovează și organizează diferite activități și servicii legate de ODD-uri.

Este cunoscut faptul, că una dintre atribuțiile Centrului de Informare ONU din cadrul BNRM este „organizarea și gestionarea bibliotecii de depozitare ONU, precum și informarea utilizatorilor, în special, prin punerea la dispoziție a acestor documente în acces liber. Dar mai puțin este cunoscut faptul, că Centrul de Informare ONU din cadrul BNRM este promotor activ în promovarea și susținerea realizării prevederilor Agendei de dezvoltare durabilă – 2030. O dovadă în acest sens, reprezintă evenimentele organizate sub formă de conferințe, lecții, sesiuni și discuții publice la care sunt invitați să participe în calitate de vorbitori, specialiști recunoscuți în domeniu pentru a prezenta și dezbate împreună cu participanții la eveniment diferite subiecte

ce fac obiectul ODD-urilor și Agenda 2030. Printre participanții la aceste manifestări se numără reprezentanți ai acelor categorii socio-profesionale care prin natura funcției și/sau profesiei lor intră în contact cu diferiți membri ai societății civile. Nu în ultimul rând ca importanță, în rândul participanților se află, aproape fără excepție, elevi și studenți precum și reprezentanți ai unor ONG-uri a căror activitate și sferă de interese au tangență cu Agenda 2030.

Încă de la momentul inaugurării, Centrul de Informare ONU, BNRM s-a angajat în măsura posibilităților într-o susținere realizării prevederilor Agendei de dezvoltare durabilă – 2030. S-a demonstrat faptul, că în ultimii 2-3 ani, biblioteca deține un rol cheie în comunicarea despre Agenda 2030 de Dezvoltare Durabilă. Bibliotecile din toate părțile lumii sunt esențiale în furnizarea de acces la informații și în promovarea ODD-urilor pentru comunitățile pe care le deservește. Mai mult ca atât, bibliotecile s-au asociat cu diferite grupuri ale societății civile, cu administrația locală și alte entități în inițierea și desfășurarea diferitor inițiative comune pe marginea ODD-urilor. În acest context, rolurile și responsabilitățile bibliotecilor se extind și se schimbă. Bibliotecile își asumă responsabilitățile mai serios ca niciodată pentru a oferi acces la resurse de calitate și conexe cu abilități și instrumente relevante. Sistemele și serviciile sunt din ce în ce mai sofisticate și personalizate, și devin mai rapide și ușor accesibile, datorită schimbului de tehnologie și resurse.

Centrul, pe parcursul anilor 2016 – 2019, a organizat și a găzduit diferite evenimente de dezbateri, prelegeri publice, organizate în comun cu familia ONU în Republica Moldova pe subiectul ODD-urilor și a Agendei 2030. În cele ce urmează voi face referire la activitățile desfășurate în anul 2019 în cadrul Centrului de Informare, ONU, BNRM. În anul de referință, Centrul de Informare ONU a organizat 4 evenimente și 6 expoziții tematice consacrate mai multor obiective de dezvoltare durabilă.

Discuția publică cu genericul „*Dreptul la cel mai înalt standard de sănătate*”, organizată la 5 martie 2019 a venit în sprijinul

Obiectivului cu nr. 16 “Pace, justiție și instituții eficiente – promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile”. Facilitatorul discuției publice, Olesea Perean, coordonatoare națională în domeniul drepturilor omului, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului, a abordat aspecte legate de: ce este dreptul la sănătate și cum aceasta este reglementat de standardele în domeniul drepturilor omului, dreptul la sănătate în percepția locuitorilor Republicii Moldova, precum și abordarea bazată pe drepturi în contextul serviciilor de sănătate.

Un eveniment care s-a bucurat de succes a fost acțiunea din data de 24 octombrie 2019, atunci când Organizația Națiunilor Unite (ONU) a marcat cea de-a 74-a aniversare. În contextul Zilei Organizației Națiunilor Unite, centrul, de comun acord cu Oficiul ONU pentru Drepturile Omului în Moldova au organizat lecția publică și expoziția de carte cu tematica „Egalitatea – precondiție pentru o viață mai bună”. În cadrul evenimentului, facilitatorul Olesea Perean, coordonatoare națională în domeniul drepturilor omului, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului, de această dată, a ținut o lecție interactivă abordând aspecte importante legate de rolul femeii de-a lungul istoriei, stereotipurile care afectează statutul femeii, domeniile în care femeile sunt defavorizate și modalitățile de depășire a stereotipurilor și prejudecăților de gen pentru a trăi o viață mai bună. La evenimentul de deschidere, a participat Excelența Sa, Simon Springett, Coordonator Rezident al Organizației Națiunilor Unite în Republica Moldova.

Un alt eveniment organizat, la fel, în sprijinul Agendei 2030 de promovare și susținere a celor 17 ODD-uri, a fost activi-

tatea din 14 mai 2019, organizată în contextul celebrării Zilei Internaționale a Familiei, prin desfășurarea conferinței publice și vernisarea expoziției cu genericul *Familia-simbol și valoare supremă*.

Un număr de 134 de participanți la eveniment s-au familiarizat cu adevăratele valori în familie, cum ar fi: toleranța, dragostea, responsabilitatea, egalitatea, respectul, iertarea, răbdarea și ajutorul reciproc. Tematica expozițiilor organizate în cadrul centrului a fost diversă, pe lângă cele menționate mi sus, mai putem trece în revistă următoarele generice: *Apa - izvorul vieții și sănătății*, expoziție ce a pus în valoare documente, patrimoniale din cadrul colecțiilor BNRM și a atras atenția publicului asupra importanței *Obiectivului 6 de dezvoltare durabilă*, care vizează ca toți oamenii să beneficieze de apă și instalații sanitare sigure și accesibile ca preț până în anul 2030; *Vreau să zâmbesc*, a fost genericul expoziți-

ei organizată în contextul Zilei Internaționale a Copilului; precum și expoziția *Eu voi veni la voi înmărmurit și tragic...*, expoziție consacrată lui Nicolai Costenco în cadrul sesiunii științifice comemorative din 26 martie 2019.

Anul 2019 pentru Centrul de Informare ONU a fost unul important, dat fiind faptul că au fost încheiate acorduri de parteneriat între BNRM și alte instituții de învățământ din țară, așa precum: Universitatea de Stat din Tiraspol (cu sediul la Chișinău), Colegiul Tehnologic din Chișinău, Colegiul de Ecologie, precum și Școala Profesională nr. 5.

În anul 2020, activitatea Centrului de Informare ONU a fost planificată și orientată în conformitate cu prioritățile și tendințele cadrului instituțional general, astfel că centrul își va continua activitatea în ritmul deja obișnuit. Mai nou, Centrul de Informare ONU va oferi un serviciu de dezvoltare a competențelor utilizatorilor, intitulat „Promovarea și susținerea ODD-urilor în rândurile utilizatorilor BNRM”, ce va avea ca scop dezvoltarea competențelor personale ale tinerilor și antrenarea lor în fața provocărilor cu care se confruntă societatea astăzi, pentru a pune capăt sărăciei, pentru a proteja planeta și pentru a asigura prosperitatea pentru toți.

Portofoliul serviciului a fost elaborat în conformitate cu recomandările și sugestiile experților BNRM, din cadrul sesiunii-impact din 15-16 ianuarie 2020. Printre obiectivele fixate în cadrul acestui serviciu, am putea menționa următoarele:

- 1) Dezvoltarea competențelor personale ale utilizatorilor BNRM și integrarea acestora în contextul globalizării, fenomenelor sociale și informaționale;
- 2) Informarea utilizatorilor bibliotecii / populației despre importanța ODD-urilor în scopul implicării și susținerii realizării prevederilor „Agendei de Dezvoltare Durabilă – 2030”;
- 3) Cunoașterea și distribuirea informațiilor despre ODD-uri la nivel local și național;
- 4) Sporirea nivelului de conștientizare a tinerilor privind implicarea în promovarea și realizarea ODD –urilor.
- 5) Sporirea capitalului de imagine/

valoarea bibliotecii în societate prin prisma ODD-urilor

6) Generarea progresului BNRM în cadrul Agendei 2030 a Națiunilor Unite.

Prin intermediul acestui serviciu, ne propunem pregătirea utilizatorilor avizați cu competențe personale dezvoltate (la nivel de atitudini, convingeri, conduite personale și mentalități), precum și sensibilizarea acestora față de provocările cu care se confruntă comunitatea în contextul global, național și local.

Consultând literatura de specialitate, la nivel internațional, au fost înregistrate exemple de activități de succes ale bibliotecilor în domeniul dezvoltării durabile. Spre exemplu, bibliotecile academice și de cercetare, singure și în colaborare cu alte persoane, joacă un rol semnificativ în furnizarea accesului la date, cercetare și cunoștințe. Bibliotecile prin repozitoriile pe care le pun la dispoziția utilizatorului cu accesul deschis la publicațiile de cercetare și la datele / metodele de cercetare utilizate în cercetare, abordează Obiectivul cu nr. 9 din cele 17 ODD-uri, care ar veni în felul următor: „Construiți infrastructură rezistentă, promovați industrializarea durabilă și favorizați inovarea”. Bibliotecile academice și de cercetare ajută cercetătorii pe tot parcursul ciclului de cercetare. Acestea oferă acces la o multitudine de resurse, învață cum să le folosească, să gestioneze datele și să promoveze rezultatele și conservarea cercetării, astfel încât valoarea acestora să fie amplificată și benefică societății.

Bibliotecile ar putea fi tentate să pună accent mai mare pe mai multe obiective și să renunțe la altele care nu se aliniază unor priorități instituționale sau naționale. Obiectivul nr. 2, de exemplu, poate fi considerat „nepotrivit”, deoarece există

puține cazuri de malnutriție și nesiguranță alimentară în țara noastră. Obiectivul 2 raportat la țara noastră s-ar putea referi mai mult la schimbările legate de stilul de viață și la obiceiurile individuale. Prin urmare, lupta împotriva obezității poate deveni, de asemenea, o prioritate pentru bibliotecii, care ar putea, în asociere cu sectoarele terțe (ONG-uri, asociații și organizații caritabile), să inițieze activități de sensibilizare / conștientizare și sesiuni de formare care ar avea ca scop slăbirea prezenței obiceiurilor nutriționale proaste în rândul utilizatorilor bibliotecii.

Spre finalul articolului, propun unele recomandări legate de realizarea Agendei ONU 2030 pentru unele segmente în care bibliotecile s-ar putea asocia / colabora în vederea realizării acesteia, cum ar fi:

- 1) Colaborarea în parteneriate comune pentru a dezvolta servicii și activități durabile de promovare a Agendei 2030 a ONU 2030 în propria comunitate.
- 2) Organizarea în mod regulat a unor lecții publice, training-uri, conferințe care vor servi ca forumuri educaționale în care utilizatorii indiferent de sex, vârstă și profesie pot asculta informații și pot discuta probleme cu referire la agricultură, sănătate, educație socială, probleme de mediu, schimbări climatice, etc. pentru a le permite să se dezvolte fizic și mental.
- 3) Promovarea și conștientizarea importanței Agendei 2030 și a ODD-urilor în ve-

derea informării și pregătirii utilizatorilor cu privire la modul în care se pot implica în avansarea acestora.

4) Implicarea bibliotecarilor în programe de lobby și activități naționale de advocacy eficiente și durabile. Activitatea de advocacy la nivel național și local este esențială pentru a garanta că guvernele recunosc și se angajează să sprijine accesul la informații și bibliotecile, pe măsură ce implementează ODD-urile.

5) Instruirea bibliotecarilor în crearea de conținut electronic și furnizarea informațiilor la momentul potrivit utilizatorului potrivit.

6) Instruirea cercetătorilor pentru a genera cercetări de calitate și prezentarea activității muncii lor în societate prin intermediul bibliotecilor.

7) Organizarea întâlnirilor cu decidenții politici pentru a demonstra contribuția pe care bibliotecile o au în dezvoltarea națională și în îndeplinirea ODD-urilor.

Pe site-ul IFLA, bibliotecarii și utilizatorii interesați pot găsi cele mai bune practici și istorii de succes privind implicarea bibliotecilor în realizarea ODD-urilor, date și abordări teoretico-practice. Harta bibliotecilor lumii <http://librarymap.ifla.org/map>, prin compartimentul istorii de succes de promovare a ODD-urilor <https://librarymap.ifla.org/stories> reprezintă niște resurse extrem de relevante și utile.

În imagini este reflectat modul cum bibliotecile pot genera progresul în cadrul Agendei 2030, document recomandat de IFLA

Concluzie:

Bibliotecile sunt instrumente esențiale în societate și joacă un rol important în atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă. Accesul la informații și bibliotecile contribuie la eradicarea sărăciei, agricultură, educație de calitate, sănătate, acces public la TIC și furnizare de servicii universale, cultură, creștere economică și la toate celelalte obiective specifice.

Prin furnizarea de activități, proiecte și

servicii ce fac obiectul ODD-urilor în îndeplinirea obiectivelor referitoare la sănătate, educație, economie, cultură, etc. putem menționa că biblioteca își demonstrează rolul, locul și valoarea în comunitate. Astfel că, demonstrându-și utilitatea, contribuția și rolul pe care îl au în realizarea obiectivelor specifice, bibliotecile pot pune umărul în punerea în aplicare a strategiilor și programelor naționale care vor aduce numai beneficii utilizatorilor bibliotecii.

Referințe bibliografice:

1. Agenda 2030 și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. [citată 16 ianuarie 2020]. Disponibil: <https://moldova.un.org/ro/sdgs>
2. Bibliotecile pot genera progresul în cadrul întregii Agende 2030 a Națiunilor Unite. [citată 25 ianuarie 2020]. Disponibil: <https://www.ifla.org/files/assets/hq/topics/libraries-development/documents/sdgs-insert-ro.pdf>
3. Despre Centrul de Informare ONU, BNRM. [citată 16 ianuarie 2020]. Disponibil: <http://cidonu.blogspot.com/p/despre-onu.html>
4. Ghid privind naționalizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă. [citată 20 ianuarie 2020]. Disponibil: https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/ghid_privind_nationalizarea_rom.pdf
5. OSOIANU, Vera. Bibliotecile și implementarea Agendei ONU 2030: Ghid. [citată 18 ianuarie 2020]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/bibliotecile-i-implementarea-agendei-onu-2030-ghid>
6. OSOIANU, Vera. Raport de participare la atelierul din 29-30 martie 2018. Bibliotecile, Dezvoltarea și Implementarea Agendei 2030 a Națiunilor Unite. [citată 20 ianuarie 2020]. Disponibil: <http://abrm.md/?p=3927>
7. Set de instrumente: Bibliotecile, Dezvoltarea și Agenda 2030 a ONU. [citată 15 ianuarie 2020]. Disponibil: http://anbpr.org.ro/wp-content/uploads/2018/09/AgendaONUset-de-instrumente-IFLA_final.pdf
8. Sumar al rezultatelor PNUD din anul 2019. [citată 10 februarie 2020]. Disponibil: <https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/cross-cutting/rezultatele-noastre-in-anul-2019.html>

O LECȚIE DE POEZIE CU POETA ȘI INTERPRETA CAMELIA FLORESCU DIN ROMÂNIA LA BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

**Raisa PLĂIEȘU,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

Unirea românească n-ar avea nici o valoare, dacă nu s-ar sprijini pe însăși conștiința noastră despre necesitatea ei, despre caracterul ei sacru, nezugduit, despre aceea ca ea e astăzi, ceea ce nu înțelege o mulțime de lume, o condiție pentru existența însăși a poporului nostru. Chiar dacă Unirea între România și R.Moldova, încă nu s-a înfăptuit din punct de vedere politic, apoi cultural firește că s-a unit prin poduri de flori, prin poduri de cărți, prin cântec și poezie, care tot mai larg se extinde peste întreg spațiu românesc. Relațiile cultural-artistice ale Republicii Moldova cu România au dus la îmbinarea activităților de valoare culturală la un nivel înalt și au permis promovarea tradițiilor populare românești și în afara granițelor lor. Activitățile muzical-interpretative și artistico-educative desfășurate în perioada anilor 1991-2020, privind scoaterea în evidență a bunurilor culturale cu valoare istorică, literară, documentară, etnografică, sunt foarte semnificative astăzi atât pentru istoria și cultura românească, cât și cea universală. La fel și concursurile de muzică la care au participat interpreți de pe ambele maluri ale

Prutului au dus la promovarea și afirmarea noilor talente. De asemenea, putem spune că politica promovată de Republica Moldova în domeniul artelor și culturii muzicale și literare a avut un caracter democratic și umanist. Astfel de la anii 1990 încoace au avut loc o avalanșă de manifestări culturale, care și pe malul drept și pe cel stâng al Prutului au jucat un rol important în viața culturală: Salonul Internațional de Carte Bookfest (Chișinău-București); Festivalul Internațional de Poezie care s-a desfășurat în multe județe din România și R.Moldova;

Festivalul-concurs Internațional de muzică ușoară „Două inimi gemene”, în memoria Doinei și Ion Aldea-Teodorovici, ce se desfășoară la Chișinău în fiecare an în perioada 12-15 noiembrie; Festivalul-concurs al interpreților cântecului popular „Nicolae Sulac”; Festivalul concurs al interpreților cântecului folcloric „Maria Drăgan”; Festivalul-concurs al interpreților violoniști „Filip Todirașcu”; Festivalul-concurs al formațiilor folclorice „La poale de codru”; Festivalul-concurs al tinerilor interpreți „Jocurile Delfice” etc., organizate de către Centrul Național de Creație Populară, în colaborare cu Filarmonica Națională „Sergei Lunchevici”.

Astfel la 10 februarie, curent, Academia Internațională de Literatură și Artă, Societatea Culturală „Apollon” din România în colaborare cu Biblioteca Națională a R.Moldova din or. Chișinău, în sala „Alexe Rău” a avut loc „Leția de poezie”, un regal de poezie, muzică, prietenie și culoare, de marca „EXCELENȚĂ-APOLLON-ROMÂNIA”, unde au participat o pleadă întreagă de scriitori, artiști plastici, compozitori, actori din România, și-au adus aportul membrii Apollon-România: scriitorii: George Călin - București; Viorica Șerban - Iași; Adrian Bulgaru - Urziceni, Ialomița; Pr. prof. Laurențiu Turcu - Rm. Sărat, Buzău;

Mihai Savin - Iași; Dorina Stoica - Bârlad, Vaslui; Doina Guriță - Iași; Puiu Răducan - Olănești, Vâlcea; Camelia Florescu - București; Lucia Elena Locusteanu - Cluj Napoca; Oana Frențescu - Iași; artistul plastic Carmen Florian - București; interpreta de muzică populară Ofelia Florica Haranguș și compozitorul Bela Andrași - Lupeni, Gorj. În cadrul acestei manifestări au fost prezentate, o expoziție de pictură, diferite momente muzicale cu interpreți și compozitori, cu actori în recitaluri de poezie și desigur protagonista manifestării a fost Camelia Florescu, poetă, autoare de texte și compozitoare, unde a fost prezentată creația ei atât literară cât și cea muzicală integrală prin cartea de poezie și CD de cântece cu același generic „Nu-s o fată ca oricare”, care au rămas mult încântați cei prezenți de conținutul acestor produse de artă. Melodia „Testament” a adus lacrimi în ochii audienței, prin mesajul său puternic național, patriotic, emoționant și sensibil (Muzică Oleg Baraliuc). Prin felul ei de a se prezenta, prin ținuta scenică atât muzicală, cât și literară doamna Camelia Florescu a rămas profund încântată de manifestarea care a avut loc în Biblioteca Națională, unde a menționat în pagina sa de Facebook: „Când zici că nu mai e loc de mai mult, viața îți demonstrează contrariul. Seria lansărilor acestui proiect de suflet „Nu-s o fată ca oricare”, a început peste Prut. Societatea Culturală Apollon și-a „asumat” acest risc, de a mă prezenta publicului din Chișinău. Eu sper că nu i-am dezamăgit și le mulțumesc fierbinte pentru întreaga susținere, Dlui George Călin, președintele societății, Ambasadorul Cultural al României la ONU,

Lidiei Grosu, președintele Apollon, filiala Chișinău”, Bibliotecii Naționale de la Chișinău”. Ne-a copleșit nu numai aceste cuvinte de mulțumire, dar și mesajele patetice, emoționante ale poeziilor din cartea ”Nu-s o față ca oricare” precum afirmă Alex Ștefănescu: ”Fiecare imagine din această poezie ar merita analizată pe larg. Toate sunt ingenioase și emoționante, de o senzualitate spiritualizată. Poeta nu imite pe nimeni. În miile de cărți de versuri pe care le-am citit de-a lungul timpului, n-am întâlnit niciodată o asemenea reprezentare a derutei existențiale pe care o provoacă dragostea:

*”Parcă mă uit pe mine
într-o carte necitită
rănită pe-alocuri
de zâmbete strâmbe,
de cântece cioplite
ca niște crengi tăiate pentru foc.”
(Zona confuză a dragostei)*

La împlinirea a 40 de ani de carieră, Camelia Florescu a venit din România la Chișinău pentru o dublă lansare – un volum de poezii și un CD cu titlu „Nu-s o față ca oricare”. Scriitorii, criticii literari și compozitorii din România și din R. Moldo-

va au venit la eveniment să împărtășească împreună cu ea bucuria lansării primului său album de melodii. În noul volum de poezii și în primul ei album de melodii, la care a muncit mai mult de un an, Camelia Florescu descrie dragostea, anotimpurile și rădăcinile strămoșești. „Cartea este dedicată mamei mele, care anul acesta împlinește 80 de ani, iar albumul, pentru că tata avea o voce fenomenală și acum ne privește din ceruri, e dedicat lui. Aici e inima noastră și este firesc să fie așa și aici am foarte mulți prieteni și colegi, și mai ales compozitori care mi-au încredințat, o parte din ei melodii pe album, deci e firesc să începă după lansarea națională de la București cu Chișinăul”, a menționat interpreta Camelia Florescu la manifestare.

„Citind aceste poezii, talentul poetei mă plimbă într-o grădină cu flori proaspete. Eu merg repede urmând-o, dar în acest pas grăbit culeg flori proaspete, cu un parfum campestru, cu frunzele ondulate, frunze fără țepi, de un verde sănătos, întunecat. Fiecare poezie stă vertical, mândră de sine, binevoitoare și sigură de îmbărbătarea pe care ne-o insuflă și atunci când suntem căzuți la pământ. Poeta prin arta sa induce în noi tărie, optimism, siguranța de a pași drept, cu capul sus, în viață. Poeta autoare are o artă uimitoare de a captiva voința noastră, de a o redăltui, chiar și numai pentru câteva clipe, fermă, într-un cuvânt, de a ne întinde o mână prietenoasă, îmbietoare, în hora vieții și a afirmării. Poeta posedă din belșug psihologia maselor și versul său pătrunde cu ușurință în mentalul cititorului într-un mod virtual plastifiant și înviorător. Deci am răspuns și la întrebarea: cui se adresează poeta, și la întrebarea privind ținta acestor poezii, mediul din care își culege inspirația, starea de spirit care domină volumul, relațiile interumane. Uimitor este faptul că poeziile Cameliei Florescu se desfășoară cu o naturalețe deosebită ca într-un cântec, fără praguri, fără întreruperea ideii însuflețitoare. În general întâlnim poezii de un lirism copleșitor, elegii, pasteluri, meditații, precum și poeme aparținând genului epic. Deseori poeziile sale au o tentă filozofică, sau emit adevărate sentințe”, con-

semnează doamna Melania Rusu Caragioiu din Montreal.

Cuvântul scris de ea aduce în sufletele cititorilor o încredere, o liniște și o speranță. Se vede, că după 40 de ani de carieră vine cu alte păreri în ale dragostei, care încearcă să dea o definiție reală, dar inseilată cu metafore de azur, metafore noi neîntâlnite în alte cărți. Crează eul ei în poezie, construind un paraclis al iubirii, care prin rugă se apropie prin cântecul "Testament" de Dumnezeu. Camelia Florescu este ca un pom care înflorește poate de două ori pe an, dând o roadă bogată, iar rădăcinile ei sunt udate de ploaia Domnului, Cel care mereu îi toarnă darul de a scrie cât mai înălțator, evident, că rădăcinile ei sunt strămoșii care au învățat-o să înțeleagă că omul este un călător pe pământ și umbletul lui să nu fie zadarnic. Autografele prin chipul ei emană lumină curată, desăvârșire, dăruire, bunătate, dăinuire și eternitate. Chiar și la cea

de-a doua lecție ce-a dat-o chiar a doua zi cu acelaș program artistic la Centrul Internațional Academic "M.Eminescu", colegii de aici menționează: "Astăzi la Centrul Academic Internațional Eminescu au venit oaspeți dragi, membrii Societății Culturale Apollon - România, fondator și președinte George Călin. Am fost în atmosferă eminesciană la LECȚIA DE POEZIE, la care s-au lansat cărți, autorii au citit fiecare câte două poezii, au dăruit cărți cu dedicații pentru colecția Centrului Academic Internațional Eminescu, s-a cântat și s-au inițiat noi proiecte pentru viitor. Cu adevărat Lecția de poezie a fost pentru studenții anului I, de la Colegiul Pedagogic „Alexei Mateevici”.

Sperăm, că cititorii vor găsi această carte în fondul Bibliotecii Naționale și o vor citi cu drag, unde se vor regăsi și ei prin aceleași emoții care le-a trăit în poezie și autoarea Camelia Florescu.

„CENTRUL BIBLIOTECONOMIC NAȚIONAL: CONȚINUT DE CALITATE ȘI SCHIMBĂRI DE PERSPECTIVĂ”

**Romana-Anca RĂDULESCU,
Biblioteca Universității de Științe
Agricole și Medicină Veterinară
„Ion Ionescu de la Brad”, Iași**

Concepută ca monografie aniversară, publicația „Centrul Biblioteconomic Național: conținut de calitate și schimbări de perspectivă” (Chișinău, 2019), apărută sub egida Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, marchează împlinirea a 70 de ani de la înființarea Direcției Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării (DCDBȘI) în cadrul BNRM.

Lucrarea este o consistentă prezentare a acestui centru biblioteconomic național, văzut prin prisma persoanelor celor mai implicate în activitatea Direcției de Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării, adică a specialiștilor de marcă din domeniu. După cum se precizează încă din introducerea monografiei, DCDBȘI deține un impresionant parcurs profesional și o tradiție respectabilă, iar rolul ei în angrenajul Sistemului Biblioteconomic Național este unul aparte, ceea ce îndreptățește toate eforturile depuse pentru realizarea acestei monografii aniversare.

Monografia este exhaustivă și cuprinde trei părți cu ponderi aproximativ egale ca număr de pagini, care împreună configurează imaginea completă și de ansamblu a Direcției Cercetare și Dezvoltare în

Biblioteconomie și Științe ale Informării a BNRM în contextul bilanțului a 70 de ani de existență și al societății puternic informaționale și tehnologizate pe care o traversăm.

Prima parte a lucrării se constituie dintr-un mănunchi de opt articole principale dedicate Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, identității sale ca centru biblioteconomic național, activităților sale metodologice, de cercetare și dezvoltare, realizărilor Centrului, precum și locului său între instituțiile culturale ale țării.

Astfel, articolul Elenei Pintilei aduce în atenție factorii care contribuie la asigurarea succesului Bibliotecii Naționale: atitudinea corectă, funcționarea unei echipe puternice, networkingul, adaptabilitatea și competența.

Articolul Verei Osoianu descrie impactul structurilor de profil din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în asigurarea coordonării metodologice a activității bibliotecilor și în formarea profesională continuă a personalului de specialitate.

Articolul Ludmilei Corghenci se referă la cadrul documentar care asigură și con-

tribuie la buna funcționalitate a bibliotecii și identifică patru categorii de documente de acest fel: de organizare, directive; normative; științifico-metodologice și tehnologice.

Autoarele Vera Osoianu și Valentina Popa vorbesc despre dezvoltarea sistemului de statistică bibliotecară, punând în evidență etapele principale de modernizare a activității Centrului de statistică din cadrul BNRM și centrându-se pe importanța modernizării activității bibliotecilor și a beneficiilor implementării noilor tehnologii.

Despre schimbările care s-au produs în vederea conștientizării necesității studierii și aplicării standardelor în activitatea bibliotecilor publice scrie doamna Margareta Cebotari, arătând importanța concentrării activității centrului biblioteconomic național în sprijinirea procesului de promovare și implementare a standardelor.

Ludmila Corghenci reliefează una dintre direcțiile prioritare ale activității Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, în calitatea sa de centru biblioteconomic național, și anume organizarea și sprijinirea formării profesionale continue a personalului de specialitate din biblioteci. Sunt scoase în evidență rolul și importanța BNRM în dezvoltarea competențelor profesionale ale personalului de specialitate din biblioteci pe parcursul a două perioade cronologice, și anume, între anii 2001-2006 și din anul 2017 până în prezent.

Articolul Ecaterinei Dmitric prezintă activitatea de cercetare și dezvoltare biblioteconomică față în față cu provocările tehnologiei și ale globalizării, evidențiind cele mai eficiente forme și metode de activitate metodologică, poziționarea activității metodologice ca activitate bibliotecară și prezentând idei de perspectivă privind activitatea secției Dezvoltare în biblioteconomie și științe ale informării, contribuțiile acesteia la valorificarea domeniului biblioteconomic.

Ultimul articol al acestei părți, cel al Angelei Drăgănel, descrie activitatea serviciului Studii și cercetări din cadrul BNRM în perioada 2014-2018, orientată spre integrarea și cooperarea în cadrul Sistemului Național de Biblioteci, dar și în contextul

integrării în Aria Europeană a Cercetării, subliniind importanța bibliotecarului-cercetător în crearea de noi cunoștințe științifice în domeniu.

În partea a doua, lucrarea cuprinde o rubrică semnată de Natalia Ghimpu și Ludmila Corghenci, ce numără o serie de șase articole, care prin tematica lor, centrată pe activitatea prodigioasă a Direcției Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării și pe legătura ei cu Sistemul Național de Biblioteci (SNB), trimite la viitorul și la liniile de perspectivă ale bibliotecilor din Republica Moldova, plecând de la volumul impresionant de lucrări publicate ale personalului de specialitate, în perioada 2012-2019, și culese într-un amplu articol de Margareta Cebotari. Cu un total de 247 de publicații și 13 resurse on-line, aceste lucrări se împart în monografii (6), lucrări științifice și metodologice (4), documente de sinteză, regulamente, rapoarte (18), bibliografii în domeniul biblioteconomic (15), contribuții în volume și monografii (77), contribuții în ediții periodice (50), cronici, note, recenzii, interviuri (13), comunicări la reuniuni științifice și profesionale (34), alte documente on-line (30).

Articolele acestei secțiuni sunt semnate de: Elena Bordian (despre rolul activității metodologice în dezvoltarea și modernizarea bibliotecilor), Elena Harconița (despre excelența și profesionalismul DCDBȘI), Georgeta Ghenghea și Zinaida Stratan (despre valorificarea potențialului și a perspectivelor bibliotecii), Rodica Sobieski-Camerzan (despre rolul deosebit de important, de „far călăuzitor”, al DCDBȘI în viața bibliotecarilor din Republica Moldova), Nadejda Pădure (despre DCDBȘI ca pilon de sprijin pentru bibliotecile publice din Republica Moldova), Elizaveta Tîmbur (despre activitatea metodologică ca suport pentru dezvoltarea multifuncțională a bibliotecilor).

Monografia mai cuprinde, în a treia și ultima sa parte, un grup de Anexe care prezintă istoricul DCDBȘI, în imagini și date, momentele principale din existența sa, componența Direcției și competențele profesionale ale personalului său, pe întreaga perioadă a celor 70 de ani de existență

(1949-2019).

Astfel, în Anexa 1 se prezintă momentele-cheie ale dezvoltării de-a lungul timpului a DCDBȘI, începând cu anul 1949, cu câteva momente culminante: anul 1991 – elaborarea Modelului strategic al Sistemului Național de Biblioteci, aprobat ulterior de către Ministerul Culturii și Cultelor al Republicii Moldova; anul 1992 – apariția primului număr al revistei îngrijite de către Departamentul Biblioteconomie al BNRM, „Magazin bibliologic”; anul 2000 a marcat reșezarea organizațională a Direcției Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie, cu instituirea secțiilor de Dezvoltare în biblioteconomie, Studii și cercetări și a Centrului de statistică; în anul 2011 a demarat Festivalul Național al Cărții și Lecturii în toate bibliotecile publice teritoriale, timp de șapte ani (în perioada 31 august – 5 septembrie), eveniment patronat de UNESCO; anul 2015 – semnarea Memorandumului pentru modernizarea Centrului de statistică din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

În Anexa 2 se regăsește documentul privind responsabilitățile Bibliotecii Naționale ca centru metodologic național, pentru consolidarea capacității și sustenabilității SNB. Documentul a fost elaborat în conformitate cu prevederile Regulamentului privind activitatea metodologică în cadrul Sistemului Național de Biblioteci din Republica Moldova.

Anexa 3 ne oferă repertoriul produselor, al serviciilor (site-uri, cataloage, bloguri și portale, campanii de promovare, publicații metodologice, ediții periodice, ediții promoționale etc.) și al reuniunilor (foru-

muri, simpozioane, conferințe etc.) pentru bibliotecari și biblioteci.

Anexa 4 cuprinde atât o trecere în revistă (cu fotografie, date biografice și excurs profesional) a tuturor persoanelor care au ocupat posturi cheie în cadrul Direcției Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării în perioada 1949-2019, cât și un album de fotografii de la evenimentele (reuniuni profesionale și activități educative: forumuri, simpozioane, ateliere, traininguri) care au marcat ultimii zece ani de activitate a Direcției. Anexa se încheie cu lista tuturor autorilor cu contribuții în această monografie împreună cu funcția pe care o dețin în prezent în cadrul Direcției și cu datele lor de contact.

Monografia „Centrul Biblioteconomic Național: conținut de calitate și schimbări de perspectivă”, lucrare de anvergură și de înaltă ținută profesională, și-a propus să omagieze întreaga reputație profesională și anii de experiență ai Direcției, să aducă în atenție nume de oameni și profilurile lor profesionale, cei care au făcut posibilă în timp activitatea BNRM ca centru biblioteconomic național, cei care au contribuit în toți acești ani la dezvoltarea bibliotecilor și la succesul bibliotecarilor din Republica Moldova. În acest sens, autorii și coordonatorii acestei nu ușoare întreprinderi, ample și bine documentate, au avut în vedere și utilitatea monografiei pentru personalul de specialitate din cadrul bibliotecilor, responsabililor pentru activitatea bibliotecilor din cadrul administrației publice centrale și locale, studenților din învățământul universitar și mediu de specialitate.

ФУНДАМЕНТАЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ИСТОРИИ ПОЛЯКОВ БЕССАРАБИИ

**Elina BOLGARINA,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

«Поляки в российской Бессарабии, в период 1812 – 1918 гг.» - это научное издание недавно вошло в фонды Национальной библиотеки Республики Молдова. Ее автор, Анна Скворнек - польский специалист, научный сотрудник Института Истории Познанского университета имени Адама Мицкевича, написала первую в своем роде диссертацию на сложную и комплексную тему истории польской диаспоры в Бессарабии XIX века – начала XX века. Книга была издана на польском языке в серии «Публикации Института истории» Университета имени Адама Мицкевича в Познани в 2018 году.

По случаю приезда автора книги в Кишинев в сентябре 2019 года, была организована встреча с ней в Национальной библиотеке Республики Молдова. Прежде всего, поздравили Анну Скворнек с выпуском этого труда, важно как для поляков в Польше, поляков в Молдове, так и для других жителей Молдовы. Универсальное значение этой книги станет понятно, когда мы рассмотрим ее структуру и содержание.

Во «Вступлении» автор пишет, что «проблема, поднятая в этой публика-

ции, слабо разработана в научной литературе. В польской историографии не существует ни одной работы, которая широко представила бы деятельность поляков в Бессарабии.» И указав на ряд источников, статей и книг – польских, молдавских и русских, Анна Скворнек заявляет, «что основой ее публикации стал поиск информации в исторических источниках, осуществленный в течение нескольких научных командировок в Молдову», реализованных при грантовой поддержке Национального исследовательского центра науки Польши. Работа велась главным образом в Национальном архиве Республики Молдова. Объем исследованных архивных документов поистине впечатляет.

Автор указывает, что среди источников «преобладали документы, созданные органами государственной власти Бессарабии в период 1812 – 1918 годов, что наложило свой отпечаток на окончательную форму работы. Их ценным дополнением стали немногочисленные воспоминания, написанные до 1918 года, а также сохраненные в устном предании семейные истории».

Для нас интересно, что А. Сквор-

нек использовала в своей работе корпус документов, уже наработанных в Молдове в последние годы. Это и документальный архив ученого-полониста из Республики Молдова Нелли Михайловны Сагановой, и прославленные у нас книги мемуаров уроженцев Бессарабии - Станислава Маковецкого и Тадеуша Гайдамовича, и устные воспоминания нашей современницы г-жи Катажины Яжгунович, и разнообразные научные исследования и мемуарные свидетельства, опубликованные как в журнале «*Annalecta Catholica*», издаваемом Католическим костелом в Кишиневе, так и в газете молдавских поляков «*Jutrzenka*», выпускаемой в Бельцах, и так далее.

Книга состоит из пяти разделов. Первый из них, «Бессарабия как исторический край», включает две ознакомительные главы – «География региона. Природная среда» и «Обстоятельства управления Бессарабией Россией и царская колонизационная политика». Следующая за ними глава – «Колонизационная политика России и этническая структура Бессарабии» - вызвала у меня неподдельный интерес. В ней рассказывается обо всех этносах нашего края, начиная, разумеется, с коренного населения - молдаван, которое всегда играло преобладающую роль в структуре населения; приводятся количественные характеристики. Автор указывает, что культура, образование у молдаван, книги, школы, пресса в исследуемый период были румынские.

С научной обстоятельностью автор сообщает нам о появлении других этносов на территории Бессарабии. В процентном отношении, от большего к меньшему, рассказывается об украинцах, немцах, болгарях, евреях, цыганах, армянах, сербах, греках. Описание иногда сжатое и лаконичное, а иногда (как в случае немцев и болгар) довольно обширное, включающее важные характеристики этих групп колонистов, условия их переселения, особенности самоорганизации. Представители некоторых национальностей, таких как украинцы, жили здесь всегда, другие –

армяне, евреи, сербы, греки переселились сюда еще во время турецкого владычества, как и некоторое количество поляков. Русские как этнос появились здесь после 1812 года. Официальная политика российских властей давала немалые льготы и преференции всем переезжающим на жительство в этот край, что было привлекательным моментом и частью стратегии заселения малолюдной окраины Российской империи трудолюбивыми представителями разных народов. Такая общая панорама картины переселения разных народов в Бессарабию на протяжении не только XIX – начала XX века, а и задолго до этого, мне показалась очень познавательной, в таком формате я прочла об этом впервые. В этом плане данная книга может привлечь внимание не только поляка, но и представителя любого этноса современной Молдовы.

И следующие четыре раздела данной книги рассматривают уже сугубо вопросы переезда польских переселенцев на эти земли и их жизни в Бессарабии, то есть отвечают заданной теме исследования. Перечислю разделы и входящие в них главы. Раздел 2: *Osadnictwo polskie* (Польские поселенцы) рассматривает причины и этапы переселения поляков в Бессарабию. Первые доказательства присутствия поляков в Бессарабии были запечатлены в документах 1820 года. Однако известно, что поляки систематически стали прибывать сюда вскоре после подписания Бухарестского мирного договора 1812 года. Обещание свободного приобретения земли побудило их, как и представителей многих других народностей, к переселению в Бессарабию, тем более что в западных губерниях Российской империи такие права были урезаны. Территория исторической Бессарабии граничила на севере с землями, куда еще раньше переезжали поляки, так что от Хотина, Бельц, Оргеева, Сорок, в Бендеры, Кишинев, и далее на юг, в Измаил и Аккерман, по всей территории Бессарабии расселились новоприбывшие польские семьи.

Очередной довольно большой при-

ток переселенцев в Бессарабию наблюдался после поражения Ноябрьского восстания в Польше в 1830-31 гг. Это были, в первую очередь, беженцы из Королевства Польского, которые, спасаясь от репрессий после подавления восстания, искали убежища именно в этой части империи. В то же время изменилась политика бессарабских властей по отношению к новым поселенцам – их не принимали так охотно, как это было раньше. Особенно изменился подход к людям шляхетского (дворянского) происхождения – они должны были документами доказать свое благородное происхождение, и если это им не удавалось из-за отсутствия документов, или возникали бюрократические проволочки, то тогда эти люди становились жертвой общественной деградации и лишались дворянского титула. Одной из причин, замечает автор, была неприязнь властей Бессарабии к представителям данного сословия, которым полагались значительные налоговые льготы и другие свободы.

Следующий период переселения поляков в Бессарабию относится к первой половине 60-х годов XIX века и тесно связан с падением Январского восстания в Польше. Среди них преобладали повстанцы, и лица, подозреваемые в поддержке и сочувствии идеям восстания.

Последний в рассматриваемый период этап польского заселения земель Бессарабии относится к 80-90 годам XIX века. Автор выделяет две причины – это политическая, желание укрыться от политических репрессий в более безопасном регионе империи, и экономическая – стремление к улучшению жизненных условий.

На протяжении всего изучаемого столетия, 1812 – 1918 гг., поляки покидали родную землю либо в одиночку, со своими семьями, либо небольшими группами. В этом случае трудно говорить о какой-то переселенческой волне, это скорее медленная, но длительная миграция из этнических польских мест в Бессарабию. Благодаря источникам, особенно метрическим книгам, можно

определить, из каких земель прибывали сюда польские переселенцы. Главным образом, это были выходцы из близких к нам географически Подольской, Волынской, Гродненской, Винницкой губерний Российской империи, а также Радомской и Любельской, находившихся в пределах Королевства Польского. Организация польского сообщества и отдельных поселений рассматривается в следующей, второй, главе данного раздела, а третья глава рассматривает общественную и профессиональную структуру польского населения на бессарабских землях.

Третий раздел книги называется «Римско-католический костел и его роль в национальной интеграции поляков Бессарабии». На основе документальных свидетельств изложены истории возведения католических костелов, которые становились катализатором общественного объединения поляков, приводятся примеры сбора подписей и денег в пользу их строительства. Уже потом возникал (или, в отдельных случаях, не возникал) храм, но оставалось единство польской общины, и возрастало число верующих. Примечательно, что некоторые выдающиеся представители официальной администрации способствовали процессу строительства костелов в Бессарабии, как, к примеру, губернатор бессарабский и новороссийский Михаил Семенович Воронцов. Эту интересную и познавательную главу автор завершает фразой: «Благодаря полякам католический костел в Бессарабии развивался постепенно и систематично, и в обиходном сознании молдаван укрепился образ поляка-католика».

Четвертый раздел, «Поляки в бессарабском обществе», составляют главы: «Некоторые аспекты экономической жизни» (рассказывающий о хозяйственном развитии региона и его отдельно взятых городов), «Культурная жизнь», где рассматривается структура и деятельность польских организаций и товариществ того времени, а также передача из поколения в поколение польской традиции и культуры, националь-

ного духа, так называемой *polskości*. Следующая, достаточно курьезная, глава называется «Судебные дела». Выбрано несколько примеров из документов, относящихся к началу исследуемого периода, 1819 – 1923 годам, и на примере нескольких гражданско-уголовных судебных дел, открытых против лиц польского происхождения, показывается бытовая реальность Бессарабии тех давних времен. Один украл червонцы, другой угнал быков, упоминается дело о разводе, дело о денежном долге, который пытались не очень удачно вернуть – все это по-человечески очень интересно.

Затем следует глава «Участие в российской политической жизни и руководстве губернией», а именно служба людей польского происхождения в Бессарабском губернском дворянском собрании и в земских уездных собраниях, упоминаются яркие и значительные личности. Продолжает тему рассказа о персоналиях и следующая глава – «Портреты знаменитых поляков, связанных с Бессарабией». Вместе это десять страниц увлекательного чтения составили своеобразный салют, респект и дань памяти многим замечательным представителям польской общественности, оставившим свой заметный след в истории нашего края.

Последний, пятый раздел, плотно занялся темой «Бессарабские поляки в борьбе за независимость Польши». В этом разделе автор опубликовала больше всего архивных материалов из разнообразных «дел», хранящихся в Государственном архиве Республики Молдова. Рассматриваются вопросы конспиративной деятельности поляков на территории Бессарабии в период 1830-1863 годов, создания подпольных организаций и конспиративных сетей, распространяющих запрещенную литературу,

а также освещается деятельность властей, старавшихся всему этому воспрепятствовать - запретами, полицейским сыском и слежкой. Большая глава, на двадцать страниц, посвящена ситуации поляков в Бессарабии в первой половине 60-х годов XX века, накануне Январского восстания. И, наконец, последняя глава последнего раздела рассматривает роль и значение поляков - уроженцев Бессарабии в событиях, происходивших в крае в годы Первой мировой войны и позже, включая их участие в *Sfatul Țării*, и т.д.

Но автор идет дальше, выходит из границ своей темы, и в заключение говорит о судьбах поляков на этой земле на протяжении всего XX и начала XXI веков. Пунктирно, но четко обозначены этапы и их характеристики, узнаваемы многие факты, реалии и личности, которые на слуху в Республике Молдова, которых молдавская «полония» знает, уважает и любит.

В конце книги, в «Приложении» приведена масса ценных документов. Это поименные списки поляков, живших в Бессарабии (открывает ряд список 1863 года), списки поляков католического вероисповедания, проживавших в разных местностях, списки похороненных на польских кладбищах, а также разнообразные статистические таблицы, переведенные с русского на польский язык, содержащие данные о профессиях поляков, проживавших в разных местностях Бессарабии в исследуемый период, и многое другое.

Воссозданная в книге панорама жизни польского населения исторической Бессарабии поучительна и интересна. Хочу выразить восхищение труду Анны Скворонек, пожелать ей удачи и успехов и как можно больше читателей также и в Республике Молдова.

Recenzie la carte: Skowronek, Anna. Polacy w rosyjskiej Besarabii w latach 1812 – 1918/ Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Historii UAM Poznań. Rec.: dr.hab. Krzysztof Nowak. – Poznań: IH, 2018. - (Publikacje Instytutu Historii; 148). – 263 p., o hartă. – Bibliogr.: P. 238-251; Anexe; Sumar în lb. engleză, română, rusă. - ISBN 978-83-65663-65-8.

AUTORII ARTICOLELOR

ANGHELESCU, Hermina – professor & Interim Director School of Information Sciences, Wayne State University, Detroit, Michigan, USA

E-mail: ag7662@wayne.edu

BELSCHI, Elena – director, Biblioteca Publică Orășenească „Ion Creangă”, Florești

E-mail: florbib@mail.ru

BOLGARINA, Elina – șef secție Literaturile lumii, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: litera@bnrm.md

CARA, Lilia – șef secție Resurse umane, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: cadre@bnrm.md

COLESNIC, Iurie – cercetător științific, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: iurie_colesnic@yahoo.com

CORGHENCI, Ludmila – șef al Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: lcorghenci@bnrm.md

COSOVAN, Veronica – șef secție Carte veche și rară, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: cartearara@bnrm.md

DMITRIC, Ecaterina – șef secție Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: dbiblio@bnrm.md

GULCO, Natalia – șef al Centrului Pro-European de Servicii și Comunicare, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: cpesc@bnrm.md

FILIP, Iulian – dr. în filologie, poet, scriitor, dramaturg și folclorist român din Republica Moldova

E-mail: filip.iulian@gmail.com

NAVROȚCHI, Nina – director, Biblioteca Publică Raională Briceni

E-mail: bibliotecabriceni@gmail.com

Pr. Octavian, MOȘIN – Protoiereul Mitrofor Octavian Moșin, Universitatea de Stat din Moldova, Sectorul Sinodal Activitate Pastorală pentru Tineret al Mitropoliei Moldovei

E-mail: mosin.octavian@gmail.com

OLĂRESCU, Angela – director, Biblioteca „Hristo Botev”, filiala Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, Chișinău

E-mail: anolareescu@gmail.com

PINTILEI, Elena – director general, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: elena.pintilei@bnrm.md

PLĂIEȘU, Raisa – scriitoare, specialist superior, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: raisa_plaiesu@yahoo.com

POPOVICI, Iuliu-Laurian – profesor, Școala Gimnazială Nr. 1 Dângeni, Botoșani, România

E-mail: iuliulaurianpop@yahoo.com

POVESTCA, Lilia – specialist principal, Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: lpovestca@bnrm.md

RĂDULESCU, Romana-Anca – bibliotecar, Biblioteca Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad”, Iași

E-mail: romanarad@gmail.com

SILIVESTRU, Diana – șef secție Colecții digitale, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: lupusor.diana@gmail.com

TOSTOGAN, Aliona – prim director adjunct, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: a.tostogan@bnrm.md

VASILICA, Victoria – șef secție Studii și cercetări, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: studiisicercetaribnrm@gmail.com

ZOSIM, Elena – specialist superior secția Lectura publică, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail:lectura@bnrm.md

1. Cerințele privind prezentarea articolelor în revista „Magazin bibliologic” sunt elaborate în baza prevederilor Regulamentului cu privire la evaluarea, clasificarea și monitorizarea revistelor științifice, aprobat prin decizia nr. 6 din 18 decembrie 2018 a Consiliului de conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare.

2. Conform Politicii Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova privind Accesul Deschis, revista „Magazin bibliologic” se declară publicație cu Acces Deschis în baza licenței Creative Commons, care permite altora să distribuie, remixeze, regleze și să creeze pe baza operelor autorului, chiar și în scop comercial, atât timp cât ei creditează opera (licența Atribuire CC BY):

3. Colegiul de redacție își asumă dreptul de a organiza recenzarea (inclusiv anonim) a articolelor prezentate spre publicare.

4. Sunt pasibile pentru publicare gratuită articole de conținut fundamental și aplicativ ale autorilor din Republica Moldova și din alte țări, din domeniul Biblioteconomiei și Științelor Informării, precum și celor adiacente

5. Limbi de publicare – limba română și limbile de circulație internațională. Publicarea articolelor în limbile de circulație internațională nu va depăși 1/4 din volumul revistei.

6. Autorii vor respecta următoarele cerințe tehnice la prezentarea articolelor spre publicare:

- prezentare generală – font Times New Roman;
- titlul articolului (centrat, scris cu majuscule, bold, size 12, spațiu între rânduri 1)
- numele, prenumele autorului, afilierea instituțională, funcția deținută, gradul științific și titlul didactic, adresa de e-mail (aliniere dreapta; size 12; numele autorului este indicat cu litere majuscule)
- poza autorului (autorilor) – imagine în JPEG cu o rezoluție cât mai bună
- rezumat/abstract în limbile română și engleză (stânga-dreapta, size 11; spațiu între rânduri 1; cursiv; nu va depăși 200 de semne)
- cuvinte-cheie în limbile română și engleză (stânga-dreapta, size 11; cursiv; spațiu între rânduri 1)

- textul articolului (size 12; spațiu între rânduri 1,5; volumul unui articol nu va depăși 10-15 pagini A4); fiecare articol va fi însoțit de referințe bibliografice (a se vedea poziția 9 din prezentul Ghid)

- la redactarea manuscriselor se vor respecta normele ortografice precizate în Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM), ediția 2005, precum și Hotărârea Adunării generale a Academiei Române din 17.02.1993 privind revenirea la scrierea cu „â” și „sunt” în grafia limbii române

- opțional, în caz de necesitate, pot fi incluse în articol tabele/grafice/imagini, cu trimitere din text către acestea; ele vor fi expediate redacției separat, odată cu articolul, în format jpeg/png/tiff. În cazul tabelelor, deasupra se scrie, „Tabelul nr. X: titlu”, iar în cazul imaginilor, hărților etc., dedesubt se scrie „Figura nr. X: titlu”

- abrevieri: În cazul utilizării în publicație a abrevierilor, lista acestora urmează a fi anexată. În cazul unui număr infim de abrevieri (1-3), ele pot fi indicate între paranteze în text.

7. Pentru fiecare articol va fi atribuit indexul Clasificării Zecimale Universale (CZU) – aceasta fiind responsabilitatea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

8. Autorii dețin întreaga responsabilitate pentru caracterul original și conținutul articolelor prezentate.

9. Referințele bibliografice vor fi prezentate la sfârșitul textului articolului, format Times New Roman; size 10; space 1, cu caracterele originale ale documentului. Structura referinței bibliografice corespunde prevederilor standardului SM ISO 690-2012 „Informare și documentare. Reguli pentru prezentarea referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare (aprob. prin hotărârea nr. 871-ST din 05.04.2012 a Institutului Național de Standardizare și Metrologie). Prezentarea și citarea referințelor bibliografice este realizată conform Sistemului Harvard (autor / an de apariție).

Referințele se ordonează alfabetic (fiind elaborate în funcție de caracterele originale ale documentului, în prim-plan fiind amplasate cele cu caractere latine), după numele autorului ori titlu, scrise cu majuscule, și se numerotează în mod continuu.

Mostre de prezentare a referințelor bibliografice:

Cărți:

BOTEZAT, E. A., Dobrescu, E. M., Tomescu, M. Dicționar de comunicare, negociere și mediere. București: Editura C.H. Beck, 2007. ISBN 978-973-115-052-9.

PETERS, Tom. Cercul inovației: drumurile bătătorite nu duc spre succes. București: Publica, 2011. 553 p. ISBN 978-973-1931-82-1.

VASILICA, Victoria, Dmitric, Ecaterina. Biblioterapie. Chișinău: Primex-Com, 2016. 45 p. ISBN 978-9975-9696-7-3.

СТЕПАНОВ, В. К. Применение Интернета в профессиональной информационной деятельности. Москва, 2009. 304 p. ISBN 978-5-8183-1401-3.

Articole din revistă:

SEBOTARI, Margareta. JuniorBildungs: program informațional/formativ pentru adolescenți, organizat la Biblioteca „Onisifor Ghibu”. In: Bibliopolis. 2014, nr. 5, pp.185-188. ISSN 1811-900X.

OSOIANU, Vera, CORGHENCI, Ludmila. Formarea continuă a bibliotecarilor – prioritate strategică pentru anii 2017-2020. In: Magazin bibliologic. 2015, nr. 1/2, pp. 77-85. ISSN 1857-1476.

Игумнова, Н. П. Библиоэтнология как научная и учебная дисциплина. В: Библиотековедение. 2017, nr. 6, pp. 616-622. ISSN 0869-608X.

Articole din culegeri:

CORGHENCI, Ludmila. Cercetarea științifică la DIB în contextul Anului Creativității și al Inovării – 2009. In: Symposia Investigatio Bibliotheca: [simpozion național, 28 ian. 2010, Chișinău]. Chișinău, 2010, pp. 34-44.

Publicații oficiale:

CODUL cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova: nr. 259-XV din 15 iulie 2004. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 125-129, pp. 12-70.

LEGE cu privire la biblioteci: nr. 160 din 20.07.2017. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2017, nr. 301/315, pp. 141-147.

Постановление Правительства Республики Молдова о Национальной стратегии развития информационного общества «Цифровая Молдова 2020»: № 857 от

31.10.2013. B: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2011, nr. 252/257, pp. 37-45.

Autoreferate. Teze de doctorat:

BORZIAN, Ilie. Paleoliticul superior din spațiul carpato-nistean: (cronostratigrafie, cronologie și periodizare culturală). Autoreferat al tezei de doctor habilitat în științe istorice. Chișinău, 2008. 53 p.

POSTICĂ, Gheorghe. Civilizația medievală timpurie din spațiul pruto-nistean (secolele V-XIII). Teză de doctor habilitat în științe istorice. Chișinău, 2006. 413 p. [citată 7 martie 2017]. Disponibil: http://www.academia.edu/13334679/Gheorghe_Postic%C4%83_Civiliza%C5%A3ia_medieval%C4%83_timpurie_din_spa%C5%A3iul_pruto-nistean_secolele_V-XIII_Tez%C4%83_de_doctor_habilitat_%C3%AEn_%C5%9Ftiin%C5%A3e_istorice_Chi%C5%9Fin%C4%83u_2006_413_p.

ВИШНЯКОВ, И. В. Модели и методы оценки коммерческих банков в условиях неопределенности: диссертация ... канд. экон. наук. Москва, 2002. 234 p.

Resurse electronice:

KULIKOVSKI, Lidia. Inovația în management – soluția schimbării în domeniul infodocumentar. Oportunități, probleme, roluri [on-line]. [citată 6 martie 2017]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/BMHasdeu/lidia-kulikovski-inovaia-n-management-ca-factor-de-supravieuire-i-schimbare-a-bibliotecii>.

POPA, Ana, Prohnițchi, Valeriu. Sectorul de cercetare, dezvoltare și inovare din Moldova: este oare necesară o reformă? Versiune preliminară [online]. Chișinău: Expert-Grup, 2011 [citată 2 octombrie 2018]. Disponibil: http://www.expert-grup.org/library_upld/d360.pdf.

КЛЮЕВ, В. К. Менеджмент ресурсного потенциала библиотеки. Москва, 2011. 136 p. [дата обращения: 7 марта 2017]. Режим доступа: http://www.library.ru/1/kb/articles/kluev/1/04_menagement.pdf.

Articolele în varianta electronică pot fi transmise la Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie (BNRM, blocul 2, etajul 2, biroul 20). Persoane de contact: Ludmila Corghenci, lcorghenci@bnrm.md, sau Ecaterina Dmitric, dbiblio@bnrm.md.

Articolele prezentate fără respectarea cerințelor expuse anterior vor fi respinse.